

DOKUMENTÁCIA PRE STAVEBNÉ POVOLENIE (DSP)

ZHOTOVITEĽ PD	EP Projekt s.r.o., Mlynská 28, 040 01 Košice – Staré Mesto		
INVESTOR	Železnice Slovenskej republiky Klemensova 8, 813 61 Bratislava		
ZODPOVEDNÝ PROJEKTANT STAVBY	Ing. Gabriel Luby		
ZODPOVEDNÝ PROJEKTANT SO	Ing. Peter Obyšovský		
VYPRACOVAL	Ing. Peter Obyšovský		
NÁZOV STAVBY	Výh. Slatinka, diaľkové ovládanie		
NÁZOV ČASTI	E., F. BOZP, POV		
NÁZOV ČASTI	Plán BOZP POV		
MIESTO STAVBY	TÚ 2902 ŽST Fiľakovo – ŽST Vrútky, DÚ 23 Výh. Slatinka		
KRAJ	Banskobystrický		Číslo revízie: 2
KATASTRÁLNE ÚZEMIE	Zvolenská Slatinka, Slatinka, Zvolen		Číslo súpravy:
ČÍSLO PARCELY	k. ú.: obce Slatinka: CK-N: 2009/1, 332/3, 347/4, 331/3, a 348/2. k. ú.: obce Zvolenská Slatina: CK-N: 2103/1, 2129/26, 2129/1, 2095/1, 2100/1, 2130/1, 2052, 1778/1, 1780/2, 2051, 2032/9, 1152/2, 1153/1, 1154/1 a 1154/2 k.ú.: obce Zvolen: 5345/1		
DÁTUM	AUGUST 2023		

Obsah

1.	Identifikačné údaje stavby.....	4
1.1.	Identifikačné údaje stavby.....	4
1.2.	Identifikačné údaje stavebníka.....	4
1.3.	Identifikačné údaje projektant.....	4
2.	Zoznam skratiek.....	5
3.	Pôsobnosť a ciele plánu BOZP	5
4.	Účel stavby	6
4.1	Prístupové komunikácie a plochy.....	7
4.1.1	Prístupové komunikácie	7
4.1.2	Dopravné trasy pre presun materiálov	7
4.1.3	Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska.....	7
4.2	Časový priebeh	7
4.3	Vybavenie stavby a počet zamestnancov na stavbe	8
4.3.1	Vybavenie stavby.....	8
4.3.2	Počet zamestnancov na stavbe	8
5.	Koordinácia v oblastiach BOZP a PO.....	8
5.1	Koordinácia zhotoviteľa s investorom.....	8
5.2	Koordinácia zhotoviteľa s pod zhotoviteľmi.....	9
5.3	Spolupráca na spoločných pracoviskách	9
6.	Zodpovednosť v oblasti BOZP a PO	10
7.	Školenia o BOZP a PO	18
7.1	Vstupné školenia	18
7.2	Školenia zamestnancov na stavenisku	18
7.2.1	Zabezpečenie školenia.....	18
7.2.2	Obsah školenia	18
7.3	Školenia pre krátkodobé návštevy	19
7.4	Špeciálne školenia a kurzy (profesné)	19
7.5	Obsluha a servis vyhradených (určených) technických zariadení a obsluha špeciálnych zariadení	19
7.6	Záznamy o školeniach.....	20
8.	Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom a práce v blízkosti vysokého napätia	20
9.	Minimálne zásady dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP), požiarnej ochrany (PO) a ochrany environmentu (OE) na stavenisku	23
9.1	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku	30
9.2	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich.....	35
9.3	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach.....	37
9.4	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach.....	39
9.5	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou 43	
9.6	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri búracích prácach a rekonštrukčných prácach.....	49
9.7	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom	51
9.8	Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami.....	60

9.9	Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri práci na zariadeniach odvetvia železničných tratí a stavieb.....	63
9.9.1	Povinnosti vedúceho prác na trati a v stanici.....	63
9.9.2	Povinnosti vedúceho prác pri výlukách koľají väčšieho rozsahu na trati a v stanici	63
9.10	Minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky pri používaní pracovných prostriedkov	73
9.10.1	Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok v zmysle Prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.	73
9.10.2	Požiadavky na používanie pracovného prostriedku v zmysle Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.	78
9.11	Ochranné pásma inžinierskych sietí	84
10.	Osobité požiadavky z hľadiska bezpečnosti pri práci v podmienkach ŽSR.....	96
10.1	Bezpečnosť v prevádzkovom priestore	96
10.2	Znalosť návěstí ŽSR.....	102
10.3	Práce v blízkosti prevádzkovej koľaje a činnosť vo výlukách.....	105
11.	Požiadavky na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.....	107
11.1	Všeobecné minimálne požiadavky na bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci	108
11.2	Všeobecné minimálne požiadavky na značky	110
11.3	Minimálne požiadavky na označenie nádob a potrubí.....	116
11.4	Minimálne požiadavky na označenie a umiestnenie zariadenia používaného na ochranu pred požiarmi.....	117
11.5	Minimálne požiadavky na označenie prekážok, nebezpečných miest a komunikácií.....	117
11.6	Minimálne požiadavky na svetelné označenie	118
11.7	Minimálne požiadavky na akustické signály.....	119
11.8	Minimálne požiadavky na slovnú komunikáciu.....	119
11.9	Minimálne požiadavky na ručné signály.....	120
12.	Požiarňa ochrana.....	122
13.	Prvá pomoc.....	123
14.	Komunikačný plán	130
15.	Vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození	131
16.	Legislatíva	132

1. Identifikačné údaje stavby

1.1. Identifikačné údaje stavby

Názov stavby:	Výh. Slatinka, diaľkové ovládanie
Miesto stavby:	TÚ 2902 ŽST Filákov – ŽST Vrútky, DÚ 23 Výh. Slatinka
Okres:	Zvolen
Kraj:	Banskobystrický
Katastrálne územie:	Zvolenská Slatina, Slatinka, Zvolen
Charakter stavby:	Modernizácia dopravnej cesty Stupeň PD: DSP - Dokumentácia pre stavebné povolenie
Číslo parciel:	katastrálne územie obce Slatinka: CK-N: 2009/1, 332/3, 347/4, 331/3, a 348/2. katastrálne územie obce Zvolenská Slatina: CK-N: 2103/1, 2129/26, 2129/1, 2095/1, 2100/1, 2130/1, 2052, 1778/1, 1780/2, 2051, 2032/9, 1152/2, 1153/1, 1154/1 a 1154/2 katastrálne územie obce Zvolen: CK-N: 5345/1

1.2. Identifikačné údaje stavebníka

Názov stavebníka/Investor:	Železnice Slovenskej republiky
Korešpondenčná adresa:	Klemensova 8, 813 61 Bratislava
IČO :	31 364 501
Správca:	ŽSR, Oblastné riaditeľstvo Zvolen
Nadriadený orgán:	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava

1.3. Identifikačné údaje projektant

Zhotoviteľ PD:	EP Projekt s. r. o., Mlynská 28, 040 01 Košice
Zodp. projektant stavby:	Ing. Gabriel Luby
Zodp. projektant časti:	Ing. Peter Obyšovský
Vypracoval:	Ing. Peter Obyšovský

2. Zoznam skratiek

BOZP - Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
DSPRS - Dokumentácia pre stavebné povolenie a realizáciu stavby
FMD - Federálne ministerstvo dopravy
HaZZ - Hasičský a záchranný zbor
NR SR - Národná rada Slovenskej republiky
NV SR - Nariadenie vlády Slovenskej republiky
OOPP - Osobné ochranné pracovné prostriedky
POV - Projekt organizácie výstavby
PS - Prevádzkový súbor
SO - Stavebný objekt
STN - Slovenská technická norma
TV - Trakčné vedenie
UČS - Ucelená časť stavby
VTZ - Vyhradené technické zariadenia
UTZ - Určené technické zariadenia
ZS - Zariadenie staveniska
ŽSR - Železnice Slovenskej republiky

3. Pôsobnosť a ciele plánu BOZP

Plán BOZP musí byť dodržiavaný v maximálnej možnej miere a prípadné doplnky alebo opravy môžu byť vykonané len po dohode so zhotoviteľom a so súhlasom stavebníka.

Všetky zmeny a doplnky musia byť zapísané do stavebného denníka, odsúhlasené stavbyvedúcim a musia byť o nich oboznámení všetci zamestnanci a zhotovitelia, ktorých sa to týka.

Cieľom "Bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci" je zaistenie bezpečnej práce pri zodpovedajúcich hygienických podmienkach pre všetkých zamestnancov zhotoviteľa a pod zhotoviteľov v priestore staveniska a dosiahnuť bezpečnú realizáciu projektu.

Táto dokumentácia bola vypracovaná v súlade s Zákonom č. 124/2006 Z. z., nariadením vlády 396/2006 Z. z. a ich príloh a ďalších právnych noriem popisujúcich oblasť BOZP, na základe identifikácií vytypovaných jednotlivých nebezpečenstiev a zdravotných rizikových faktorov, ktoré môžu vzniknúť resp. sa vyskytujú pri činnosti – výstavba objektov, komunikácií, mostov technológií s upresnením na danú stavbu. Pri spracovaní sa vychádzalo z dlhodobých skúseností pracovníkov v danej profesii, ako aj konzultácie s niektorými zhotoviteľmi týchto stavieb. Povinnosti problematiky bezpečnosti práce sa týkajú i staveniskových zariadení technologických celkov a zariadení na ktorých je vykonávaná údržba a opravy strojných zariadení.

Plán BOZP napriek tomu nemôže obsahovať všetky nebezpečenstvá a zdroje rizík s ohľadom na rozsiahlosť, zložitnosť a nepredvídateľnosť problematiky a špecifik, ktoré môžu vzniknúť hlavne neznalosťou špecifik zhotoviteľa, resp. zhotoviteľov (erudovanosť zamestnancov, stav, druh a vek mechanizmov, atď.).

4. Účel stavby

Projekt organizácie výstavby, je spracovaný na základe technického riešenia a umiestnenia jednotlivých stavebných objektov a na základe miestnych podmienok v obvode stavby a v jej okolí.

Projektová dokumentácia je vypracovaná v rozsahu dokumentácie pre stavebné povolenie v podrobnosti pre realizáciu stavby (DSPRS).

Výmena existujúcich exteriérových okien adverí a vybraných interiérových dverí za nové. Z dôvodu nového resp. rekonštruovaného technologického zariadenia jednotlivých miestností ako aj výmeny okien a dverí sú navrhnuté vysprávkky, omietky a maľba vybraných miestností.

- zrušenie voliacej skupiny SZZ vo výhybni Slatinka, zrušenie ovládacieho pultu v uvedenej výhybni a náhrada voliacej skupiny SZZ za riadiaci systém REMOTE 98. Bude zriadená prenosová cesta do ŽST Zvolen nákl. st., kde bude umiestnený riadiaci počítač systému DOZZ a pracovisko diaľkového ovládania výhybne Slatinka
- úprava priecestných zabezpečovacích zariadení v súvislosti so zmenou ovládania staničného zabezpečovacieho zariadenia (SZZ) vo Výhybni Slatinka, zrušenie ovládacieho pultu v uvedenej výhybni a náhrada voliacej skupiny SZZ za riadiaci systém REMOTE 98.
- diaľkové ovládanie Výhybne Slatinka (Výh) výpravcom zo ŽST Zvolen nákladná stanica (NS). Z Výh Slatinka je požadované diaľkovo ovládať jej železničné zabezpečovacie zariadenie (ZZZ), dispozičný zapojovač (DZ), rozhlasové zariadenie (RZ), náhradný zdroj energie (NZE), vonkajšie osvetlenie (VO) a elektrický ohrev výmen (EOV) so zachovaním jestvujúcich vonkajších prvkov vo Výh Slatinka.
- riešenie miestnej kabelizácie (MK) a návrh vonkajších telefonných objektov vo vyh. Slatinka.
- elektrická zabezpečovacia signalizácia / poplachový systém narušenia (v ďalšom EZS). Účelom zariadenia EZS je včasné varovanie pred neoprávneným vniknutím do objektu objektu vyh. Slatinka a taktiež pre zabezpečenie autorizovaného vstupu do vybraných priestorov.
- riešenie inštalácie systému elektrickej požiarnej signalizácie vo vybraných priestoroch objektu VYH. Slatinka. Riešené sú vnútorné priestory uvedeného objektu v súlade s vyhláškou 225/2012 Z.z.

Stavba je realizačne a časovo rozdelená na jeden stavebný úsek.

Stavebné objekty a prevádzkové súbory sa realizujú postupne po jednotlivých stavebných objektoch v časovom úseku v zmysle Časového plánu stavby.

Stavebné objekty

SO 01 Stavebné úpravy na budove výhybne

Prevádzkové súbory:

PS 01 Diaľkové ovládanie (DOZZ) Vých. Slatinka
PS 02 Úprava priescestných zabezpečovacích zariadení
PS 03 Diaľkové ovládanie NZE, EOZ a VO Vých. Slatinka
PS 04.1 Oznamovacie zariadenie (DZ a RZ)
PS 04.2 Oznamovacie zariadenie (MK)
PS 04.3 EPS
PS 04.4 EZS

4.1 Prístupové komunikácie a plochy**4.1.1 Prístupové komunikácie**

Prístupové komunikácie ku všetkým SO sú spracované v DSPRS POV. Každá zmena bude premietnutá do Plánu BOZP.

4.1.2 Dopravné trasy pre presun materiálov

Dopravné trasy pre presun materiálov sú:

- cestné komunikácie - pri realizácii stavebných prác budú cestné komunikácie pre presun materiálov využívané vo veľkej miere a tvoria ju štátne cesty, miestne komunikácie, účelové a poľné cesty a spevnené plochy,
- železničná dráha - ide o existujúce železničné trate.

Upresňovanie dopravných trás je súčasťou koordinácie medzi investorom, zhotoviteľom a podzhotoviteľmi.

4.1.3 Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska

Skládkové plochy a plochy vhodné pre zariadenie staveniska jednotlivých SO a PS, resp. spoločných zariadení v rámci stavby sú spracované v DSPRS - POV. V uvedenej dokumentácii je spracovaná aj problematika prívodu energií a sietí pre zariadenie staveniska a na stavenisko. Každá zmena bude premietnutá do Plánu BOZP.

4.2 Časový priebeh

Časový priebeh prác bude spracovaný podľa SO a činností v pravidelne aktualizovanom harmonograme.

4.3 Vybavenie stavby a počet zamestnancov na stavbe

4.3.1 Vybavenie stavby

Evidencia mechanizmov na stavenisku bude vedená u stavbyvedúceho.

4.3.2 Počet zamestnancov na stavbe

Evidencia zamestnancov na stavenisku bude vedená u stavbyvedúceho.

5. Koordinácia v oblastiach BOZP a PO

5.1 Koordinácia zhotoviteľa s investorom

Spolupráca v oblastiach BOZP a PO bude prebiehať priebežne po celú dobu realizácie projektu.

Na problematiku BOZP a PO určí investor zástupcu (resp. zástupcov), ktorý bude pozývaný podľa potreby na spoločné porady zvolávané hlavným zhotoviteľom a podľa potreby na miestne šetrenia spojené so zisťovaním BOZP a PO.

Koordináciu plnenia úloh pri realizácii prac na stavenisku z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečuje koordinátor bezpečnosti poverený v zmysle NV SR č. 396/2006 Z. z.. Koordinátorom bezpečnosti môže byť fyzická osoba oprávnená na výkon činnosti stavbyvedúceho, stavebného dozoru alebo autorizovaný bezpečnostný technik. Fyzická osoba oprávnená na výkon činnosti stavbyvedúceho nesmie byť koordinátorom bezpečnosti na stavenisku, na ktorom vykonáva činnosť stavbyvedúceho.

Spolupráca v oblastiach BOZP a PO bude prebiehať priebežne po celú dobu realizácie projektu.

Koordinátor bezpečnosti zabezpečuje:

1. uplatňovanie všeobecných zásad prevencie a požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri technických alebo organizačných riešeniach, na základe ktorých sa plánujú práce, ktoré sa budú vykonávať súčasne alebo budú na seba nadväzovať a pri určovaní času trvania jednotlivých prác alebo ich etáp.
2. plnenie príslušných požiadaviek tak, aby zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom uplatňovali zodpovedajúcim spôsobom všeobecné zásady prevencie a dodržiavali plán bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
3. úpravy plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a, ktoré budú zohľadňovať postup prác so zreteľom na zmeny v priebehu prác.
4. spoluprácu medzi zamestnávateľmi na stavenisku, najmä ak pracujú na spoločnom pracovisku a ak ich činnosť na pracovisku na seba nadväzuje, usmerňovanie práce so zreteľom na ochranu zamestnancov, na prevenciu vzniku úrazov a iného ohrozenia zdravia,

5. na vzájomné informovanie a zapojenie fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, do tohto procesu, ak je to potrebné,

1. opatrenia na kontrolu správneho uplatňovania pracovných postupov,
2. zabezpečenie vstupu na stavenisko len osobám, ktoré tam plnia pracovné povinnosti.

Na plnenie týchto úloh Koordinátor bezpečnosti v spolupráci so zhotoviteľom podľa postupu prác zvolávajú pravidelné porady.

5.2 Koordinácia zhotoviteľa s pod zhotoviteľmi

Koordinácia bude prebiehať na poradách s pod zhotoviteľmi, na ktorých budú prerokované všeobecné témy BOZP a PO a ich praktické realizácie:

- a) úvodné porady s pod zhotoviteľmi - pred začatím prác,
- b) porady vedenia stavby - pravidelné porady vedenia stavby za účasti zástupcov pod zhotoviteľov,
- c) spoločné porady -koordinácia prác jednotlivých zhotoviteľov,
- d) kontrolné porady s pod zhotoviteľmi - zvolávané vedením stavby,

Na úvodných poradách a spoločných poradách sa stanoví :

- ktorá stavebná firma a v akom čase realizuje, udržiava a likviduje plánované spoločné bezpečnostné opatrenia v spoločných priestoroch
- ktorá stavebná firma sa stará o poriadok a čistotu na stavenisku, vrátane - odpratávania snehu a odvozu odpadkov

Na bezpečnostných obchôdzkach na stavenisku bude vyžadovaná účasť zodpovedných zástupcov pod zhotoviteľov.

5.3 Spolupráca na spoločných pracoviskách

V súlade so zákonom NR SR číslo 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v § 18 je ustanovená spolupráca zamestnávateľov na spoločných pracoviskách.

Ak zamestnanci viacerých zamestnávateľov alebo fyzické osoby oprávnené na podnikanie plnia úlohy na spoločnom pracovisku tak, že môže byť ohrozená ich bezpečnosť alebo zdravie, je spolupráca zamestnávateľov a týchto osôb pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, koordinácia činností a vzájomná informovanosť súčasťou uzavretých zmlúv. Zmluva určí, kto z nich je povinný vytvoriť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.

1. Stavebník fyzicky odovzdá zhotoviteľovi objednaných prác priestory spoločného pracoviska, v ktorých budú zamestnanci zhotoviteľa plniť pracovné úlohy ešte pred nástupom zamestnancov zhotoviteľa na pracovisko.
2. Stavebník odovzdá zhotoviteľovi pracovisko v takom stave, aby zodpovedalo podmienkam pre bezpečný výkon práce.
3. Stavebník pri odovzdávaní pracoviska oboznámi zhotoviteľa s možnými ohrozeniami, preventívnymi opatreniami, opatreniami na poskytnutie prvej pomoci, záchrannými a evakuačnými prácami.
4. Stavebník vykoná oboznámenie vlastných zamestnancov a zástupcov zamestnancov o povinnosti informovať zamestnancov zhotoviteľa o možných ohrozeniach života a zdravia, ktoré môžu vzniknúť pri pracovných postupoch počas pracovnej činnosti.
5. Zhotoviteľ fyzicky prevezme od stavebníka priestory pracoviska, v ktorých budú vykonávať pracovnú činnosť zamestnanci zhotoviteľa, ak pracovisko spĺňa zabezpečenie a vybavenie pre bezpečný výkon práce.
6. Zhotoviteľ pri svojich pracovných činnostiach vybaví a zabezpečí pracovisko pre bezpečný výkon práce tak, aby neohrozovalo život a zdravie vlastných zamestnancov, zamestnancov stavebníka, príp. ďalších zamestnancov.
7. Zhotoviteľ zabezpečí oboznámenie vlastných zamestnancov o povinnosti informovať zamestnancov stavebníka, príp. iných zamestnancov o možných ohrozeniach, preventívnych opatreniach a o opatreniach na poskytnutie prvej pomoci, na vykonanie záchranných a evakuačných prác.
8. Zhotoviteľ zodpovedá v plnom rozsahu za technický stav strojov, strojného zariadenia, náradia, pracovných pomôcok; pracovné postupy, ktoré používajú jeho zamestnanci.
9. Zhotoviteľ prehlási, že fyzicky prevzal od stavebníka priestory pracoviska, v ktorých budú vykonávať pracovnú činnosť zamestnanci zhotoviteľa a pracovisko spĺňa podmienky pre bezpečný výkon práce

6. Zodpovednosť v oblasti BOZP a PO

Organizácia a usporiadanie

Starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a o zlepšovanie pracovných podmienok je súčasťou plnenia pracovných úloh. Za plnenie úloh zodpovedajú vedúci zamestnanci spoločnosti na všetkých stupňoch riadenia (v rozsahu opisu činností jednotlivých funkcií). Nájomníci priestorov v spoločnosti zodpovedajú za BOZP, ktorá musí byť zakotvená v písomnej zmluve (ak sa nedohodnú inak). Podľa Zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. je na zabezpečovanie kontrolnej a poradenskej služby BOZP ustanovený bezpečnostný technik, odborní zamestnanci oprávnení obsluhovať vyhradené technické zariadenia (VTZ) a zástupcovia, ktorí zastupujú zamestnancov na pracovisku.

Úlohy a povinnosti zamestnancov

Majiteľ (konateľ) spoločnosti

Určuje podriadeným zamestnancom rozsah zodpovednosti a konkrétne povinnosti na úseku BOZP a PO ako rovnocennú súčasť ich pracovných povinností. Kontroluje ich činnosť, zodpovedá za dodržiavanie rozhodnutí o vylúčení vecí z používania, o zastavení prevádzky alebo o zákaze výroby a dovozu. Úlohou konateľa je aj schvaľovanie zoznamu používaných OOPP a informovanie verejnosti o stave BOZP a PO, pracovných úrazoch a prevádzkových haváriách.

Stavbyvedúci

Zabezpečuje dodržiavanie platných predpisov týkajúcich sa BOZP a PO a zodpovedá za vypracovanie a aktualizáciu technickej dokumentácie zariadení a technologických postupov. Určuje podriadeným riadiacim zamestnancom úlohy a povinnosti súvisiace s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

Stavbyvedúci zaisťuje zamestnancom účasť na predpísaných školeniach, spolupracuje s bezpečnostným technikom pri auditoch, kontrolnej činnosti a vyšetrovaní pracovných úrazov. Zabezpečuje kontrolu dodržiavania predpisov, pracovných postupov, technologickej disciplíny a používania OOPP pri pracovných činnostiach pomocou jeho podriadených. V prípade potreby stavbyvedúci odstraňuje nedostatky z BOZP a PO. Ak ich odstránenie presahuje jeho vymedzenú právomoc, oznamuje udalosť bezpečnostnému technikovi. Medzi jeho úlohy patrí aj odovzdávanie a preberanie pracoviska pre činnosť investičnej akcie dodávateľských firiem.

Okrem toho spracováva zásady zaistenia bezpečnosti zamestnancov pre možné prípady rizikových situácií pri prevádzke a údržbe zariadení. Ďalej prehodnocuje funkčnosť a účinnosť OOPP a navrhuje pracovné prostriedky s potrebnými technickými parametrami a certifikátom ochranných pomôcok. Jeho povinnosťou je oznamovať výsledky skúšok zariadení orgánom štátneho odborného dozoru, ak to vyžadujú predpisy. Stavbyvedúci spolupracuje s bezpečnostným technikom pri tvorbe plánu revízií a odborných skúšok VTZ.

Majstri, predáci, vedúci liniek

Ich povinnosťou je vykonávať pravidelný audit a kontrolu pracovísk, strojov a zariadení na zverenom úseku. Okrem toho sú zodpovední za dodržiavanie technologických postupov a označovanie zdrojov nebezpečenstva. Kontrolujú požívanie alkoholických nápojov alebo iných omamných látok na pracovisku a v prípade úrazu zodpovedajú za ošetrovanie zraneného a okamžité hlásenie úrazovej udalosti. Zúčastňujú sa na vyšetrovaní príčin úrazu a zoznamujú zamestnancov s príčinou a prijatými opatreniami na zamedzenie opakovania udalosti. Kontrolujú používanie OOPP a všetkých ochranných zariadení.

Medzi ich povinnosti patrí aj vedenie prevádzkových dokladov a dokumentácie. Zabezpečujú, aby pracovisko, stroje, zariadenia, nástroje, materiály, pracovné pomôcky a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť zamestnancov. Vykonávajú školenia BOZP a PO vzťahujúce sa na zverené pracovisko. Venujú zvýšenú pozornosť zamestnancom na odlúčených pracoviskách a zamestnancom,

ktorí pracujú na pracovisku sami. Poskytujú zamestnancom bezpečnostnú prestávku podľa osobitných predpisov. Pri zabezpečovaní úloh spolupracujú s príslušným zástupcom zamestnancov pracoviska.

Technik bezpečnosti práce

Zisťuje a posudzuje úrazové a havarijné riziká a ohrozenia zdravia zamestnancov z hľadiska chemických, fyzikálnych, biologických, technických alebo psychických nebezpečenstiev a posudzuje príčiny pracovných úrazov, prevádzkových nehôd technických zariadení a chorôb z povolania. Zabezpečuje vypracovávanie pravidiel a pokynov na zaistenie BOZP a PO, vypracovávanie správ o pracovných úrazoch, prevádzkových nehodách, poruchách technických zariadení, chorobách z povolania a priemyselných otráv, vypracovanie zoznamu pre poskytovanie OOPP podľa profesií.

Zaisťuje vypracovávanie zoznamov rizikových pracovísk a nedostatkov. Vykonáva vstupné školenie zamestnancov, podpornú poradenskú činnosť pre potreby zamestnávateľa, vedúceho manažmentu a zamestnancov a zabezpečuje previerky na pracoviskách. Má na starosti hlásenia o PÚ, prevádzkových nehodách a poruchách technických zariadení. Vykonáva audit a kontroluje pracoviská, stroje, zariadenia, náradia a nástroje, pracovné pomôcky, dodržiavanie pracovných postupov, organizáciu práce na pracoviskách, dodržiavanie ustanovených pracovných podmienok, hygienických predpisov, zdravotných opatrení, príkazov a pokynov zamestnávateľa.

Kontroluje dodržiavanie BOZP a PO pri práci a manipulácii s jedmi, žieravinami, horľavinami a inými nebezpečnými látkami, dodržiavanie zásad na rizikových pracoviskách a pri prácach so zvýšeným nebezpečenstvom. Kontroluje odbornú spôsobilosť zamestnancov v pracovnom procese, vykonávanie školení, oboznámenie zamestnancov o PÚ zodpovedným zamestnancom, pridelovanie a používanie OOPP. Technik vedie evidenciu PÚ, prevádzkových nehôd, porúch technických zariadení, priemyselných otráv a chorôb z povolania. Spolupracuje so štátnym odborným dozorom a orgánmi na ochranu zdravia.

Základné povinnosti zamestnancov pri zaisťovaní BOZP

Všetci zamestnanci na stavbe musia byť poučení o bezpečnostných predpisoch na železnici – ŽSR Z 2, musia spĺňať kvalifikačné požiadavky, byť zdravotne spôsobilí, na základe čoho im bude vydaný preukaz o vstupe do priestorov.

Zamestnanci sú povinní dbať o svoju bezpečnosť a zdravie pri práci a o bezpečnosť a zdravie iných osôb na pracovisku. Majú povinnosť dodržiavať predpisy a pokyny na zaistenie bezpečnosti práce, s ktorými boli riadne oboznámení, ako aj zásady bezpečného správania sa na pracovisku a určené pracovné postupy. Ich úlohou je vykonávať práce, obsluhovať stroje a zariadenia a používať náradie, látky a ostatné prostriedky v súlade s predpismi BOZP. Majú povinnosť používať pri práci bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyradňovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť.

Zúčastňujú sa na školeniach a výcvikoch uskutočňovaných spoločnosťou v záujme zvýšenia bezpečnosti práce. Podrobujú sa overovacím skúškam a lekárskeym prehliadkam. Ich povinnosťou je aj dodržiavanie príkazov a zákazov uvedených na výstražných tabuľkách. Pred uvedením zariadenia (stroja) do chodu sa musia presvedčiť, či tým neohrozujú zdravie a bezpečnosť vlastnej, prípadne inej osoby. Pri práci sú povinní používať iba správne a bezpečné náradie, nástroje a pomôcky. Každý úraz musia ihneď hlásiť nadriadenému zamestnancovi. V prípade potreby sú povinní podrobiť sa vyšetreniu na požitie alkoholu a omamných látok. Nedostatky týkajúce sa BOZP hlásia nadriadeným zamestnancom.

Zákazy platné pre zamestnancov

Zamestnanci nemôžu bez súhlasu svojho nadriadeného vykonávať akúkoľvek inú činnosť okrem plnenia pracovných úloh s výnimkou činnosti pri snahe zabrániť haváriám, úrazu inej osoby alebo iným škodám. Majú zakázané manipulovať so strojným zariadením za jeho chodu (okrem technologickej obsluhy) či svojvoľne odstraňovať ochranné kryty zo strojného zariadenia. Takisto majú zakázané vykonávať akékoľvek opravy zariadení (ak nie sú na to oprávnení), znehodnocovať a odstraňovať vyvesené bezpečnostné predpisy, značky a výstražné tabuľky. Nemôžu vstupovať do priestorov označených výstražnou tabuľkou, požívať na pracoviskách alkoholické nápoje alebo iné omamné látky. Zamestnanci majú povinnosť dodržiavať zákaz fajčenia. Bez súhlasu nadriadeného neopúšťajú svoje pracovisko a nevstupujú na cudzie pracoviská bez ohlásenia u zodpovedných zamestnancov.

Cudzie osoby zdržujúce sa na pracoviskách spoločnosti

Ustanovenia a povinnosti zamestnancov na úseku BOZP sa primerane vzťahujú i na osoby, ktoré sa s vedomím spoločnosti zdržujú na pracoviskách spoločnosti.

Zástupcovia zamestnancov pre BOZP

V zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. o BOZP sa vymenúvajú zamestnanci pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci z radov zamestnancov. Zástupca zamestnancov je oprávnený na svojom pracovisku vykonávať kontroly a overovať plnenie opatrení na zaistenie BOZP. Ďalej má právo vyžadovať od zamestnávateľa informácie o skutočnostiach ovplyvňujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Tie môže prerokovávať aj s odborníkmi v danom odbore (pod podmienkou, že nevyzradí utajované skutočnosti chránené osobitnými predpismi).

Zástupca spolupracuje so zamestnávateľom a predkladá návrhy na opatrenia zvyšujúce BOZP. Je oprávnený požadovať odstránenie zistených nedostatkov. Ak zamestnávateľ neodstráni nedostatky, na ktoré bol upozornený, môže dávať podnety orgánu dozoru. Zástupca sa zúčastňuje rokovaní týkajúcich sa BOZP organizovaných zamestnávateľom, vyšetrovania príčin pracovných úrazov, chorôb z povolania, havárií technických zariadení, merania a hodnotenia faktorov pracovného prostredia, kontrol vykonávaných orgánmi dozoru. Môže od zamestnávateľa požadovať informácie o výsledkoch a záveroch týchto kontrol, meraní a hodnotení.

V každej spoločnosti by sa mal zohľadniť typ práce, veková štruktúra zamestnancov a ich skúsenosti. Aby sa predišlo stresovým situáciám, treba dodržiavať poriadok na pracovisku a časový harmonogram práce. Odporúčajú sa aj pravidelné stretnutia s cieľom diskusie o možnostiach zlepšenia a vytvorenia vhodného pracovného prostredia. Dôležité je vytvorenie všeobecne prístupného miesta (nástenky), pokiaľ možno v priestoroch s najpravidelnejším pohybom čo najväčšieho počtu zamestnancov (napr. jedáleň, šatne).

V zmysle Vyhlášky č 147/2013 Z. z. sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.

Oboznamovanie a informovanie

1. Oboznamovanie v prípade stavebných prác v mimoriadnych podmienkach osoby vykonávajúcej stavebné práce a zodpovednej osoby sa uskutočňuje najmenej raz za 12 mesiacov, ak ide o stavebné práce vykonávané
 - a) vo výške nad 1,5 m, ak nemožno pracovať z pevnej a bezpečnej pracovnej podlahy,
 - b) z pohyblivej pracovnej plošiny,
 - c) z rebríka vo výške nad 5 m,
 - d) pri zemných prácach vo výkope hlbšom ako 1,3 m.
2. Obsahom oboznamovania podľa odseku 1 písm. a) až c) je aj výber a používanie vhodného osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu a praktická príprava zamestnanca na jeho správne používanie a obsahom oboznamovania podľa odseku 1 písm. d) je aj spôsob zabezpečenia stability stien výkopov.
3. Pri zmene geologických, hydrogeologických, poveternostných a iných podmienok, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť a ochranu zdravia pri stavebných prácach, zodpovedná osoba po vykonaní potrebných zmien technologických postupov oboznámi s nimi osoby vykonávajúce tieto stavebné práce.
4. Na začiatku pracovnej zmeny zodpovedná osoba informuje osoby vykonávajúce stavebné práce o bezpečných pracovných postupoch a o nebezpečenstvách a ohrozeniach.

Príprava stavebných prác

1. Na stavenisku musí byť okrem projektovej dokumentácie potrebnej na uskutočňovanie stavby aj zhotoviteľská dokumentácia, návody a pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci potrebné na bezpečný výkon práce. Súčasťou zhotoviteľskej dokumentácie je technologický postup stavebných prác vo vzťahu k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len "technologický postup") v prípadoch ustanovených v prílohe č. 1 bode 6.14., prílohe č. 2 bodoch 7.1., 7.2., 7.10. a 8.1., prílohe č. 3 bodoch 1., 3.1., 4.1. a 6.7., prílohe č. 4 bodoch 2.6. a 3.4., prílohe č. 5 bode 1.1., prílohe č. 6 bodoch 5.7. a 9.1., prílohe č. 7 bode

1.2., prílohe č. 8 bodoch 2.1.2. a 2.9.1. a prílohe č. 9 bodoch 2.1., 2.8. a 10.4. uvedenej vyhlášky.

2. Technologický postup musí obsahovať
3. nadväznosť a súbeh jednotlivých pracovných činností,
4. bezpečný pracovný postup pre jednotlivú pracovnú činnosť,
5. použitie strojov, zariadení, pomôcok a ďalších pracovných prostriedkov,
6. druhy a typy pomocných stavebných konštrukcií, najmä lešení, podperných konštrukcií, plošín,
7. spôsob zvislej dopravy a vodorovnej dopravy osôb a materiálu vrátane vymedzenia komunikácií a skladovacích plôch,
8. technické opatrenia a organizačné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku a v ohrozenom priestore v okolí tohto pracoviska
 - i. v čase, keď sa na ňom nepracuje,
 - ii. pri stavebných prácach v mimoriadnych podmienkach, najmä počas prevádzky a pri súbehu stavebných prác vykonávaných viacerými zhotoviteľmi,
 - iii. pri ohrození prírodnými živlami, najmä pri záplavách, zosuve pôdy,
 - iv. pri postupnom odovzdávaní stavby alebo jej objektov do prevádzky a do užívania.

Ak v typovej dokumentácii stavby, podľa ktorej sa opakovane vykonáva stavba, sú na vykonanie stavebných prác určené spôsoby zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, netreba ich určiť v zhotoviteľskej dokumentácii v rozsahu určenom v typovej dokumentácii stavby.

Zhotoviteľská dokumentácia na vykonávanie betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich a búracích prác a rekonštrukčných prác nemusí obsahovať technologický postup, ak ide o práce vykonávané pri jednoduchých stavbách a drobných stavbách v rozsahu najviac siedmich dní alebo o práce, ktorých bezpečné vykonávanie je upravené slovenskými technickými normami, ktoré sa uplatňujú na konkrétnom pracovisku na stavenisku. V týchto prípadoch sa nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci určujú pred začatím jednotlivých prác, pričom sa uvedú v stavebnom denníku alebo v inom písomnom doklade.

Odovzdanie a prevzatie staveniska alebo pracoviska na stavenisku

1. Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci písomne dohodnuté medzi zhotoviteľmi obsahuje aj spôsob odovzdania a prevzatia staveniska alebo pracoviska na stavenisku formou

záznamu o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku. Rovnako sa postupuje pri súbehu stavebných prác s prácami počas prevádzky.

2. Pred začatím stavebných prác na stavenisku treba, aby stavebník záznamom o odovzdaní a prevzatí staveniska odovzdal stavenisko zhotoviteľovi.
3. Zhotoviteľ, ktorý prevzal stavenisko od stavebníka, môže odovzdať záznamom o odovzdaní a prevzatí pracoviska stavenisko alebo konkrétne pracovisko
 - a. jednému ďalšiemu zhotoviteľovi, ktorý na konkrétnom pracovisku bude vykonávať svoju pracovnú činnosť, alebo
 - b. späť stavebníkovi.
4. Záznam o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku obsahuje
 - a. identifikáciu konkrétneho pracoviska na stavenisku, ktoré je predmetom odovzdania a prevzatia medzi zhotoviteľmi,
 - b. identifikačné údaje odovzdávajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za odovzdanie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
 - c. identifikačné údaje preberajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
 - d. dohodnuté podmienky alebo požiadavky zhotoviteľov,
 - e. dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho pracoviska na stavenisku a podpisy zodpovedných osôb za odovzdanie a prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku za zhotoviteľov.
5. Ak pracovisko nie je odovzdané ďalšiemu zhotoviteľovi, tento ďalší zhotoviteľ je zhotoviteľom vykonávajúcim pracovnú činnosť na pracovisku iného zhotoviteľa.

Prerušenie stavebných prác

1. Stavebné práce možno prerušiť až po vykonaní nevyhnutných opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku, najmä po zabezpečení stability pracoviska a priestorovej tuhosti konštrukcie, zabezpečení otvorov, jám a voľných okrajov proti pádu pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou a zabezpečení bezpečného stavu pracovného prostredia.
2. Stavebné práce sa musia prerušiť, ak je ohrozená osoba, stavba, časť stavby alebo jej okolie v dôsledku zhoršených poveternostných podmienok, nevyhovujúceho technického stavu konštrukcie, stroja, nástroja alebo prístroja, v dôsledku prírodných živlov alebo iných

nepredvídaných okolností. Po posúdení dôvodov prerušenia stavebných prác zodpovedná osoba rozhodne o ich prerušení.

3. O prerušení stavebných prác podľa odseku 2 a o vykonaných nevyhnutných opatreniach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zodpovedná osoba vyhotoví záznam. Vo výkone stavebných prác možno pokračovať až na základe pokynu zodpovednej osoby.

Stavebné práce v mimoriadnych podmienkach

1. Na vykonávanie stavebných prác v mimoriadnych podmienkach sa v projektovej dokumentácii stavby určia návrhy technických opatrení, organizačných opatrení a ďalších opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
2. Ak počas stavebných prác nastanú mimoriadne podmienky, zhotoviteľ určuje v spolupráci s projektantom potrebné technické opatrenia, organizačné opatrenia a ďalšie opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
3. Pri stavebných prácach s osobitným nebezpečenstvom sa vykonajú opatrenia na zamedzenie vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy, do ohrozených priestorov, najmä poškodených inžinierskych sietí.
4. Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom môže osoba vykonávať, len ak sa v jej blízkosti nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc.

V prílohách vyhlášky sú uvedené:

- a) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku.
- b) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach.
- c) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich.
- d) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach.
- e) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach.
- f) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou, pričom fyzická osoba môže vykonávať montáž a demontáž lešenia len na základe platného preukazu lešenára a fyzická osoba môže vykonávať práce vo výške a nad voľnou hĺbkou pomocou špeciálnej horolezeckej a speleologickej techniky len na základe platného preukazu na prácu vo výške vykonávanú špeciálnou horolezeckou a speleologickou technikou.
- g) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri búracích prácach a rekonštrukčných prácach, pričom uvedené stanovenia prílohy sa nevzťahujú na

- a) demontáž lešenia a podobných konštrukcií,
- b) búranie ohrád,
- c) vypratanie vnútorného zariadenia stavieb pred búraním a demontáž sanitárnych zariadení.
- h) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom.
- i) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami.

7. Školenia o BOZP a PO

7.1 Vstupné školenia

Poučenie a overenie znalostí z predpisov o BOZP a PO pri nástupe na pracovisko vykoná určený zamestnanec zhotoviteľa resp. pod zhotoviteľa ešte pred uvedením na stavenisko. Slúži k oboznámeniu zamestnancov s pravidlami BOZP a PO a zásadami poskytovania prvej pomoci.

Záznam o školení bude poznačený v stavebnom denníku, respektíve inom doklade zamestnávateľa.

7.2 Školenia zamestnancov na stavenisku

7.2.1 Zabezpečenie školenia

Školenie zabezpečuje príslušný zodpovedný zamestnanec zhotoviteľa.

Určení zamestnanci jednotlivých zhotoviteľov (pod zhotoviteľov) sú zodpovední za školenie svojich zamestnancov. Ak nie je priamo stanovený - zodpovednosť preberá stavbyvedúci.

7.2.2 Obsah školenia

Školenie zoznamuje v potrebnom rozsahu jednotlivých zamestnancov vzhľadom na miestne podmienky a riziká s nasledujúcou problematikou:

- Oboznámenie s projektom stavby
- Zásady BOZP
- Vyskytujúce sa riziká
- Ohlasovanie rizík ostatným ohrozeným
- Základné povinné osobné ochranné pomôcky a ich účel
- Pravidlá chovania a pravidiel osobnej bezpečnosti na stavenisku - Protipožiarna prevencia v podmienkach staveniska

- Triedenie odpadov na stavbe, ich ukladanie v konkrétnych podmienkach stavby
- Manipulácia s odpadmi a dovoľené spôsoby ich likvidácie v podmienkach stavby
- Podmienky pre prácu s látkami zdraviu škodlivými
- Zásady ochrany vôd a ovzdušia
- Postupy pre prácu v blízkosti elektrického zariadenia a na elektrických zariadeniach

O vykonanom školení sa vykoná zápis do osobných záznamov zamestnanca a do Denníka BOZP.

S výkonom práce a pohybu na stavenisku môžu zamestnanci začať až po vykonaní tohto školenia.

7.3 Školenia pre krátkodobé návštevy

Návštevy pokiaľ nie sú oboznámené s problematikou bezpečnosti na stavenisku musia byť trvalo sprevádzané počas pobytu na stavenisku zodpovednou osobou.

7.4 Špeciálne školenia a kurzy (profesné)

Pre mimoriadne práce a práce so zvýšeným nebezpečenstvom:

- a) práce, ktoré nie sú bežnou činnosťou zamestnancov a vyžadujú zvláštne opatrenie BOZP,
- b) práce v podmienkach pracoviska so zvýšeným nebezpečenstvom Školenie (inštruktáž) sa vykonáva pred začiatkom prác.

Zodpovedný vedúci pracoviska alebo ním poverený zamestnanec, ktorý práce priamo riadi (napr. majster) oboznámi všetkých zamestnancov so schváleným pracovným postupom a bezpečnostnými podmienkami pre danú činnosť a situáciu.

Zápis o preškolení sa vykoná do Denníka BOZP alebo formulára pre povoľovanie prác (môže ho nahradiť pracovný príkaz), alebo zápis do stavebného denníka. Pre dlhodobú činnosť sa musí zápis vykonať do osobných záznamov zamestnanca.

7.5 Obsluha a servis vyhradených (určených) technických zariadení a obsluha špeciálnych zariadení

Obsluha a servis vyhradených (určených) technických zariadení, obsluha špeciálnych zariadení a ďalších profesií, ktorých vykonávanie je spojené so zvýšeným rizikom úrazu:

- a) činnosti ako: žeriavníci, viazači bremien, elektromechanici, revízny technici, a iné...
- b) pre práce ako: zváranie, obsluha vysokozdvížných vozíkov, obsluha nastreľovacích zariadení, obsluha stavebných a iných špeciálnych zariadení práce s použitím horolezeckej techniky, práce s použitím bezpečnostného pásu alebo postroja a iné

Požiadavky na odbornú kvalifikáciu týchto zamestnancov sú upravené vyhláškami a normami. K získaniu kvalifikačného oprávnenia (preukazu, osvedčenia) je nutné absolvovať zvláštne školenie alebo kurz. Pre udržanie kvalifikácie je nutné periodické preškoloňovanie a preskúšavanie znalostí. Lehoty a ďalšie podrobnosti riešia príslušne vyhlášky a normy.

Pri práci je nutné mať preukaz o kvalifikácii neustále pri sebe, alebo uschovaný u stavbyvedúceho.

7.6 Záznamy o školeniach

O školeniach vykoná nadriadený zamestnanec záznam do osobného záznamu zamestnanca, s výnimkou krátkych schôdzok BOZP a PO.

8. Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom a práce v blízkosti vysokého napätia

Pri stavebných prácach s osobitným nebezpečenstvom sa vykonávajú opatrenia na zamedzenie vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy, do ohrozených priestorov, najmä poškodených inžinierskych sietí.

Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom môže osoba vykonávať, len ak sa v jej blízkosti nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc.

Zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je povinný v priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, a v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov,

- a) prijať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať opatrenia na ich obmedzenie,
- b) vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len nevyhnutne potrebným zamestnancom, ktorí sú riadne a preukázateľne oboznámení a majú výcvik a vybavenie podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

Elektrické vedenia a zariadenia

1. Práce so žeriavmi, bagrami a ostatnými mechanizačnými prostriedkami v ochrannom - pásme elektrického vedenia je bez povolenia prevádzkovateľa elektrického zariadenia zakázané.
2. V ochrannom pásme je možné uskutočňovať najnutnejšie stavebné a montážne práce len po predchádzajúcom prerokovaní s príslušným správcom elektrického vedenia. Tieto práce je potrebné v najväčšej možnej miere uskutočňovať pri vypnutom stave elektrického vedenia - až po

zaistení a zabezpečení pracoviště elektricky a mechanicky. Vypnutý stav musí být zabezpečený v zmysle STN 34 3100 (B - príkaz s určeným dozorom). V prípade, že sa stavebné a montážne práce budú vykonávať v blízkosti elektrických zariadení v správe viacerých energetických organizácií, musia sa uvedené práce prerokovať so všetkými organizáciami.

3. Pokiaľ pri práci v ochrannom pásme nie je možné zaistiť vypnutie elektrického zariadenia, musia byť práce uskutočnené pod dozorom „osoby znalej s vyššou - kvalifikáciou“ (STN 34 3100), určenej len pre dozor. Osoba znala s vyššou kvalifikáciou je zamestnanec energetickej organizácie. Pre "Poučené osoby" podľa § 23 vyhlášky MDPaT SR Č. 205/2010 Z. z. a v zmysle čl. 127-129 STN 34 3109, ktoré budú pracovať pod dozorom v blízkosti nekrytých živých častí elektrických inštalácií vn a vvn, dozor musí vykonávať osoba s odbornou spôsobilosťou samostatný elektrotechnik". Zhotoviteľ dohodne s príslušnou energetickou organizáciou postup prác, s akými mechanizmami sa bude pracovať a bezpečnostné opatrenia. O tejto dohode je nutné zabezpečiť písomný doklad.
4. Pri prejazdoch mechanizmov a prevážaní materiálov v ochrannom pásme a v miestach križovania (bez pracovnej činnosti) po komunikáciách, musia byť dodržané ochranné vzdialenosti v zmysle STN 34 3108 " Bezpečnostné predpisy o zaobchádzaní s elektrickým zariadením osobami bez elektrotechnickej kvalifikácie" a STN 343109. Pokiaľ by tieto vzdialenosti neodpovedali uvedenej STN, alebo by prevážanie mechanizmov alebo materiálov bolo uskutočňované v teréne, platí ustanovenie ods. 5.
5. Zamestnanci vykonávajúci pracovné úlohy v blízkosti elektrického vonkajšieho vedenia pod napätím sa nesmú dotýkať montážneho žeriava a ani zavesených bremien bez použitia izolačných pomôcok. V nepredvídaných prípadoch s možnosťou dotyku živých častí so zariadeniami vydá dozor, uvedený v ods. 3. ďalšie doplňujúce pokyny.
6. Pri práci s náradím, pri použití montážneho zariadenia a pri doprave rúr alebo tyčí pomocou týchto zariadení v blízkosti vonkajšieho vedenia pod napätím sa musí dbať o zvýšenú opatrnosť. Ak nie je spoľahlivo zaistené dodržanie bezpečných vzdialeností podľa príslušných predpisov, musia byť práce zastavené. Pokračovať v práci sa môže až po uvedení príslušného úseku vonkajšieho vedenia do stavu bez napätia.
7. Pred zahájením akýchkoľvek prác v blízkosti vonkajších elektrických vedení nn, vn, vvn, zvn a v ich ochrannom pásme musia byť všetci zamestnanci náležite poučení v zmysle STN 34 3108 a STN 34 3109 a iných príslušných právnych a technických noriem s nebezpečenstvom hroziacim od vonkajších vedení s ohľadom na možnosti ohrozenia pri všetkých druhoch pracovných činnosti. Poučenie všetkých zamestnancov sa uskutoční preukázateľne vo vstupnom školení.
8. Zdvíhacie zariadenia, ktoré budú pracovať v ochrannom pásme, pokiaľ vedenie nie je zaistené a riadne zabezpečené v zmysle STN 34 3100, musia mať indikátory priblíženia a musí sa postupovať podľa STN 343108 a súvisiacich predpisov.
9. Činnosti, ktoré sú zakázané v ochrannom pásme elektrického vedenia a pod vedením sú uvedené v stati „Ochranné pásma“ tohto POV.

10. Za prácu v blízkosti trakčného vedenia pod napätím je považovaná každá práca, pri ktorej zamestnanec vedome časťami tela, náradím, predmetmi držanými v ruke alebo zariadením zasahuje do zóny priblíženia, nezasahuje však do zóny prác pod napätím. Všetci zamestnanci železníc, ktorí pracujú na elektrifikovaných tratiach, ako aj zamestnanci, ktorí prichádzajú pri výkone služby na tieto trate z trate neelektrifikovanej (ak nemajú predpísanú vyššiu odbornú spôsobilosť), musia mať odbornú spôsobilosť osoby poučenej. Títo zamestnanci sa môžu pri výkone služby priblížiť k častiam trakčného vedenia pod napätím do vzdialenosti D_v - ZPR v zmysle nasledovnej tabuľky:

Rozmery D_L - ZPPN a D_v - ZPR zón pre pracovné postupy v okolí holých živých častí elektrickej inštalácie

Menovitá hodnota napätia (striedavého aj jednosmerného) [kV]	Vzdialenosť hranice zóny práce pod napätím D_L - ZPPN od holej živej časti [mm]	Vzdialenosť hranice zóny' priblíženia D_v - ZPR od holej živej časti [mm]
do 1 vrátane	200	400
1 až 35 vrátane	900 ($500^{1)}$)	1500 ($900^{1)}$)
35 až 110 vrátane	1500 ($1100^{1)}$)	2500 ($2100^{1)}$)

¹⁾ Ak sa nedajú dodržať predpísané vzdialenosti a elektrická inštalácia sa z vážnych dôvodov nedá odpojiť od napätia. V takom prípade musia práce vykonávať najmenej dve osoby, a to aspoň osoba s odbornou spôsobilosťou elektrotechnik pod vedením osoby s kvalifikáciou samostatný elektrotechnik. Pri práci na trakčnom vedení musia byť vždy dodržané vyššie hodnoty vzdialeností D_L - ZPPN a D_v - ZPR.

V žiadnom prípade sa nesmú priblížiť ani priamo, ani pracovnými pomôckami, či inými predmetmi na vzdialenosť kratšiu. Pre činnosť za týchto podmienok sa príkaz B nevydáva. Pri práci s väčšími mechanizmami platí - vzdialenosť medzi trakčným vedením a ktoroukoľvek časťou pojazdných žeriavov, transportérov a iných zdvíhacích mechanizačných zariadení vodivo nespojených s koľajnicou musí byť pri práci aj v pokoji aspoň 2 m. Pri prácach, pri ktorých sa môže zmenšiť vzdialenosť týchto strojov alebo premiestňovaných bremien pod 2 m od častí trakčného vedenia pod napätím, je nutné tieto stroje vopred vodivo spojiť s koľajnicovým vedením, a to medeným lanom o priereze aspoň 50 mm². U žeriavov sa toto spojenie vykoná s výložníkom stroja. U takto chráneného mechanizmu musí byť dodržaná minimálna vzdialenosť 0,9 m od živej časti trakčného vedenia.

Pre prácu v blízkosti trakčného vedenia pod napätím a to vo vzdialenosti menšej ako D_v - ZPR, avšak nie bližšej ako D_L - ZPPN platí:

- pre prácu na neelektrickom zariadení a na elektrickom zariadení vo výstavbe, ktoré ešte nebolo pripojené na napätie, musí byť vydaný "Záznam o poučení" alebo príkaz B a pracovať sa smie len pod dozorom osoby aspoň s odbornou spôsobilosťou samostatný elektrotechnik;

- b) pre prácu na železničnom zvršku a spodku (pozri čl. 112 STN 343109);
- c) pre výmenu a čistenie svetelných zdrojov vonkajších osvetlení železničných priestranstiev (pozri čl. 135 STN 34 3109);
- d) pre prácu na inom elektrickom zariadení (napr. na osvetlení železničného priestranstva, na oznamovacích a zabezpečovacích zariadeniach a pod), (pozri STN 343100);
- e) pre prácu na zložitom elektrickom zariadení, ktoré je uvedené do prevádzky na práce na elektrických inštaláciách, ktoré sa často opakujú, na tieto práce musia byť spracované miestne pracovné a bezpečnostné predpisy, ich znalosť sa kontroluje opakovanými skúškami aspoň raz za 2 roky a vždy pri ich zmene.

Ak sa vyžaduje pre spôsob práce bez napäťový stav trakčného vedenia t. j. pri predpokladanom alebo možnom nedodržaní vzdialeností 0,9 m od trakčného vedenia pod napätím, priblížením sa zamestnanca priamo alebo predmetom (napr. náradím, materiálom alebo strojom) k častiam pod napätím pod uvedenú vzdialenosť, je nutné si pred začatím práce vyžiadať napäťovú výluk.

9. Minimálne zásady dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP), požiarnej ochrany (PO) a ochrany environmentu (OE) na stavenisku

V súlade NV SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko § 4 v naväznosti na § 5, ods. 2 písmeno b) a c) a § 6 ods. 2 písmeno c) sú ustanovené pravidla na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre vykonávanie prác na stavenisku nasledovne:

- 1) Na pracovisko môžu byť zaradení len zamestnanci, ktorí majú lekársku prehliadku a sú schopní vykonávať stavebné práce.
- 2) Všetci zamestnanci, ktorí budú vykonávať stavebné práce boli oboznámení s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- 3) Počas realizácie prác stavbyvedúci, ktorý riadi stavebné práce je povinný zabezpečovať plnenie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s prihliadnutím najmä na:
 - a) udržiavanie poriadku a čistoty na stavenisku,
 - b) umiestnenie pracoviska, jeho prístupnosť, určenie komunikácií alebo priestorov na priechod a pohyb zamestnancov a na prejazd a pohyb pracovných prostriedkov,
 - c) podmienky na manipuláciu s rôznymi materiálmi,
 - d) technickú údržbu zariadení a pracovných prostriedkov, ich kontrolu pred uvedením do prevádzky a pravidelnú kontrolu s cieľom odstrániť nedostatky, ktoré by mohli ovplyvniť bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
 - e) určenie a úpravu plôch na uskladnenie rôznych materiálov, najmä ak ide o nebezpečné materiály alebo látky,

- f) podmienky na odstraňovanie použitých nebezpečných materiálov alebo látok,
- g) uskladňovanie, manipuláciu alebo odstraňovanie odpadu a zvyškov materiálov,
- h) prispôsobovanie času určeného na jednotlivé práce alebo ich etapy podľa skutočného postupu prác,
- i) spoluprácu medzi zamestnávateľmi a fyzickými osobami, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi,
- j) vzájomné pôsobenie pracovných činností uskutočňovaných na stavenisku alebo v jeho tesnej blízkosti.
- k) zabezpečuje ochranu zamestnancov proti pádu kolektívnym alebo osobným zabezpečením,
- l) pred začiatkom prác, zavedení novej technológie, nového pracovného postupu alebo nového pracovného prostriedku oboznámi zamestnancov so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania sa na pracovisku, s bezpečnými pracovnými postupmi, s existujúcim a predvídateľným nebezpečenstvom a ohrozením, s dopadmi, ktoré môžu spôsobiť poškodenie zdravia a s ochranou pred nimi.
- m) oboznámiť zamestnanca so zákazom vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca.

Každá osoba ale aj návštevník vstupujúci na stavenisko je povinný dodržiavať uvedené zásady. Zároveň je povinný riadiť sa priamymi pokynmi stavbyvedúceho alebo koordinátora BOZP. Ich pokyny a nariadenia sú záväzné pre všetkých na stavenisku, a majú prednosť pred ostatnými pokynmi BOZP.

Tieto zásady sú neoddeliteľnou súčasťou každej obchodnej, dodávateľskej alebo inej zmluvy pre akúkoľvek činnosť na stavenisku

Stavbyvedúci, koordinátor BOZP alebo iné poverené osoby majú právo kedykoľvek vykonať kontrolu na použitie alkoholu, omamných alebo psychotropných látok u každého prítomného na stavenisku, zároveň majú právo vykonať aj kontrolu totožnosti všetkých osôb. Majú právo na kontrolu odbornej alebo zdravo(nej) spôsobilosti osôb vykonávajúcich činnosti na ktoré sa osobitná odborná alebo zdravotná spôsobilosť vyžaduje. Ďalej majú právo na kontrolu dokladov o technickej spôsobilosti dopravných a technických prostriedkov, vrátane vyhradených technických zariadení používaných na stavenisku. Sú oprávnení zakázať prácu, alebo používať technické prostriedky, ak vzniklo oprávnené podozrenie z porušenia vyššie uvedených podmienok.

Zodpovedný vedúci každého dodávateľa služieb a prác, poverený predák, alebo samostatne zárobkovo činná osoba musia zabezpečiť overiteľné oboznámenie svojich podriadených a samých seba z týmito zásadami

Bez doručenia podpísaného oboznámenia (všetkými osobami) stavbyvedúcemu alebo koordinátorovi BOZP staveniska, alebo priameho zapísania a podpísania (pri malom počte osôb) do stavebného denníka, nie je možné začať akúkoľvek činnosť na stavenisku. Nedodržanie týchto zásad

má za následok okamžité vykázanie takejto osoby zo staveniska, prípadne aj vymáhanie spôsobenej škody

Vstup na stavenisko

- tu zamestnaným osobám, návštevam alebo vozidlám je povolený vstup len na základe ústneho alebo písomného povolenia (jednorazového alebo časovo obmedzeného alebo časovo neobmedzeného) vydaného stavbyvedúcim alebo inou oprávnenou osobou a to len určenými komunikačnými spojeniami.
- je zakázané vchádzať motorovými vozidlami ktoré nespĺňajú technické podmienky na premávku po verejných komunikáciách,
- vodič vozidla je povinný nahlásiť všetky osoby, ktoré sa v ňom nachádzajú pred vstupom na stavenisko, tieto osoby musia mať súhlas vstupu na stavenisko a sú taktiež povinné dodržiavať tieto pravidlá musia používať príslušné osobné ochranné pracovné prostriedky,
- na stavenisko je zakázané vstupovať osobám pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných a psychotropných látok, alebo osobám trvalo alebo dočasne uznaných za práceneschopných,
- na stavenisko je zakázané vnášať akékoľvek nebezpečné predmety (zbrane, výbušniny, nebezpečné biologické látky, chemické látky alebo prípravky a pod., okrem nebezpečných vecí ktorých preprava sa riadi dohovorom ADR, a ktoré sú osobitne nahlásené u stavbyvedúceho a u koordinátora BOZP,
- donášať a odnášať možno pracovné náradie a pracovné prostriedky len po predošlom písomnom súhlase oprávnenej osoby.

Prijímanie návštev

- osoby vykonávajúce návštevu na stavenisku môžu vstupovať do areálu staveniska len na základe súhlasu stavbyvedúceho alebo inej oprávnenej osoby,
- osoby vykonávajúce návštevu, sú povinné dodržiavať zásady BOZP na stavenisku,
- návštevy sú oprávnení prijímať a za ich bezpečnosť zodpovedajú:
 - štatutárne orgány investora a nimi poverené osoby,
 - stavbyvedúci a ním poverené osoby,
 - súkromné návštevy sú na stavenisku zakázané.

Pohyb po stavenisku

- osobám je dovolené pohybovať sa len po určených a vyznačených miestach,

- motorovým vozidlám je dovolené pohybovať sa len po určených a vyznačených priestoroch, miestach alebo komunikáciách a to maximálnou rýchlosťou 20 km/hod, pri súčasnom dodržiavaní dopravného poriadku staveniska a všeobecných pravidiel cestnej premávky,
- v priestore staveniska je zakázané akúkoľvek nebezpečnú látku vypúšťať, vylievať, vysypávať, alebo voľne ponechať,
- v priestore staveniska je zakázané vykonávať osobnú potrebu inde ako v určených WC,
- za vzniknutý odpad, jeho likvidáciu, v súlade s legislatívou Slovenskej republiky, zodpovedá jeho pôvodca,
- je zakázané vstupovať do priestorov označených výstražnou značkou „Zákaz vstupu tu nepovolaným osobám“,
- na stavenisku je zakázané požívať alkoholické nápoje alebo iné omamné a psychotropné látky,
- na stavenisku je, okrem stavbyvedúcim povolených, vyhradených a riadne označených priestorov, zakázané fajčiť, vykonávať zväračské práce alebo manipulovať s otvoreným ohňom,
- na stavenisku je zakázané filmovať, fotografovať, robiť si neoprávnené náčrty a poznámky bez príslušného povolenia,
- na stavenisku je zakázané používať mobilné telefóny, alebo iné komunikačné prostriedky vodičom motorových vozidiel počas jazdy po stavenisku bez použitia súpravy „voľne ruky“,
- je zakázané používať mobilné telefóny alebo iné potencionálne zdroje umožňujúce vznik iskrenia alebo elektrostatického náboja v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu na stavenisku

Výstup a východ zo staveniska

- zo staveniska je dovolené vychádzať len určenými komunikačnými spojeniami v určenom dennom čase, tieto východy sú zároveň aj núdzovými východmi pre prípad nutnej evakuácie osôb alebo materiálu,
- osobám je zo staveniska zakázané vynášať alebo vyvážať akékoľvek predmety bez príslušného povolenia vydaného stavbyvedúcim alebo inou oprávnenou osobou,
- osoba vystupujúca zo staveniska je povinná strpieť od stavbyvedúceho alebo inej oprávnenej osoby primeraný spôsob kontroly obsahu tašky (batožiny) respektíve ložnej plochy (korby), kufra a kabíny vozidla.

Zodpovednosť osôb na stavenisku

- na stavenisku môžu pracovať alebo vykonávať akékoľvek činnosti len osoby odborne a zdravotne spôsobilé, ktoré sú povinné tieto skutočnosti preukázať ešte pred začatím práce príslušnej oprávnenej osobe, originály uvedených oprávnení musia byť k dispozícii na stavenisku počas celého času výkonu týchto činností, ich fotokópie je povinný zabezpečiť a uložiť u stavbyvedúceho každý kto tieto činnosti na stavenisku vykonával,
- každý dodávateľ, vedúci pracovnej skupiny alebo SZČO sú povinní pri vykonávaní svojej činnosti spolupracovať s okolím za účelom vzájomného informovania sa a koordinovania prác z ktorých vyplýva možnosť ohrozenia, riziko alebo iného nebezpečného dôsledku pre svoje okolie,
- všetky osoby sú povinné používať len, vopred vypracované a schválené, bezpečné pracovné postupy a návody na používanie,
- všetky osoby sú povinné používať osobné ochranné pracovné prostriedky vyplývajúce z bezpečnostných pokynov, postupov alebo environmentálnych, protipožiarnych a iných opatrení,
- ustanovenia predošlého odseku sa osobitne vzťahujú na vyhradené technické zariadenia, používané na stavenisku, podliehajúce príslušnej vyhláške (v zmysle § 102 odstavec 2 písmeno c) Zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach sa na určené technické zariadenia vzťahuje Vyhláška č. 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach a určených technických činnostiach na UTZ , alebo osobitným predpisom, napríklad pre práce mimo priestoru ŽSR Vyhláška č. 508/2009 Z. z.),
- mimoriadnu pozornosť je potrebné venovať prácam s osobitným nebezpečenstvom ktorými sú najmä.
- práce, pri ktorých sú zamestnanci vystavení nebezpečenstvu zasypania. zapadnutia v močaristom teréne alebo pádu z výšky, kde sa riziko zvyšuje charakterom práce, použitým pracovným postupom alebo podmienkami pracovného prostredia na stavenisku,
- práce, pri ktorých sú zamestnanci ohrození pôsobením chemických alebo biologických faktorov, ktoré znamenajú osobitné nebezpečenstvo pre bezpečnosť a zdravie zamestnancov alebo pre ktoré osobitný predpis ustanovuje monitorovanie pracovného prostredia,
- práce pri ktorých je prekročená povolená hodnota hluku (85 dB),
- práce v kontrolovaných pásmach na pracoviskách zo zdrojmi ionizujúceho žiarenia a práce v prechodných kontrolovaných pásmach pri činnostiach vedúcich k ožiareniu,
- práce v blízkosti vysokého napätia (nad 1 000 V), a práce pri ktorých sa používa
- elektrická energia presahujúca bezpečné napätie a bezpečný prúd (ich hodnoty závisia najmä od pracovného prostredia),

- práce, pri ktorých je nebezpečenstvo utopenia,
 - práce vo výkopoch, v šachtách, podzemí a tuneloch.
 - práce, ktoré vykonávajú potápači s dýchacími prístrojmi,
 - práce vykonávané v kesónoch a v prostredí so stlačeným vzduchom,
 - práce s výbušninami,
 - montáž alebo demontáž ťažkých konštrukčných prvkov,
- všetky práce vykonávané za sťažených poveternostných podmienok (ak sa nedajú odložiť), na tieto práce musí byť vypracovaný a oprávnenou osobou schválený osobitný písomný pracovný postup obsahujúci všetky bezpečné pokyny, postupy, použité osobné ochranné pracovné prostriedky, ktorý obsahuje aj pokyny pre rýchly a účinný zásah pri poškodení zdravia alebo vzniku nebezpečnej udalosti,
 - každá osoba zodpovedá za svoju bezpečnosť a správanie sa na stavenisku v rozsahu BOZP, PO a OE, zároveň je povinná riadiť sa príslušnými upozorneniami, bezpečnostnými pokynmi, výstrahami a piktogramami vyplývajúcimi z činností alebo priestoru kde sa nachádza,
 - každá osoba znáša prípadné dôsledky (ekonomické alebo trestno-právne) ak bude z jej príčiny spôsobené porušenie vyššie uvedených pravidiel BOZP,
 - osoba s elektronickým kardioštimulačným alebo iným podobným prístrojom sa nesmie pohybovať v priestoroch so zvýšeným elektrickým, magnetickým alebo elektromagnetickým žiarením (frekvenčné meniče, vysokonapäťové elektrické rozvody a pod.),
 - osoba so zdravotným obmedzením sa riadi špecifickými podmienkami kompenzujúcimi jej postihnutie,
 - osoby uvedené v predošlých bodoch sú povinné o svojom zdravotnom obmedzení vopred informovať stavbyvedúceho a inú oprávnenú osobu, ktorá následne zaistí ich primeranú bezpečnosť,
 - na stavenisku sa môže samostatne pohybovať len osoba primerane ovládajúca Slovenský jazyk, ostatné osoby musia byť sprevádzané osobou dostatočne ovládajúcou Slovenský jazyk (z dôvodu rôznych bezpečnostných upozornení a výstrah v písanej podobe), alebo musia dostať bezpečnostné pokyny v im zrozumiteľnom jazyku,
 - každý úraz, nevoľnosť, nebezpečnú udalosť akou sú najmä: porušenie pravidiel BOZP, požiar, alebo poškodenie životného prostredia a iné je povinnosť účastníka alebo svedka udalosti, ihneď: nahlásiť stavbyvedúcemu v prípade potreby je treba použiť aj čísla verejných núdzových volaní ktorými sú:

112 - Integrovaný záchranný systém - univerzálne tiesňové volanie (napr. poškodenie zdravia a iné),

150 - Hasičský a záchranný zbor,

155 - Rýchla zdravotnícka pomoc

158 - Polícia Slovenskej republiky.

To znamená, že pri riešení úrazov je nutné prijať príslušné opatrenia, okrem iného:

vybavenie prvej pomoci (obvážový materiál, atď.) osobami vyškolenými na poskytovanie prvej pomoci dopravu do najbližšej nemocnice na úrazové / pohotovostné oddelenie

- volať 112 IZS – ak sa jedná o vážny úraz
- volať koordinátora bezpečnosti – zápis a šetrenie úrazu
- volať Inšpektorát práce ak sa jedná o závažný pracovný úraz
- volať políciu – ak sa jedná o podozrenie zo spáchania trestného činu (smrteľný úraz a ťažké ublíženie na zdraví)
- volať hasičský zbor (podľa potreby).

Sankcie

- dodatočné zistenie, alebo okamžité nenahlásenie porušenia týchto pravidiel bude znamenať vykázanie príslušnej osoby zo staveniska, alebo môže mať za následok neumožnenie budúceho vstupu na stavenisko, alebo vymáhanie finančnej sankcie či náhrady za spôsobenú škodu,
- sankcie, ktoré nevyplyvajú priamo zo zákona, sú uvedené v jednotlivých dodávateľsko - obchodných zmluvách,
- povinnosťou každej osoby je správať sa podľa týchto pravidiel ale aj podľa zásad BOZP, PO a OE príslušného pracoviska v súlade s vykonávanými činnosťami.

Zodpovedný pracovník je povinný vždy dodržať povinnosť ohlásenia každej mimoriadnej udalosti, ku ktorej na pracovisku dôjde a to bezodkladne vedeniu stavby, ktoré musí byť zverejnené na viditeľnom a dobre prístupnom mieste na každej stavbe (pracovisku) a s jeho obsahom musia byť oboznámení všetci zamestnanci objednávateľa i zhotoviteľa, a to vrátane osôb, ktoré sa na stavbe zdržujú s vedomím vedenia stavby (napr. strážna agentúra, dozorné orgány a pod.). Pri realizácii prác v dobe pracovného voľna alebo pracovného pokoja bude v prípade mimoriadnej udalosti ihneď upovedomený inšpekčný technik objednávateľa a majiteľ alebo vedenie firmy, a to ako objednávateľa, tak aj zhotoviteľa.

Okrem plánu BOZP zamestnávateľ plní aj ustanovenia § 6 zákona č. 124/2006 Z.z. Zhotoviteľ má vypracované technologické postupy, kde sú uvedené príslušné právne predpisy a tiež spresnené požiadavky z hľadiska zabezpečenia podmienok bezpečnosti práce pri vykonávaných stavebných prácach na stavbe. V prípade ak svojou činnosťou ktorýkoľvek zo zhotoviteľov resp. podzhotoviteľov nepriaznivo vplyva, alebo by mohol ohroziť ostatných účastníkov je povinný ešte pred začatím tejto činnosti informovať vedenie stavby a SD.

9.1 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku

1. Vymedzenie a príprava staveniska

Pri vymedzovaní staveniska sa musí prihliadať na bezpečnosť priestorov a komunikácií v okolí staveniska a na bezpečnosť ďalších priestorov dotknutých stavebnými prácami.

Stavenisko v zastavanom území obce musí byť oplotené do výšky najmenej 1,8 m. Líniová stavba alebo stavenisko, na ktorom sa vykonávajú krátkodobé práce, v zastavanom území obce sa ohradia dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m alebo sa zabezpečia iným vhodným bezpečnostným opatrením.

Pri prácach vykonávaných na verejných komunikáciách, ktoré z prevádzkových dôvodov alebo technologických dôvodov nemožno ohradiť, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa zabezpečí iným spôsobom, najmä riadením premávky na týchto komunikáciách alebo strážením počas trvania ohrozenia.

Pracovisko, na ktorom sa vykonávajú práce iba z lešenia, debnenia, pracovných plošín alebo ak sa používa osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu, musí sa vymedziť a zabezpečiť.

Oplotenie alebo ohradenie zasahujúce do verejnej komunikácie musí byť v noci a pri zníženej viditeľnosti označené výstražným červeným svetlom umiestneným v čele prekážky a vo vzdialenosti najviac každých 50 m.

Stavenisko mimo zastavaného územia obce nemusí byť oplotené alebo ohradené, ak je vzdialené od verejnej komunikácie viac ako 30 m.

Stavenisko mimo zastavaného územia obce, kde sa nepredpokladá verejný prístup, sa nemusí oplotiť alebo ohradiť, ak je upozornenie na nebezpečenstvo vyznačené po obvode staveniska. Možné zdroje ohrozenia, najmä otvory, jamy, nestabilné konštrukcie, stavebné dielce a stroje, sa musia vhodným spôsobom zabezpečiť.

Všetky vstupy na stavenisko sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu so zákazom vstupu na stavenisko osobám, ktoré tam neplnia pracovné úlohy. Oplotenie staveniska musí mať uzamykateľné vstupy a výstupy alebo vstupy a výstupy oplotenia staveniska musia byť zabezpečené strážením alebo iným spôsobom.

2. Komunikácie

Pred začatím staveniskovej dopravy a pri jej podstatnej zmene sa musia skontrolovať prejazdne profily a prevádzkové podmienky komunikácií. Nevyhovujúce komunikácie sa musia upraviť do bezpečného prevádzkového stavu.

Jazdiť pod podjazdom alebo inou pevnou prekážkou možno, ak vzdialenosť medzi strojom alebo vozidlom vrátane jeho nákladu a podjazdom alebo inou pevnou prekážkou je najmenej 0,3 m. Podjazdy, ktoré majú svetlú výšku nižšiu ako 4,3 m, musia byť označené rovnako, ako na verejných komunikáciách.

Šírka komunikácie určenej pre chodcov na stavenisku musí byť najmenej 0,75 m a pri obojsmernej premávke najmenej 1,5 m. Komunikácie určené pre chodcov s väčším sklonom ako 1 : 3 musia mať aspoň na jednej strane dvojtyčové zábradlie vysoké najmenej 1 m.

Podchody musia byť vysoké najmenej 2,1 m, výnimočne možno túto výšku znížiť na 1,8 m, ak sa vykonajú potrebné bezpečnostné opatrenia a podchod je označený bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu.

Prekážky na dopravných komunikáciách ovplyvňujúce bezpečný prejazd, ako aj zákaz vjazdu a koniec cesty, sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu.

Prekážky na dopravných komunikáciách a komunikáciách určených pre chodcov vyššie ako 0,1 m, najmä koľajnice, rúrky alebo hadice, musia byť vybavené priechodmi a prejazdmi zodpovedajúcej únosnosti.

Na komunikáciách, kde hrozí zvýšené nebezpečenstvo pádu osoby, zjazd alebo zbehnutie vozidla alebo stroja, sa musia vykonať bezpečnostné opatrenia, najmä sa použije ohradenie alebo zvodidlá; to platí aj pre konce komunikácií a zakázaných vjazdov.

3. Zabezpečenie otvorov a jám

Otvory a jamy na stavenisku alebo komunikácii, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb, musia byť vždy zakryté alebo ohradené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.

Zakrytie otvoru a jamy súvislým poklopom sa musí vykonať tak, aby ho nebolo možné pri prevádzke odstrániť alebo poškodiť. Únosnosť súvislého poklopu musí zodpovedať predpokladanej prevádzke.

Otvory a jamy, v ktorých sa bezprostredne vykonávajú práce, sa nezakrývajú. Ak sa v blízkosti týchto otvorov a jám zdržujú ďalšie osoby vykonávajúce práce, musia byť otvory a jamy ohradené alebo strážené počas trvania ohrozenia.

4. Zvislé komunikácie

Plochy všetkých schodísk a šikmých rámp na stavenisku musia mať nešmyklavý povrch. Voľné okraje, kde hrozí pád osôb z výšky alebo do hĺbky, musia byť zabezpečené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.

Rebrík možno používať len na krátkodobé a fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia, pri ktorých sa osoba vykonávajúca stavebné práce môže pridržovať aspoň jednou rukou alebo je zabezpečená proti pádu.

Na rebríku sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používa pneumatické náradie, vstreľovací prístroj, reťazová píla a iné nebezpečné náradie.

Po rebríku sa nesmie vynášať alebo znášať bremeno ťažšie ako 20 kg. Na rebríkoch sa nesmie pracovať nad sebou. Vystupovať a zostupovať po rebríku nesmie súčasne viac osôb. Pri vystupovaní alebo zostupovaní je osoba vykonávajúca stavebné práce otočená tvárou k rebríku a pridržá sa ho oboma rukami.

Rebrík sa nesmie používať ako prechodový mostík a nesmie sa nadstavovať.

Prenosný drevený rebrík používaný pri stavebnej práci môže byť dlhý najviac 8 m.

Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu najmenej o 1,1 m; to neplatí, ak sa možno spoľahlivo zachytiť o pevné držadlo alebo inú pevnú časť konštrukcie. Na zabezpečenie stability musí byť rebrík zabezpečený proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozvretiu. Sklon jednoduchého rebríka, ktorý je určený pomerom výšky miesta opretia od pätky rebríka a vodorovnej vzdialenosti pätky rebríka od miesta opretia, musí byť od 2,5 : 1 do 4 : 1.

Za priečkami rebríka musí byť voľný priestor najmenej 0,18 m; pri päte rebríka zo strany prístupu musí byť voľný priestor najmenej 0,6 m.

Na výstup a zostup medzi podlahami lešenia možno výnimočne použiť drevený zbíjaný rebrík s najväčšou dĺžkou 3,5 m s priečkami vsadenými do zdvojených postranníc, ktorý bol vyrobený podľa dokumentácie obsahujúcej výkres a výpočet.

Lanový rebrík možno použiť len na výstup a zostup osoby.

Na rebríku možno pracovať len na bezpečnom mieste rebríka; pri jednoduchom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,8 m pod miestom horného opretia rebríka a pri dvojitom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,5 m od horného konca rebríka. Pri práci na rebríku a pohybe po rebríku, ak sú chodidlá vo výške väčšej ako 5 m, sa musí použiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu, ktorý nesmie byť ukotvený o prenosný rebrík: to sa nevzťahuje na prenosný rebrík, ktorý podľa určenia výrobcu možno použiť na ukotvenie osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu.

Vizuálna prehliadka rebríka sa vykoná pri výdaji zo skladu alebo pri príjme do skladu a pred každým použitím. Skúška rebríka sa vykonáva najmenej raz ročne; o vykonanej skúške sa vyhotoví záznam. Poškodené a neúplné rebríky sa nesmú používať.

Pojazdné rebríky sa pred použitím musia stabilizovať oporami na dostatočne únosnom podklade.

5. Skladovanie materiálov

Pri skladovaní materiálov sa musí zaistiť ich bezpečný prísun a odber v súlade s postupom stavebných prác. Skládka, skladisko a iné miesto na uskladnenie materiálu sa nesmú umiestňovať v priestoroch trvale ohrozovaných dopravou bremien, prácou vo výške a nad voľnou hĺbkou a na komunikáciách, ak by prekážali ich prevádzke, ak nie je v dokumentácii stavieb určené inak. Na skladovanie materiálov v ochranných pásmach sa vzťahuje osobitný predpis.

Skládka a skladisko sa musia označiť značkou "Nepovolaným vstup zakázaný" podľa osobitného predpisu.

Skladovací priestor musí mať výšku zodpovedajúcu spôsobu skladovania a používanej mechanizácii. Skladovací priestor, v ktorom sa môžu pohybovať osoby, musí mať svetlú výšku najmenej 2,1 m.

Skladovacia plocha musí byť spevnená, rovná, odvodnená a dostatočne únosná.

Zariadenia skladu a oporné konštrukcie používané na opieranie skladovaného materiálu a predmetov, najmä opora alebo stena, musia umožňovať skladovanie, odoberanie a dopĺňanie dielcov a prvkov v súlade s požiadavkami výrobcu.

Rozmiestnenie a umiestnenie skladovaných materiálov, šírka a únosnosť komunikácií musia zodpovedať spôsobu skladovania, najmä používanej mechanizácii.

Po celý čas skladovania musí byť zabezpečená stabilita skladovaného materiálu, najmä podložkami, zarážkami, oporami, stojanmi, klinmi alebo previazaním.

Konštrukčné prvky, ktoré na seba pri skladovaní tesne priliehajú a nemajú časti, ktoré by umožnili bezpečné uchopenie, najmä oká alebo dráždla, musia byť uložené na podložkách. Ako podklad sa nesmie používať guľatina alebo vrstvené podložky.

Dielce možno skladovať podľa podmienok určených výrobcom alebo v polohe, v ktorej budú zabudované. Dielce, ktorých statické vlastnosti môžu byť znížené pôsobením poveternostných vplyvov, musia sa vhodne chrániť.

Miesta určené na odber dielcov z dopravných prostriedkov musia mať rovný a únosný povrch a ich spojenie s príjazdovými komunikáciami musí zaisťovať bezpečný nájazd a zjazd.

6. Spôsob skladovania

Sypký materiál sa môže voľne ukladať mechanizovaným spôsobom do akejkoľvek výšky, ak sa bude odoberať mechanizovaným spôsobom. Pri odoberaní materiálu sa musí zamedziť vytváraniu previsov. Ak sa vytvorí stena, sypký materiál sa musí odoberať tak, aby výška steny nebola vyššia ako 9/10 dovoleného dosahu nakladacieho stroja.

Sypký materiál sa pri ručnom spôsobe môže ukladať len do výšky 2 m. Pri ručnom odbere alebo odbere zhŕňacou mechanickou lopatou z hromád vyšších ako 2 m sa musí miesto odboru upraviť tak, aby nevznikali previsy a výška steny nebola vyššia ako 1,5 m.

Na skládke sypkých materiálov so spodným odoberaním sa osoby nesmú zdržiavať v nebezpečnej blízkosti odberného miesta.

Vrecia so sypkým materiálom sa môžu ručne ukladať do výšky 1,5 m a pri mechanizovanom ukladaní do výšky 3 m. Okraje hromady sa musia zabezpečiť opornou konštrukciou alebo sa vrstvy vriec musia prekladať tak, aby hromada mala bezpečný sklon a vrecia sa nezosunuli.

Otvorená nádrž sa musí zabezpečiť proti pádu osôb do nej.

Nádoba s tekutinou sa musí uložiť tak, aby plniaci otvor bol hore. Sudy a podobné nádoby sa ukladajú stojato len v jednej vrstve. Ležato a stojato sa môžu skladovať vo viacerých vrstvách, ak jednotlivé vrstvy sú vzájomne stabilizované prekladmi alebo sú uložené v konštrukcii zabezpečujúcej ich stabilitu.

Kusový materiál pravidelných tvarov sa môže ručne ukladať do výšky 2 m tak, aby vrstvy materiálu boli prekladané na zabezpečenie stability. Kusový materiál nepravidelných tvarov, najmä lomový kameň a nepravidelné tvarovky, sa môže ručne ukladať do výšky 1,5 m.

Tabuľové sklo sa musí skladovať stojato v rámoch s mäkkými podložkami.

Predmety z krehkého materiálu, najmä umývadlá a záchodové misy, možno ručne ukladať len v jednej vrstve alebo v nosných rámoch do výšky 1,5 m.

Spôsob skladovania nebezpečných látok sa určí podľa karty bezpečnostných údajov.

Oblé predmety sa môžu ručne ukladať do výšky 2 m, ak je zabezpečená ich stabilita. Rúry a guľatina sa musia zabezpečiť proti rozvaleniu.

Prvky a dielce pravidelných tvarov vrátane paletizovaných stavebných výrobkov pri ukladaní alebo odoberaní mechanizovaným spôsobom sa môžu skladovať do výšky 4 m, ak výrobca alebo slovenská technická norma neurčuje inak.

Sklad horľavých materiálov nesmie byť umiestnený bližšie ako 60 m od miesta nasávania vzduchu do podzemnej stavby.

Dielce, materiály a predmety sa musia upínať a odopínať zo zeme alebo z bezpečných plošín alebo podláh tak, aby sa neupínali alebo neodopínali vo väčšej pracovnej výške ako 1,5 m. Upínanie a odopínanie dielcov pri použití rebríkov sa podrobne upraví v technologickom postupe.

S dielcami, materiálmi a predmetmi nemožno počas prenášania zdvíhacím zariadením manipulovať a usmerňovať ich pohyb priamo rukami.

Poškodený materiál sa musí označiť a osobitne uložiť spôsobom určeným v technickej dokumentácii alebo podľa pokynov zodpovednej osoby.

Materiál pozdĺž koľajníc sa musí uložiť a zabezpečiť tak, aby bol zachovaný prejazdny profil a voľný priechodný priestor pozdĺž koľajníc.

9.2 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich

1. Príprava betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich

Na výkon betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich musí byť vypracovaný technologický postup.

2. Debnenie, podperné konštrukcie a podperné lešenia

Debnenie musí byť tesné, únosné a priestorovo tuhé.

Podperné konštrukcie, napríklad stojky a rámové podpery, musia mať v konkrétnom prípade použitia dostatočnú únosnosť a musia byť uhlopriečne vystužené vo všetkých rovinách.

Montáž, používanie a demontáž podperného lešenia na debnenie upravuje slovenská technická norma. Podperné lešenie na debnenie sa môže zaťažovať len tak, aby nedochádzalo k excentrickému alebo inému zaťaženiu, s ktorým sa pri statickom riešení neuvažovalo.

Podperné konštrukcie musia byť postavené a zmontované tak, aby sa pri demontáži debnenia mohli postupne bezpečne odstraňovať a uvoľňovať bez nežiaducich otrasov budovanej konštrukcie.

Najmenší priemer alebo najmenšia veľkosť strany drevenej podpery je 0,07 m.

Požiadavky na materiál debnenia, podperných konštrukcií a lešenia na debnenie upravuje slovenská technická norma.

Debnenie z dielcov a debnenie zostáv do veľkoplošných panelov musí byť v každom štádiu montáže a demontáže zabezpečené proti pádu jeho prvkov a častí.

Zariadenie na vykonávanie betonáže, ktoré je súčasťou dielcového debnenia, musí sa montovať pred betonážou súbežne s montážou dielcového debnenia.

Ak únosnosť podperných konštrukcií a debnenia nie je preukázaná výrobcom, ich únosnosť sa preukazuje statickým výpočtom v zhotoviteľskej dokumentácii.

Podpery musia mať pätky, hlavice alebo inú úpravu na rozloženie zaťaženia, aby spoľahlivo preniesli zaťaženie na podlažie a zamedzili posunutie podpier.

Bezpečný stav podperného lešenia pre debnenie sa kontroluje každých 30 dní, ako aj pred betonážou a počas nej.

Pred začatím betonáže sa musí celé debnenie a jeho časti, najmä podpery, riadne skontrolovať a nedostatky sa musia odstrániť. Prevzatie a kontrola debnenia sa zapisuje do stavebného denníka.

3. Doprava a ukladanie betónovej zmesi

Pri prečerpávaní betónovej zmesi do prepravníkov, zásobníkov alebo pri priamom ukladaní do konštrukcie sa musí pracovať z bezpečných miest, kde sú osoby vykonávajúce stavebné práce chránené proti pádu z výšky a do hĺbky, proti zavaleniu či zaliatiu betónovou zmesou. Ak takéto miesta nemožno zabezpečiť, musí sa ochrana osoby vykonávajúcej stavebné práce vykonať iným spôsobom, najmä ochranným košom alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu.

Na pohyb osoby vykonávajúcej stavebné práce a na ručnú prepravu betónovej zmesi na miesto určenia sa musí vybudovať podlaha, lešenie alebo iná bezpečná komunikácia. Osoby ani dopravné prostriedky sa nesmú pohybovať priamo po armatúre.

Ukladanie betónovej zmesi upravuje slovenská technická norma. Betonáž v mimoriadnych podmienkach je po celý čas riadená zodpovednou osobou za betonárske práce.

Počas betonáže sa musí sledovať stav konštrukcie debnenia a nedostatky sa musia ihneď odstrániť.

Čerpacie potrubie na prepravu a ukladanie betónovej zmesi musí byť bezpečne zmontované, zakotvené a napojené na nadstavec čerpadla. Toto zariadenie sa musí podľa potreby odvzdušňovať. Pri ukladaní betónovej zmesi musí byť zabezpečené dorozumievanie sa osoby, ktorá ukladá betónovú zmes, s osobou na obsluhu čerpadla.

Betón nosných konštrukcií, ktorý ešte nemá nosnosť určenú projektovou dokumentáciou, sa nesmie vystaviť nárazom, otrasom, zaťaženiu a iným škodlivým účinkom.

Ak sa tuhnutie a tvrdnutie betónu urýchľuje osobitnými metódami, najmä pretepľovaním, elektroohrevom alebo chemickými prísadami, zhotoviteľ pre túto technológiu vypracuje technologický postup, ktorý zabezpečí požadované vlastnosti betónu a bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

4. Prefabrikáty

Pri výrobe prefabrikátov alebo pri vykonávaní betonárskych prác s použitím foriem sa formy a ich časti musia bezpečne uložiť a používať tak, aby osoby vykonávajúce stavebné práce neboli ohrozené, najmä ich pádom, preklopením alebo uvoľnením. Na ich premiestňovanie sa musí určiť spôsob prepravy a miesta prichytenia či zavesenia.

Poškodené formy a poškodené spájacie prvky sa nesmú používať.

5. Demontáž debnenia a uvoľňovanie konštrukcií

Začatie demontáže debnenia nosných prvkov konštrukcií alebo ich častí určuje zodpovedná osoba betonárskych prác.

Rebrík možno použiť iba pri demontáži debnenia do výšky 3 m konštrukcie nad pracovnou podlahou, ak sa neuvoľňujú alebo neodstraňujú nosné časti debnenia. Stabilita rebríka nesmie byť závislá od demontovaných častí debnenia a podpier.

Priestor, kde sa vykonáva demontáž debnenia, musí byť zabezpečený proti vstupu osobám, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.

Pri demontáži debnenia konštrukcie viacerými osobami vykonávajúcimi stavebné práce sa použije taký pracovný postup, aby sa tieto osoby navzájom neohrozovali.

Bezprostredne po demontáži debnenia sa musia demontované prvky a dielce debnenia odstrániť a bezpečne uložiť na určenom mieste, aby neprekážali a nepreťažovali konštrukciu.

6. Železiarske práce

Zariadenie na výrobu armatúry, súvisiace objekty a súvisiace zariadenia sa musia rozmiestniť tak, aby neohrozovali osoby pohybom materiálu a jeho ukladaním.

Na zariadení na výrobu armatúry sa nesmú strihať a ohýbať prúty s priemerom, ktorý nezodpovedá konštrukcii stroja, a prúty kratšie ako 0,3 m, ak nie je inštalované zariadenie, ktoré bezpečne chráni osobu vykonávajúcu železiarske práce. Ruky tejto osoby sa nesmú priblížiť k miestu strihu, ohybu a iným nebezpečným miestam bližšie ako 0,15 m. Pri strihaní a počas chodu stroja osoba vykonávajúca železiarske práce odstraňuje odpad z odstrihovaných prútov iba pomocou vhodnej pomôcky.

Počas súčasného strihania niekoľkých prútov sa prúty musia zabezpečiť v pevnej polohe, najmä konštrukciou stroja, svorkami alebo vhodnými prípravkami; pritom sa prúty nesmú pridržovať voľne, priamo rukami.

Strihanie a ohýbanie niekoľkých prútov súčasne je možné, ak sa tým nepreťažuje stroj. Prúty sa musia upevniť alebo zabezpečiť tak, aby nebola ohrozená osoba obsluhujúca stroj alebo okolie zariadenia na výrobu armatúry.

Armatúra po konečnom uložení nesmie byť deformovaná.

Vyhotovenú armatúru pred začiatkom betonáže prevezme zodpovedná osoba betonárskych prác zápisom do stavebného denníka alebo montážneho denníka; to neplatí, ak nehrozí poškodenie konštrukcie z dôvodov nesprávneho uloženia výstuže.

Zavesenie a doprava hotových železiarskych výrobkov, najmä priestorových konštrukcií, sa vykonáva spôsobom určeným výrobcom.

9.3 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach

1. Zariadenie na výrobu, spracovanie a dopravu malty

Zariadenie na výrobu, spracovanie a dopravu malty sa musí umiestniť tak, aby pri prevádzke neohrozovalo osobu na obsluhu tohto zariadenia ani osoby, ktoré tam plnia svoje pracovné úlohy.

Ak sa používajú chemické prísady do malty, pri práci sa musia dodržiavať bezpečnostné opatrenia určené ich výrobcom.

Pri strojovom čerpaní malty musí byť zabezpečené účinné dorozumievanie medzi osobami vykonávajúcimi stavebné práce v mieste nanášania malty a osobou na obsluhu čerpadla.

Pri činnostiach, kde hrozí nebezpečenstvo v dôsledku vystreknutia malty alebo vápenného mlieka, sa používajú osobné ochranné pracovné prostriedky, najmä na ochranu zraku a tváre. Vápno sa nesmie hasiť v sudoch a v úzkych a hlbokých nádobách.

2. Murovanie

Materiál na murovanie musí byť uložený tak, aby na prácu zostal voľný pracovný priestor široký najmenej 0,6 m. Murárske práce sa vykonávajú do obvyklej pracovnej výšky 1,5 m; nad úroveň 1,5 m treba použiť konštrukciu na zvyšovanie pracoviska.

Pri murovaní pod úrovňou terénu sa steny výkopov musia zabezpečiť proti zosunutiu. Zabezpečovacie konštrukcie možno odstraňovať súbežne s postupom výmurovky, ak nie je ohrozená pevnosť a stabilita muriva.

Pri izolačných stenách, oporných stenách a podobných konštrukciách možno zasypávať alebo prihrŕňať materiál z vonkajšej strany steny až vtedy, keď má murivo dostatočnú pevnosť.

Ak sa na dopravu materiálu použijú pomocné sklzové žľaby, musia sa umiestniť a zabezpečiť tak, aby doprava materiálu neohrozovala osobu vykonávajúcu stavebné práce ani okolie.

Murovať sa musí tak, aby nemohlo dôjsť ku strate stability muriva alebo k jeho porušeniu.

Komíny, piliere, stĺpy a iné konštrukcie sa musia murovať podľa technologického postupu po častiach tak, aby nebola ohrozená nosnosť a stabilita spodnej časti muriva.

Pri zakončení, styku, krížení stien a pri murovaní rohov a pilierov musia byť vrstvy murovacích materiálov previazané. Priečky musia byť vždy zakotvené.

Kontrola zvislosti muriva a viazania rohov sa nesmie vykonávať priamo z murovanej steny.

Drážky alebo otvory v pilieroch a v tenkostenných priečkach možno robiť len v súlade so zhotoviteľskou dokumentáciou tak, aby bola zabezpečená stabilita konštrukcie alebo muriva.

Osadzovanie konštrukcií, predmetov a technologických zariadení sa musí z hľadiska stability muriva riešiť v projektovej dokumentácii s výnimkou predmetov s malou hmotnosťou, ktoré nemôžu narušiť stabilitu muriva. Osadené predmety musia byť pripevnené alebo zakotvené tak, aby sa nemohli uvoľniť alebo posunúť.

Pohybovať sa alebo dopravovať materiál po stropoch z tenkostenných materiálov možno až po vykonaní opatrení, ktoré zabránia pádu osôb z výšky alebo do hĺbky.

Po osadených prefabrikovaných vodorovných nosných konštrukciách sa možno pohybovať až vtedy, keď sú zabezpečené proti uvoľneniu a zosunutiu.

Kamene uložené v murive sa môžu opracúvať až po dosiahnutí požadovanej pevnosti muriva.

Zhotovovanie murovaných konštrukcií upravuje slovenská technická norma.

3. Stavebné práce na komínoch

Pri stavebných prácach na komíne musí byť vnútorné lešenie bezpečne pripevnené alebo zakotvené do nosných častí komína. Na posuvné zavesené vnútorné lešenie sa nevzťahujú požiadavky slovenskej technickej normy o pohyblivých plošinách.

Pod vonkajším zaveseným lešením musí byť zhotovená záchytná konštrukcia podľa prílohy č. 6 bodu 2 alebo pri práci na tomto lešení sa musia používať osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu podľa prílohy č. 6 bodu 5. Miesto pripevnenia alebo zakotvenia nesmie byť závislé od konštrukcie zaveseného lešenia.

Ak sa na výstup a zostup používajú stúpadlá umiestnené na vonkajšej strane komína, musí sa zaistiť bezpečný priechod zo stúpadiel na podlahu lešenia. Vzdialenosť medzi konštrukciou komína a stúpadlom musí byť najmenej 0,18 m.

Na zakotvenie alebo pripevnenie konzol zdvíhacích zariadení sa musia použiť len také nosné prvky, ktoré bezpečne prenesú ich zaťaženie a zaťaženie vzniknuté ich prevádzkou. Spôsob a miesto zakotvenia alebo pripevnenia sa určuje v technologickom postupe.

Pri doprave materiálu v komíne sa musí v jeho spodnej časti zhotoviť záchytná konštrukcia s otvorom vybaveným bezpečným uzáverom alebo iným technickým riešením, ktoré zamedzí prístupu osôb do priestoru vymedzeného na zvislú dopravu.

9.4 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach

1. Príprava montážnych prác

Na výkon montážnych prác musí byť vypracovaný technologický postup, ktorého súčasťou je postup montáže montovaných stavebných a technologických konštrukcií obsahujúci

- a) časovú nadväznosť montážnych záberov,
- b) podmienky použitia strojov a zariadení vrátane ich pohybu,
- c) určený prístup osôb vykonávajúcich stavebné práce k stykovým uzlom vrátane spôsobu zabezpečenia ich ochrany,
- d) spôsob kolektívneho zabezpečenia proti pádu a podľa potreby osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu,
- e) spôsob zabezpečenia dotknutých pracovísk,
- f) spôsob osadzovania dielcov.

Na opakované montážne práce možno spracovať typové technologické postupy.

Pri spracúvaní technologického postupu montáže sa musí určiť nadväznosť jednotlivých montážnych prác tak, aby sa v rôznych výškových úrovniach a poschodiach využilo trvalé zastropenie ako východisková úroveň pre nadväzujúce montážne práce.

Pred začatím montážnych prác sa vyžaduje, aby zodpovedná osoba montážnych prác bola oboznámená s technologickým postupom týchto prác.

2. Montážne pracovisko

Montáž možno vykonať z trvalých alebo dočasných konštrukcií, dielcov a prvkov dostatočne únosných, stabilných a zabezpečených proti posunutiu.

3. Dielce na montáž

Pri preberaní dielcov sa vykonáva vizuálna kontrola dielcov; poškodený alebo opravený dielec sa použije podľa rozhodnutia zodpovednej osoby.

4. Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky

Pri montáži sa musia použiť predpísané montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia.

Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky sa musia pred použitím a počas neho kontrolovať, po použití podľa potreby očistiť, konzervovať a riadne uložiť. Poškodené montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia a viazacie prostriedky sa nesmú používať.

Montážne a bezpečnostné prípravky a zariadenia slúžiace na zaistenie bezpečnosti montáže, najmä bezpečnosti osôb vykonávajúcich stavebné práce pri montáži vo výške, treba upevňovať k dielcom ešte na východiskovej úrovni pred ich zdvihom, ak to nevylučuje technologický postup montáže.

Každá montážna skupina sa na montáž musí vybaviť príslušným počtom montážnych a bezpečnostných prípravkov a zariadení, ktoré sú špecifické pre rôzne konštrukčné systémy, najmä ochrannými zábradliami a poklopami. Ich skladba a rozsah použitia sa určujú v technologickom postupe montážnych prác.

Pri montáži, demontáži, opravách a iných prácach na konštrukcii sa musí na najvyššie položenom pracovnom mieste zabezpečiť meranie rýchlosti vetra, a to od výšky 20 m nad úrovňou okolitého terénu.

Na zdvíhanie dielcov sa musia použiť viazacie prostriedky s únosnosťou, ktorá zodpovedá prenášanému dielcu.

Na viazanie sa použijú také viazacie prostriedky, ktoré zabezpečia zavesenie dielcov podľa výrobnej dokumentácie.

Spôsob upevnenia, miesto upevnenia a zoradenie viazacích prostriedkov sa musia určiť tak, aby umožňovali bezpečné upevnenie a uvoľnenie viazacích prostriedkov.

5. Komunikácie pri montáži

Súčasne s postupom montáže sa do objektu musia zabudovať projektované trvalé schodiská, rampy a rebríky, aby sa mohli používať počas stavebných prác. Z technologických dôvodov možno na výstup alebo zostup osôb vykonávajúcich stavebné práce použiť aj dočasné komunikačné konštrukcie, ktoré sa musia určiť v technologickom postupe montáže.

Zvislá doprava osôb na konštrukcie vyššie ako 30 m sa musí zabezpečiť výťahom alebo montážnym košom, ak to nevylučuje charakter konštrukcie alebo postup prác.

Zvislá doprava osôb pomocou montážneho koša určená v technologickom postupe montáže sa začne používať po pokyne zodpovednej osoby.

6. Manipulácia s bremenami

Pri odoberaní dielcov zo skládky alebo dopravného prostriedku sa zostávajúce dielce musia zabezpečiť proti preklopeniu alebo zosunutiu.

Bremeno sa uviaže po kontrole použitého dielca, oka, háku a iného prostriedku na zavesenie viazačom bremien. Viazacie prostriedky a prostriedky na zavesenie sa musia v zime očistiť od snehu a námrazy. Zasypané, upevnené, primrznuté alebo prilepené bremená sa nesmú zdvíhať vytrhávaním alebo odtrhávaním zdvíhacím zariadením.

Pred zdvihom a ďalšou manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu alebo pádu jeho časti. Bremeno sa nesmie uväzovať alebo zavesovať na miestach, z ktorých by sa mohlo vyšmyknúť alebo kde by sa mohli vzájomne poškodiť viazací alebo závesný prostriedok a bremeno. Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok, sa musia vhodným spôsobom chrániť.

Bezprostredne pred zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zavesenia bremena jeho nadvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvíhanie.

Nemožno sa zdržiavať pod dopravovanými bremenami ani v ich blízkosti, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Ak bezpečnosť osôb nie je zabezpečená, k bremenu sa možno priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.

Pohyb bremena až do úrovne miesta, kde bude uložené, môže usmerňovať len viazač bremien, ktorý bremeno uviazal. Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň osadenia a pokyn na osadenie bremena môže dať len viazač bremien. Doprava bremena počas jeho premiestňovania z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia, ktorú nemôže sledovať viazač bremien, ktorý bremeno uviazal, sa riadi spôsobom dorozumievania dohodnutým medzi viazačom bremien, žeriavnikom a určenou osobou montážnej skupiny, ktorá bude bremeno osadzovať alebo ukladať.

Nemožno manipulovať s bremenom a usmerňovať bremeno priamo rukami počas prenášania na zdvíhacom zariadení.

Správnosť osadenia alebo uloženia bremena sa musí ihneď skontrolovať.

Ak pri doprave bremena k miestu montáže nemožno dosiahnuť jeho plynulý pohyb, bremeno sa musí viesť pomocnými lanami.

Pomocnými lanami sa môžu bremená viesť len z bezpečného a pevného miesta. Laná sa musia upevniť spôsobom vylučujúcim ohrozenie osoby, ktorá ich bude odopínať. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela osoby vykonávajúcej stavebné práce.

Pri zdvíhaní dielcov pomocou čapov sa závesné laná musia rozoprieť rozperkou, aby pri zdvihu každá časť dielca voľne prešla medzi lanami závesu. Čap musí byť stále vo vodorovnej polohe a zabezpečený proti vypadnutiu.

Na zavesené dielce sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

Viazanie bremien sa vykonáva podľa slovenských technických noriem.²⁸⁾

7. Osadzovanie dielcov

Počas montážnych prác sa na konštrukcii musí priebežne vykonávať vystuženie, vzopretie, kotvenie a iné zabezpečenie stability osadzovaného dielca a konštrukcie. Súčasne sa musia priebežne montovať trvalé časti konštrukcie, najmä plošiny a zábradlia.

Pri osadzovaní a po uložení stropných alebo strešných plošných dielcov sa musí zabezpečiť dostatočná únosnosť miesta práce vzhľadom na predpokladaný spôsob montáže. Na tieto dielce možno vstupovať bez osobitného zabezpečenia len vtedy, keď sú jednotlivé dielce zabezpečené proti prelomeniu. Na ploche vytvorenej plošnými dielcami nesmie dôjsť k takému sústredeniu osôb vykonávajúcich stavebné práce a materiálu na jednom dielci, pri ktorom by sa prekročilo jeho dovolené zaťaženie. Zabezpečenie osôb vykonávajúcich stavebné práce s ohľadom na navrhovaný druh plošných dielcov sa určuje na základe statických výpočtov v projektovej dokumentácii.

Otvory v stropoch vrátane montážnych otvorov sa musia zabezpečiť súčasne s montážou, najmä poklopom požadovanej únosnosti alebo zábradlím vysokým najmenej 1 m tak, aby nedošlo k ohrozeniu osôb pádom.

Manipulácia s dielcom sa vykonáva z bezpečnej vzdialenosti. Až po ustálení dielca nad miestom montáže sa možno k nemu priblížiť a osadiť ho z bezpečnej plošiny alebo podlahy a zabezpečiť proti vychýleniu. Dielec možno odopnúť alebo odviazať zo závesu zdvíhacieho prostriedku až po tomto zabezpečení.

Zvislé dielce sa musia po osadení bezpečne zaistiť, najmä skrutkami, montážnymi stolicami, vzperami alebo zaklinovaním v základnej pätky. Viazacie prostriedky sa zo zvislých dielcov musia uvoľniť z pracovnej plošiny, montážneho koša, diaľkovým odopínaním zo zeme alebo z iného bezpečného miesta. Tieto podrobnosti platia aj pri osadzovaní prvých vodorovných dielcov montovaného podlažia.

Po zabezpečení a uvoľnení dielcov z viazacích prostriedkov sa pokračuje v ich konečnom upevnení, najmä zváraním, zabetónovaním alebo skrutkovým spojom. Nasledujúci dielec sa môže osadiť až vtedy, keď je predchádzajúci dielec bezpečne uložený a upevnený podľa technologického postupu montáže.

Montážne prípravky na dočasné zabezpečenie dielcov sa nesmú odstraňovať pred konečným upevnením a zabezpečením priestorovej tuhosti montovanej konštrukcie.

Pri dielcoch zavesených na zdvíhacích zariadeniach možno vykonať montážny zvar elektrickým oblúkom, ak je vylúčená možnosť poškodenia zdravia osôb vykonávajúcich stavebné práce a osôb obsluhujúcich zdvíhacie zariadenia.

Zmonolitňovanie uzlov a styčných škár je možné až po zistení správnosti osadenia dielcov, po prebratí zváraných spojov a splnení ďalších požiadaviek uvedených v zhotoviteľskej dokumentácii. Zalievanie stykov a škár sa vykonáva spôsobom, ktorý je uvedený v technologickom postupe montáže.

Dielce, ktoré môžu byť po osadení do konštrukcie rozkmitané vetrom, sa musia okamžite vystužiť nadväzujúcimi dielcami tak, aby konštrukcia tvorila tuhý celok.

Pri zdvíhaní, stavaní a ukladaní jednotlivých vysokých konštrukcií alebo ich častí, najmä priehradových konštrukcií alebo stožiarov, sa musí priestor ohrozený pádom zdvíhacieho prostriedku alebo konštrukcie zabezpečiť.

Ak hrozí nebezpečenstvo, že pri montáži konštrukcie nebude možné dodržať predpísané bezpečné vzdialenosti od elektrických vedení, podmienky montáže sa vopred dohodnú s príslušným prevádzkovateľom elektrického vedenia.

Oceľové konštrukcie sa musia na začiatku montáže uzemniť.

Ak je na oceľovú konštrukciu pripevnené káblové vedenie nízkeho napätia, konštrukcia sa musí vodivo spojiť s ochrannou sústavou príslušnej rozvodnej siete.

Pri blokovej montáži sa bloky oceľovej konštrukcie musia zostavovať z jednotlivých prvkov na tuhých a nepoddajných podperách tak, aby bol dodržaný tvar, statické pôsobenie, prípadne nadvýšenie predpísané v zhotoviteľskej dokumentácii, pričom sa nesmú prekročiť povolené medzné odchýlky.

Pri montážnych prácach vo výške a nad voľnou hĺbkou sa montáž a pohyb osôb vykonávajúcich stavebné práce po konštrukcii nesmie vykonávať bez zabezpečenia proti pádu.

9.5 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou

1. Zabezpečenie proti pádu

Pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou sa na všetkých pracoviskách a komunikáciách osoba vykonávajúca stavebné práce zabezpečuje proti pádu podľa tejto prílohy kolektívnym zabezpečením alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu

- a) od výšky 1, 5 m,
- b) do voľnej hĺbky, kde hrozí utopenie, zapadnutie v jamách a nádržiach s vodou, vápnom, maltou, zasypanie materiálom alebo iné nebezpečenstvo poškodenia zdravia.

Na plochách so sklonom viac ako 10° musí byť kolektívne zabezpečenie proti pádu umiestnené aj pozdĺž hrany pádu v smere sklonu.

Zabezpečenie proti pádu od výšky 1, 5 m sa nevyžaduje, ak pracovisko alebo komunikácia je vymedzená zábranou umiestnenou vo vzdialenosti najmenej 1, 5 m od hrany pádu.

2. Kolektívne zabezpečenie

Kolektívne zabezpečenie, ktorým sú ochranné a záchytné konštrukcie, napríklad zábradlie, ochranné ohradenie, lešenie, poklop, záchytné ohradenie, záchytné lešenie alebo záchytná sieť, musí byť dostatočne pevné a odolné proti vonkajším silám a nepriaznivým vplyvom a upevnené tak, aby bezpečne unieslo predpokladané namáhanie. Jeho únosnosť sa musí preukázať statickým výpočtom alebo iným spôsobom.

Navrhovanie, konštrukčné vyhotovenie, montáž, demontáž, používanie a údržba ochranných a záchytných konštrukcií sa vykonáva podľa slovenských technických noriem.

3. Konštrukcie na zvyšovanie pracoviska

Pri postupe prác do výšky sa miesto práce a úroveň pracovnej podlahy musia zvyšovať tak, aby osoby vykonávajúce stavebné práce mohli pracovať bezpečne v obvyklej pracovnej výške a vzájomne sa neohrozovali. Obvyklá pracovná výška pri ťažkej práci, ktorou je najmä murovanie z tehál a tvárnic, manipulácia s bremenom alebo ťažkým náradím, je práca do výšky 1, 5 m nad úrovňou pracovnej podlahy a pri ostatných prácach, ktorými sú najmä natieranie, omietanie, obkladanie, pripevňovanie a spájanie ľahkých predmetov, je práca do výšky 2 m nad úrovňou pracovnej podlahy.

Rebrík sa nesmie používať ako podperný alebo nosný prvok pracovnej podlahy s výnimkou lešenárskeho rebríka, ktorý je konštrukčnou súčasťou lešenia.

Na zvyšovanie pracoviska a na zvislú komunikáciu sa nesmú používať labilné predmety a predmety určené na iné použitie, napríklad vedrá, sudy, debny, radiátory a bezpečnostné siete.

Výška zábradlia, ktorou je vzdialenosť hornej plochy držadla pre ruky (madla) od podlahy, musí byť najmenej 1 m, výška zarážky na podlahe musí byť najmenej 0, 15 m a voľná medzera medzi tyčami zábradlia alebo medzi tyčou a zarážkou na podlahe musí byť najviac 0, 47 m.

Podchodná svetlá výška podlažia lešenia musí byť najmenej 1, 8 m. Pre prízemnú časť lešenia s podchodom pre chodcov musí byť podchodná svetlá výška najmenej 2, 1 m. Pre prízemnú časť lešenia s podjazdom musí byť podjazdná svetlá výška najmenej 4, 2 m.

Voľná medzera medzi vnútorným nechráneným okrajom pracovnej podlahy a priľahlým lícom objektu nesmie byť väčšia ako 0,25 m; ak je z akýchkoľvek dôvodov nutná väčšia medzera, musí byť vnútorný okraj pracovnej podlahy zabezpečený proti pádu osôb ochranným zábradlím vysokým najmenej 1 m alebo iným zabezpečením proti pádu.

Konštrukčné súčasti lešenia musia byť zaistené proti posunutiu alebo pootočeniu. Ukladajú sa tak, aby pracovná podlaha lešenia bola čo najtesnejšia.

Voľné okraje pracovných podláh lešení, pri ktorých je osoba vykonávajúca stavebné práce ohrozená pádom z výšky viac ako 1,5 m, sa musia zabezpečiť zábradlím so zarážkou na podlahe, prípadne inou ochrannou alebo záchytnou konštrukciou na ochranu osôb proti pádu.

Ochranné zábradlie lešenia musí byť dvojtyčové.

Výstupy na jednotlivé podlažia lešenia nesmú byť umiestnené nad sebou, a to ani priebežné cez dve podlažia alebo cez viac podlaží. Otvor v podlahe lešenia umožňujúci výstup alebo zostup po rebríku musí mať dĺžku najmenej 0,6 m a šírku najmenej 0,5 m.

Lešenie musí mať zabezpečenú priestorovú tuhosť a stabilitu, najmä jeho vystužením, kotvením a vzopretím.

4. Odovzdanie a prevzatie lešenia

Lešenie alebo jeho časť sa môže odovzdať na používanie len po jeho úplnom dokončení a vybavení. Ak lešenie alebo jeho časť nie je úplne dokončená, musí sa zabrániť vstupu na nedokončené lešenie alebo na nedokončenú časť lešenia.

O odovzdaní a prevzatí lešenia alebo jeho časti na používanie sa vyhotoví osobou na montáž a demontáž lešenia (lešenár) záznam o odovzdaní a prevzatí podľa druhu lešenia, ktorý obsahuje označenie odovzdávajúceho a preberajúceho, identifikáciu odovzdávaného lešenia, podpisy odovzdávajúcej a preberajúcej zodpovednej osoby a dátum.

Záznam o odovzdaní a prevzatí lešenia alebo jeho časti na používanie sa nevyžaduje pri normalizovaných alebo typizovaných lešeniach s výškou pracovnej podlahy do 1,5 m.

5. Osobné ochranné pracovné prostriedky

Osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu sa podľa účelu a spôsobu použitia pri stavebných prácach rozdeľujú na pracovné polohovacie systémy a systémy zachytenia pádu. Pracovné polohovacie systémy sú tvorené najmenej miestom ukotvenia, spojovacími prostriedkami a bezpečnostným pásom. Systémy zachytenia pádu sú tvorené najmenej miestom ukotvenia, spojovacími prostriedkami, zariadením na tlmenie pádu a celotelovým bezpečnostným postrojom.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa periodicky kontroluje a skúša najmenej raz za 12 mesiacov. Skúška osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa musí vykonať aj

po každej mimoriadnej udalosti, najmä po zachytení pádu osoby vykonávajúcej stavebné práce a po extrémnom namáhaní v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho bezpečný stav.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa môže použiť len po kontrole jeho kompletnosti, schopnosti prevádzky a bezchybného stavu osobou, ktorá ho použije.

Miesta ukotvenia osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa určujú pred jeho použitím tak, aby umožňovali jeho bezpečné upevnenie a zaistenie po celý čas činnosti osoby vykonávajúcej stavebné práce. Pri práci s prístupom po lanách s použitím rýchlorezného náradia, najmä píly alebo uhlovej brúsky, alebo otvoreného plameňa alebo vysokotlakového pieskovacieho zariadenia musí byť bezpečnostné lano upevnené na osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu tak, aby sa pri práci bezpečnostné lano nepoškodilo.

Výber alebo použitie osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu musí zodpovedať dĺžke možného pádu a podmienkam určeným jeho výrobcom, pričom bezpečná výška zachytenia padajúcej osoby je najmenej 1 m od úrovne možného dopadu. Bezpečnostný pás sa nesmie použiť na zachytenie voľného pádu osoby.

Osoba vykonávajúca stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou si môže zaistiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu na iné miesto určeného ukotvenia, len ak je stále zaistená proti pádu, najmä druhým lanom. Pracovné lano a bezpečnostné lano musia byť farebne odlíšené.

Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu a miesto jeho ukotvenia určuje zhotoviteľ v technologickom postupe. Miesto ukotvenia musí odolať silám pôsobiacim pri páde. Statická sila v smere pádu, ktorej má odolať miesto ukotvenia, je najmenej 15 kN, ak na základe statického výpočtu vykonaného v rámci posúdenia rizika nebola určená nižšia hodnota tejto sily. Súčasťou technologického postupu musí byť určenie spôsobu evakuácie osoby po zachytení pádu z výšky alebo do hĺbky a prostriedkov potrebných na jej evakuáciu. V blízkosti pracoviska, kde sa vykonávajú práce vo výške a nad voľnou hĺbkou, musia byť k dispozícii prostriedky na evakuáciu osoby zachytenej po páde z výšky alebo do hĺbky.

Na zabezpečenie osoby vykonávajúcej stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou proti pádu pri výstupe alebo zostupe sa nesmú používať lanové slučky, uzly alebo úväzky na lanách; to neplatí, ak sa použije špeciálna horolezecká alebo speleologická technika alebo technika priemyselného lezenia a pomôcky, prípravky a prostriedky vyrobené a používané na tento účel.

6. Zabezpečenie proti pádu predmetov a materiálu

Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť alebo skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia alebo skladovania boli zabezpečené proti pádu, skĺznutiu alebo zhodeniu počas práce a po jej ukončení, a to aj vetrom.

Pracovné náradie sa nesmie zavesiť na časti odevu, ak nie je na to upravený alebo ak osoba vykonávajúca stavebné práce nepoužije vhodný výstroj, najmä pás s úpinkami.

Konštrukcia na práce vo výške a nad voľnou hĺbkou sa nesmie preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia a osôb nesmie presahovať náhodné zaťaženie konštrukcie určené technickou normou.

7. Zabezpečenie miesta pod prácami vo výške a nad voľnou hĺbkou a jeho okolia

Priestory, nad ktorými sa pracuje, musia sa zabezpečiť tak, aby nedošlo k ohrozeniu osôb vykonávajúcich stavebné práce a iných osôb.

Ohrozený priestor sa zabezpečí

- a) vylúčením prevádzky,
- b) použitím ochrannej konštrukcie, záchytnej konštrukcie alebo lešenia vybaveného záchytnými sieťami, ktoré vymedzujú ohrozený priestor a zachytávajú prípadný pád, alebo
- c) ohradením dvojtyčovým zábradlím s výškou najmenej 1 m s tyčami upevnenými na nosných stĺpoch s dostatočnou stabilitou; na krátkodobé práce s jednoduchým náradím a pracovnými pomôckami, ak nepresiahnu pracovný rozsah jednej pracovnej zmeny, stačí vymedziť ohrozený priestor jednotyčovým zábradlím, prípadne lanom upevneným vo výške 1 m.

Ochranné pásmo, ktorým je ohrozený priestor vymedzený ohradením, musí mať šírku od okraja pracoviska alebo pracovnej podlahy najmenej

- a) 1,5 m pri práci vo výške od 3 m do 10 m vrátane,
- b) 2 m pri práci vo výške nad 10 m do 20 m vrátane,
- c) 2,5 m pri práci vo výške nad 20 m do 30 m vrátane,
- d) 1/10 výšky objektu pri práci vo výške nad 30 m.

Pri práci na plochách so sklonom viac ako 25° sa zväčšuje každé ochranné pásmo o 0,5 m. Šírka ochranného pásma sa určuje od päty kolmice, ktorá prechádza vonkajšou hranou voľného okraja miesta práce vo výške a nad voľnou hĺbkou.

V mieste dopravy materiálu do výšky pomocou ručnej kladky alebo kladkostroja sa ochranné pásmo rozširuje o 1 m na všetky strany od pôdorysného profilu dopravovaného bremena.

Pri objektoch, ktorých pomer výšky k najväčšiemu pôdorysnému rozmeru je viac ako 10 : 1, najmä pri vežiach, továrenských komínoch, televíznych a rozhlasových vysielačoch, vodojemoch, meteorologických stožiaroch, sa ochranné pásmo vymedzuje po celom obvode objektu podľa bodu 7.3.

Ak sa komunikácia pre chodcov z dôvodu prác vo výške zužuje alebo je preložená ku komunikácii pre vozidlá, prípadne do nej, musí sa oddeliť od prejazdneho profilu komunikácie pre vozidlá dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a zabezpečiť proti odstreku vody alebo blata od dopravných prostriedkov zástenou alebo debnením. Výškové nerovnosti medzi komunikáciou pre vozidlá a komunikáciou pre chodcov sa musia vyrovnávať.

8. Práca na streche

Pri práci na streche sa osoba vykonávajúca stavebné práce chráni

- a) proti pádu zo strešného plášťa na voľných okrajoch,
- b) proti skĺznutiu z plochy strechy pri jej sklone nad 25° ,
- c) proti prepadnutiu cez strešnú konštrukciu.

Zabezpečenie proti pádu zo strechy nielen po obvode, ale aj do svetlíkov, technologických a iných otvorov je splnené použitím ochrannej alebo záchytnej konštrukcie alebo použitím osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu.

Zabezpečenie proti skĺznutiu je splnené použitím rebríkov upevnených v miestach práce a v potrebných komunikáciách, prípadne použitím ochrannej alebo záchytnej konštrukcie alebo použitím osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu jednotlivými osobami vykonávajúcimi stavebné práce.

Pri použití rebríkov sa ako zabezpečenie proti skĺznutiu na streche so sklonom viac ako 45° musí použiť aj osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu jednotlivými osobami vykonávajúcimi stavebné práce.

Zabezpečenie proti prepadnutiu, najmä pracovnou podlahou, komunikačnou podlahou alebo pokrývačským rebríkom, sa musí vykonať na všetkých strešných plášťoch, kde pôdorysná vzdialenosť medzi latami alebo inými nosnými prvkami strešnej konštrukcie je viac ako 0,25 m alebo nie je zaručené, že jednotlivé strešné prvky sú preukázateľne bezpečné proti prelomeniu zaťažením osobou vykonávajúcou stavebné práce alebo nie je toto zaťaženie vhodne rozložené pomocnou konštrukciou.

Stavba komína a jeho oprava zo strechy so sklonom viac ako 10° sa musí vykonávať len z vodorovnej pracovnej podlahy, ktorá musí mať šírku najmenej 0,6 m.

9. Práce nad sebou

Práce nad sebou sa môžu vykonávať len výnimočne, ak ich nemožno vykonať inak. Technologický postup musí obsahovať spôsob zaistenia bezpečnosti osôb vykonávajúcich stavebné práce na nižších pracovných úrovniach.

Pod miestom vyťahovania, zdvíhania a spúšťania materiálu sa musí zabezpečiť dostatočný voľný priestor na manipuláciu s materiálom. Počas týchto prác sa do ohrozeného priestoru musí zamedziť prístup osobám.

10. Práce na vysokých objektoch

Na prácu na vysokom objekte, najmä na veži, továrenskom komíne, televíznom a rozhlasovom vysielači, meteorologickom stožiar, vodojeme alebo stožiar elektrického vedenia, sa vzťahuje postup podľa § 8 ods. 2.

11. Zhadzovanie predmetov, materiálu a odpadu

Zhadzovať predmety, materiál a odpad z výšky možno, len ak

- a) je na miesto dopadu zamedzený prístup osobám, najmä ohradením, vylúčením prevádzky alebo strážením, a jeho okolie je chránené proti odrazu alebo rozstrelu zhodeného predmetu alebo materiálu,
- b) sa materiál zhadzuje na miesto dopadu uzavretým zariadením.

Nesmú sa zhadzovať predmety, materiál a odpad, pri ktorých nemožno bezpečne predpokladať miesto dopadu alebo ktoré by mohli strhnúť osobu vykonávajúcu stavebné práce z výšky a do voľnej hĺbky.

Ak pri zhadzovaní predmetov, materiálu a odpadu vzniká prašnosť, hluk alebo iný nežiaduci účinok, vykonajú sa ochranné opatrenia.

12. Prerušenie prác vo výške a nad voľnou hĺbkou

Práca vo výške a nad voľnou hĺbkou v priestoroch nechránených proti poveternostným vplyvom sa musí prerušiť pri

- a) búrke, silnom daždi, snežení, tvorení námrazy,
- b) vetre s rýchlosťou od 8 m.s⁻¹ (5. Bf stupeň), ak ide o práce vykonávané na zavesených konštrukciách, na rebríkoch, ak sú chodidlá vo výške viac ako 5 m a pri použití osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu,
- c) vetre s rýchlosťou od 10, 8 m.s⁻¹ (6. a vyšší Bf stupeň),
- d) viditeľnosti menej ako 30 m,
- e) teplote prostredia menej ako -10 ° C alebo viac ako + 43 ° C.

Prerušenie práce vo výške a nad voľnou hĺbkou sa nevzťahuje na nalievavú prácu na predchádzanie vzniku bezprostrednej škody a odstránenie vzniknutej škody v záujme zabezpečenia bezporuchovej prevádzky stavieb, inžinierskych sietí a technických zariadení; táto nalievavá práca sa vykonáva len v nevyhnutnom rozsahu, počas nevyhnutne potrebného času a po vykonaní dodatočných opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

9.6 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri búracích prácach a rekonštrukčných prácach

1. Prieskum stavu stavby a prípravné práce

Pred začatím búracích prác alebo rekonštrukčných prác sa musí uskutočniť prieskum stavu stavby a jej okolia, musia sa zistiť inžinierske siete a stav dotknutých vedľajších stavieb. Na prieskum sa musí využiť dokumentácia stavby a dokumentácia dotknutých vedľajších stavieb. O vykonanom prieskume stavieb sa vyhotovuje záznam.

Na základe prieskumu stavu búranej alebo rekonštruovanej stavby alebo jej časti a jej statického posúdenia sa pre búracie práce alebo rekonštrukčné práce musí vypracovať technologický postup tak, aby počas prác nedošlo k neriadenému porušeniu stability stavby alebo jej časti.

Pri zmene podmienok počas búracích prác a rekonštrukčných prác sa technologický postup musí upraviť tak, aby bola vždy zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

Búranie stavby, schodov a vysunutých častí stavby, rekonštrukcia a búranie, pri ktorých dochádza k zmene stavu bezpečnosti konštrukcie stavby, strojové búranie, búranie špeciálnymi metódami, najmä rezanie kyslíkom, a búracie práce nad sebou sa môžu vykonávať len pod stálym dozorom zodpovednej osoby.

Pred začatím búracích prác alebo rekonštrukčných prác sa ohrozený priestor musí vymedziť podľa technológie vykonávaných prác, musí sa zabezpečiť vstup do ohrozeného priestoru len osobám, ktoré tam plnia svoje pracovné úlohy, a zabezpečiť bezpečný vstup do objektu, ako aj zabezpečiť okolie ohrozené týmito prácami.

Búracie práce sa môžu začať len na základe písomného pokynu vydaného zodpovednou osobou.

2. Zabezpečenie miesta búrania

Pri búraní sa musí zabezpečiť ohrozený priestor, v ktorom sa búracie práce vykonávajú.

Ohrozený priestor v zastavanom území sa musí vymedziť plným oplatením najmenej do výšky 1,8 m, ak tomu nebráni technológia búrania. Ak ohrozený priestor nemožno oplotiť, musí sa zabezpečiť strážením alebo iným vhodným spôsobom.

Búranie sa musí vykonávať tak, aby nedošlo k ohrozeniu vedľajších stavieb, najmä tých, ktoré by rozoberaním priliehajúcich stavieb stratili oporu. Spôsob statického zabezpečenia vedľajších stavieb ohrozených búracími prácami sa musí určiť v technologickom postupe. Ak vedľajšie stavby nie sú ohrozené búracími prácami, uvedie sa to v technologickom postupe.

Materiál zo zbúranej časti stavby sa musí skladovať tak, aby neobmedzoval ďalší priebeh búracích prác.

Tlakové nádoby na rezanie kyslíkom sa musia uložiť mimo dosahu nebezpečenstva, ktoré vzniká pri búraní.

Postup prác pri oddeľovaní veľkých celkov musí vylúčiť prevrátenie alebo pád oddelených častí takým spôsobom alebo smerom, pri ktorom by mohla byť ohrozená bezpečnosť a zdravie osôb vykonávajúcich stavebné práce a iných osôb.

Búranie sa môže prerušiť, len ak je zabezpečená stabilita búranej konštrukcie alebo jej časti. Stabilita búranej konštrukcie alebo jej časti sa zabezpečí aj v prípade nevyhnutného prerušenia búrania z dôvodov náhleho zhoršenia poveternostných podmienok.

3. Búranie zvislých konštrukcií

Konštrukčné prvky sa môžu odstraňovať pri ručnom búraní iba vtedy, ak nie sú zaťažené.

Ručné búranie nosných a nenosných konštrukcií sa zásadne vykonáva zvislým smerom zhora nadol.

9.7 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom

1. Prevádzka stroja

Prevádzkovať sa môže len stroj, ktorý svojou konštrukciou, zhotovením, technickým stavom a spôsobom použitia zodpovedá právnym predpisom a ostatným predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Podrobnosti na prevádzku, údržbu a opravy stroja upravuje písomný prevádzkový poriadok zhotoviteľa. Prevádzkový poriadok upravuje bezpečný pracovný postup a podľa druhu stroja obsahuje najmä

- a) činnosť osoby obsluhujúcej stroj pred prevádzkou stroja v pracovnej zmene, počas nej a po jej ukončení,
- b) rozsah, lehoty a spôsob vykonávanej údržby stroja vrátane jeho kontrol a skúšok,
- c) spôsob zabezpečenia stroja počas prevádzky, pri premiestňovaní, odstavovaní z prevádzky, opravách, proti nežiaducemu uvedeniu do chodu a umiestnenie a zabezpečenie stroja po ukončení prevádzky,
- d) spôsob dorozumievania pri prevádzke stroja,
- e) zakázané činnosti pri prevádzke, údržbe a opravách stroja,
- f) spôsob vedenia a rozsah prevádzkovej dokumentácie a dokumentácie o údržbe stroja.

Prevádzkový poriadok sa nemusí spracovať, ak požiadavky uvedené v predošlom bode sú určené v slovenských technických normách alebo v návode výrobcu na použitie (ďalej len "návod") podľa osobitného predpisu.

Prevádzkový poriadok, návod a prevádzková dokumentácia, musia byť umiestnené v stroji tak, aby kedykoľvek boli k dispozícii osobe obsluhujúcej stroj.

Počas prevádzky je stroj vybavený prevádzkovou dokumentáciou, evidenčným číslom a názvom prevádzkovateľa stroja.

Pracovisko nachádzajúce sa mimo stroja, z ktorého sa obsluhuje stroj, musí byť zabezpečené proti pádu z výšky, ak je vo výške najmenej 0,5 m nad okolitou podlahou.

Prevádzkovou dokumentáciou stroja je

- a) prevádzkový denník určený na vedenie záznamov o odovzdaní a prevzatí stroja osobe obsluhujúcej stroj, o nedostatkoch a opravách počas prevádzky a o závažných udalostiach, ktoré sa vyskytli počas pracovnej zmeny,
- b) revízna kniha alebo iný dokument obsahujúci technické údaje o stroji, o kontrolách, skúškach a opravách.

Pri prevádzke stroja sa

- a) zabezpečí obsluhovanie vybraného stroja osobou, ktorá má doklad o absolvovaní odbornej prípravy,
- b) určí zodpovedná osoba, ak stroj obsluhuje viacero osôb,
- c) zabezpečí stabilita stroja počas všetkých pracovných činností; opory, tiahla, závesy alebo iné nastaviteľné prvky, ktorými sa zabezpečuje stabilita stroja počas prevádzky, sa nastaví v pracovnej polohe v súlade s návodom a zabezpečia sa proti zaboreniu, posunutiu alebo uvoľneniu,
- d) zabezpečia výsuvné, sklopné a podobné časti stroja vrátane hadíc, elektrických prívodov a vedení tak, aby nemohlo dôjsť k ich styku s pohyblivými časťami stroja,
- e) zabezpečí, aby sa neprekračovali prevádzkové parametre, ak stroj je vybavený prístrojmi na ich meranie,
- f) oznámi uvedenie stroja do chodu zvukovým alebo svetelným výstražným znamením, ak je ním stroj vybavený,
- g) uvedie stroj do chodu až po odchode všetkých osôb z ohrozeného priestoru,
- h) zabezpečí na verejných komunikáciách stály dozor osobou na to určenou, ktorá svetelnými signálmi, zvukovými signálmi, usmerňovaním premávky alebo inými pokynmi zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
- i) ovláda ručne vedený valec pri práci na svahu tak, aby osoba na obsluhu nebola na nižšej strane svahu, ako je valec,
- j) používa vibračný a ubíjací stroj len takým spôsobom a na takých pracoviskách, kde nehrozí nebezpečenstvo prenosu vibrácií a otrasov na objekty alebo výkopy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti týchto strojov,
- k) zabezpečí stroj proti neoprávnenému použitiu pri prerušení prevádzky alebo ukončení prevádzky,
- l) udržuje trvale v čistote stanovište osoby obsluhujúcej stroj, plošiny, stúpačky, priečky a nášľapné pätky.

Pri prevádzke stroja sa nesmie

- a) používať stroj, ak je okrem osoby obsluhujúcej stroj v jeho nebezpečnej blízkosti ďalšia osoba,
- b) používať stroj, ak je odmontované, nefunkčné alebo poškodené niektoré ochranné zariadenie,
- c) odstraňovať za pohybu stroja odpad z nebezpečných miest, ak v návode nie je určené inak,
- d) dotýkať sa pohybujúcich častí stroja telom, predmetmi alebo náradím držaným v rukách, ak v návode nie je určené inak,
- e) pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti a v noci, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené,
- f) pracovať so strojom v nebezpečnej blízkosti iného stroja alebo dopravného prostriedku s výnimkou tých, ktoré pracujú vo vzájomnej súčinnosti so strojom,
- g) premiestňovať a prepravovať osobu na stroji alebo pracovnom zariadení stroja, ak v návode nie je určené inak,
- h) pohybovať strojom alebo jeho časťou nad osobami a nad obsadenou kabínou vodiča dopravného prostriedku,
- i) pracovať so strojom v mieste, na ktoré nie je vidieť zo stanovišta osoby obsluhujúcej stroj a kde by mohli byť ohrozené osoby vykonávajúce stavebné práce vrátane osoby obsluhujúcej stroj,
- j) ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá jeho nežiaduce rozkolísanie,

- k) pohybovať sa so strojom alebo pracovným zariadením stroja v ochrannom pásme elektrického vedenia pod napätím,
- l) prechádzať strojom cez elektrické káble, ak nie sú chránené proti mechanickému poškodeniu,
- m) opustiť stanovište pre obsluhu stroja, ak je stroj alebo pracovné zariadenie stroja v pohybe, ak v návode nie je určené inak,
- n) vykonávať údržbu, čistenie a opravy, ak nie je stroj alebo pracovné zariadenie stroja zabezpečené proti samovoľnému pohybu a náhodnému spusteniu a ak nie je vylúčený styk osoby s pohybujúcimi sa časťami stroja,
- o) pohybovať sa po stroji mimo určených priestorov,
- p) fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole nádrže pohonných hmôt, čerpaní pohonných hmôt a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov,
- q) používať otvorený oheň na uľahčenie spúšťania motora,
- r) umiestňovať v kabíne okrem osobných potrieb osoby obsluhujúcej stroj akékoľvek ďalšie veci, najmä náradie, laná, schránky na mazivo alebo čistiace prostriedky, ak na tento účel nie je v kabíne výrobcom stroja vyhradený priestor,
- s) zavesovať bremeno na špičku háku zdvíhacieho zariadenia,
- t) zavesovať bremeno na stroj alebo pracovné zariadenie stroja, ak v návode nie je určené inak.

2. Činnosti pri niektorých druhoch strojov

2.1. Stroj na zemné práce

Pred začiatkom zemných prác sa vykonajú potrebné opatrenia, aby stroj nenarazil na vyčnievajúce pevné prekážky, ktoré sa musia vopred odstrániť, narušiť alebo viditeľne označiť. Požiarne hydranty, vodné a plynové uzávery a kanalizačné poklopy sa musia viditeľne označiť, aby sa nepoškodili.

Stroj na zemné práce sa môže pohybovať alebo pracovať podľa únosnosti pôdy v takej vzdialenosti od okraja svahu a výkopu, aby nedošlo k zrúteniu stroja. Ak táto vzdialenosť nie je určená v technologickom postupe, určí ju zodpovedná osoba.

Ak je stroj v pohybe, nikto sa nesmie zdržiavať v jeho nebezpečnom dosahu, pred ním v smere jazdy ani medzi ťahačom a vlečeným strojom.

Stroj sa môže pohybovať alebo pracovať pod stenou alebo svahom v takej vzdialenosti, aby nevzniklo nebezpečenstvo jeho zasypania.

Pri jazde stroja a práci stroja na svahu sa musí používať taká technika jazdy, aby nedošlo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a strate jeho stability.

Pri práci stroja, ktorý je vybavený viacerými pracovnými zariadeniami, musia byť nepoužívané pracovné zariadenia umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.

Pri práci viacerých strojov na jednom pracovisku musí byť medzi nimi zachovaná taká vzdialenosť, aby nedošlo k ohrozeniu ich prevádzky.

Pri nakladaní materiálu na dopravné prostriedky sa môže manipulovať so strojom alebo s pracovným zariadením stroja len tak, aby nenarážali do dopravného prostriedku. Materiál sa musí na ložnú plochu uložiť rovnomerne.

Pri jazde s naloženým materiálom sa pracovné zariadenie stroja musí zabezpečiť v prepravnej polohe, aby nedošlo k strate stability stroja a obmedzeniu viditeľnosti z kabíny.

Stroj na kolesovom podvozku a cestný valec sa vybavujú najmenej dvoma podkladacími klinmi, ak v návode nie je určený väčší počet.

Ak osoba obsluhujúca stroj opustí stroj, pracovné zariadenie stroja musí byť spustené na zem, na podložku na zemi alebo umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.

Pri hnutí horniny dozérom nesmie byť jeho radlice presahovať cez okraj svahu alebo výkopu.

2.2. Rýpadlá, nakladače a univerzálne dokončovacie stroje

Výložník lanových rýpadiel možno prestavovať len s nezaťaženým pracovným zariadením, ak v návode nie je určené inak.

Pri spúšťaní a zdvíhaní výložníka pri prácach na svahu musí byť výložník nasmerovaný v osi stroja proti svahu vždy tak, aby nedochádzalo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a k strate jeho stability.

Ak pri rýpaní vzniknú previsy, musia sa neodkladne odstrániť.

Ak nie je v návode alebo v technických podmienkach výrobcu určené inak, pri prevádzke stroja sa nesmie

- a) roztlákať horninu dnom lopaty,
- b) vyrovnávať terén otáčaním lopaty,
- c) vytrhávať bremeno pracovným zariadením stroja.

Lopata rýpadla sa môže čistiť len pri vypnutom motore stroja a na mieste, kde nehrozí nebezpečenstvo zosuvu hmôt. Lopata sa pritom musí položiť a musí mať uzatvorenú klapku. Po vyčistení lopaty a pred uvedením stroja do prevádzky sa osoba obsluhujúca stroj presvedčí, či osoba, ktorá čistila lopatu, je v bezpečnej vzdialenosti od stroja.

Používanie prídavného zdvíhacieho zariadenia upravujú slovenské technické normy.

2.3. Stroj na výrobu, dopravu a spracovanie zmesi

Pred uvedením do prevádzky sa musí zabezpečiť stabilita miešačky.

Pri údržbe, oprave a čistení miešačky s násypným košom je dovolené vstupovať pod koš len vtedy, ak je koš bezpečne zaistený v hornej polohe, najmä reťazou, hákom alebo vzperou.

Vstupovať na konštrukciu miešačky možno len v prípade, ak je odpojená od prívodu elektrickej energie.

Pri betonárňach a obaľovacích súpravách sa dráha násypného koša musí zabezpečiť ohradením alebo zakrytím.

Prepravník zmesi sa môže plniť iba zmesou predpísanej konzistencie a len do úžitkového objemu nádoby nadstavby tak, aby bola zaručená bezpečná a správna funkcia vozidla, ktorým sa prepravuje zmes, aby boli zaručené jazdné vlastnosti, neprekročilo sa jeho možné zaťaženie a nenastal samovoľný únik prepravovanej zmesi.

Po naplnení prepravníka zmesi osoba obsluhujúca prepravník zabezpečuje a kontroluje zaistenie výsypného zariadenia v prepravnej polohe.

Pri ovládaní prepravníka zmesi zo zadného panelu nesmie byť motor vozidla v chode, ak nie je v návode určené inak.

V prípade poruchy prepravníka betónových zmesí sa prepravník vyprázdňuje vhodnými prostriedkami na núdzové vyprázdnenie zmesi podľa návodu.

2.4. Zariadenie na prepravu zmesi a strojové omietačky

Čerpadlom sa môže prepravovať iba zmes predpísaného zloženia podľa návodu.

Spôsob zostavenia potrubia a hadíc, veľkosť a počet oblúkov, bezpečné uloženie potrubia a hadíc, ich smerové a spádové pomery musia zodpovedať návodu. Ak návod neobsahuje uvedené požiadavky, určuje ich zodpovedná osoba.

Potrubie, hadice, dopravníky, vibračné žľaby a iné zariadenia na prepravu zmesi sa musia viesť a zabezpečiť tak, aby nespôsobili preťaženie alebo nadmerné namáhanie lešenia, debnenia výkopov alebo konštrukčných častí stavby.

Potrubie a hadice možno spájať iba nepoškodenými a očistenými spojkami.

Poistné ventily a riadiace ventily sa musia nastaviť na tlak, ktorý zodpovedá ich správnej funkcii. Tlak sa musí priebežne kontrolovať.

Čerpadlo na zmesi, potrubia, hadice a časti strojovej omietačky, ak sú pod tlakom, nie je možné čistiť a rozoberať.

Koncovka potrubia na čerpanie zmesi sa musí spoľahlivo zabezpečiť tak, aby jej neočakávaný pohyb vplyvom dynamických účinkov neohrozil osobu vykonávajúcu stavebné práce.

Pri použití striekacej pištole strojovej omietačky a striekacieho zariadenia sa vyžaduje, aby osoba na obsluhu mala zabezpečenú stabilnú polohu.

Pri preprave zmesi stabilným čerpadlom alebo čerpadlom na dopravu betónovej zmesi na automobilovom podvozku sa musí zabezpečiť bezpečný príjazd vylučujúci zložité a opakované cúvanie vozidiel.

Čerpadlo na dopravu betónovej zmesi na automobilovom podvozku (autočerpadlo) sa musí umiestniť tak, aby

- a) v priestore manipulácie s výložníkom a potrubím sa nenachádzali prekážky, ktoré by sťažovali túto manipuláciu, ohrozovali bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, a aby boli dodržané ochranné pásma vzdušných elektrických vedení,
- b) osoba obsluhujúca čerpadlo mala výhľad na pracovisko; ak to nie je možné, musí sa zabezpečiť vzájomné dorozumievanie medzi osobou obsluhujúcou čerpadlo a osobou ukladajúcou zmes.

Pri prevádzke sa nesmie

- a) používať spôsob práce, pri ktorom sa prehýbajú hadice,
- b) manipulovať so spojkami a ručne premiestňovať hadice a potrubie, ak nie sú na to konštruované,
- c) vstupovať na konštrukciu zariadenia na prepravu zmesi a strojovú omietačku a do priestoru ohrozeného zmesou vystrekujúcou z koncovky hadice.

2.5. Prepravníky a zásobníky voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt

Pred pripojením dopravnej hadice k pevnému potrubiu tlakových zásobníkov voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt potrubie nesmie byť pod tlakom.

Dopravné hadice a potrubie sa pred prečerpávaním voľne uloženého cementu a podobných sypkých hmôt musia skontrolovať; poškodené sa nesmú používať.

Dopravné hadice a potrubie sa musia navzájom spájať alebo spájať s pevným potrubím len nepoškodenými spojkami a koncovkami na to určenými.

Počas prečerpávania sa sleduje stavoznak zásobníka, aby sa zásobník nepreplnil.

2.6. Stroj na zhutňovanie

Ponorný elektrický vibrátor alebo príložný elektrický vibrátor sa môže pripojiť len na zdroj s napätím a frekvenciou podľa údajov na výrobnom štítku alebo podľa návodu.

Pohyblivé privody ponorného elektrického vibrátora alebo príložného elektrického vibrátora sa musia klásť a zabezpečiť tak, aby sa nemohli mechanicky poškodiť.

2.7. Vrátok s motorovým pohonom

Miesto pre osobu obsluhujúcu vrátok s motorovým pohonom (ďalej len "vrátok") sa umiestni vždy tak, aby nebolo ohrozené bremenom alebo lanom. Vrátok sa musí umiestniť 3 m až 5 m od

zvislej dráhy dopravovaného bremena a musí sa chrániť pred inou prevádzkou. Priestor určený na zdvíhanie bremena vrátkom musí byť zabezpečený proti vstupu osôb, najmä ohradením alebo vytvorením ochrannej konštrukcie.

Miesto pre osobu obsluhujúcu vrátok sa určí vždy tak, aby videla na všetky nakladacie a vykladacie miesta, alebo sa zabezpečí vzájomné dorozumievanie medzi osobou obsluhujúcou vrátok a osobou vykonávajúcou stavebné práce na nakladacom alebo vykladacom mieste.

Pri osadzovaní a inštalácii vrátku musí byť os kladky kolmá na smer navíjania lana.

Vrátko sa musí ukotviť alebo zaťažiť hmotnosťou rovnajúcou sa najmenej dvojnásobnej nosnosti vrátka.

Najväčšia nosnosť vrátka a najväčšia hmotnosť dopravovaného bremena sa musí vyznačiť na dobre viditeľnom mieste vrátka.

Vrátko sa musí vybaviť koncovým vypínačom, ktorý samočinne zastaví chod vrátka, ak závesný hák od spodnej hrany kladky je vzdialený najmenej 0,3 m.

Miesto odoberania alebo nakladania materiálu vo výške musí byť zabezpečené proti pádu dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m a zarážkou pri podlahe vysokou najmenej 0,15 m.

Nosná konštrukcia kladky vrátane závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet. Jej pevnosť a stabilita sa zabezpečí kotvením alebo protizávažím.

Pracovisko s vrátkom sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.

Na bubne vrátka musia pri preprave bremena zostať navinuté najmenej tri závit lana.

Pri prevádzke vrátka, zdvíhaní a spúšťaní bremien sa nesmie

- a) zdvíhať bremeno s hmotnosťou presahujúcou nosnosť vrátka,
- b) zdvíhať a dopravovať bremeno, ktoré svojimi rozmermi ohrozuje okolie, ak sa neurobili vhodné bezpečnostné opatrenia,
- c) zdvíhať bremeno šikmým ťahom,
- d) opustiť stanovište osoby obsluhujúcej vrátok, ak je bremeno zavesené na háku,
- e) zavesovať bremeno na špičku háka,
- f) zdržiavať sa pod zaveseným bremenom a v jeho nebezpečnej blízkosti,
- g) rukami alebo nohami usmerňovať navíjanie lana na bubon vrátka,
- h) pokračovať v práci s vrátkom, ak sa na lane urobí slučka alebo uzol alebo ak sa lano vyšmykne z drážky kladky,
- i) dopravovať bremeno, ak hrozí nebezpečenstvo poškodenia nosného lana alebo viazacích prostriedkov ostrými hranami alebo inak,
- j) spôsobiť ráz pri spúšťaní alebo ťahu bremena,
- k) zdvíhať zasypané, primrznuté alebo priľnuté bremeno,

l) vykonať zmenu na brzde, ktorá by mohla ohroziť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

2.10.12. Vrátok upravený na vlečenie

- a) musí mať prispôsobený kryt navíjacieho bubna,
- b) musí mať zariadenie, ktoré zabezpečuje správne ukladanie lana,
- c) nesmie mať ovládanie so samodržnými tlačidlami.

2.8. Jednoduchá kladka na ručné zdvíhanie bremena

Ručne zdvíhať bremeno jednoduchou kladkou môže jedna osoba do výšky najviac 15 m a dve osoby a viac osôb do výšky najviac 25 m.

Najväčšiu hmotnosť zdvíhaného bremena ustanovuje osobitný predpis – Nariadenie vlády SR č.281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

Priemer používaného nosného textilného lana musí byť najmenej 0, 01 m. Poškodené lano sa nesmie používať.

Nosná konštrukcia jednoduchej kladky vrátane závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet.

Pracovisko s jednoduchou kladkou sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.

2.9. Kladkostroj a zdvihák

Nosná konštrukcia kladkostroja vrátane jeho závesu sa vyhotoví podľa technickej dokumentácie obsahujúcej aj statický výpočet.

Pracovisko s kladkostrojom sa skontroluje a do prevádzky uvedie zodpovednou osobou zápisom do stavebného denníka alebo do iného dokladu.

Nosnosť viazacieho prostriedku musí zodpovedať hmotnosti bremena.

Podľa typu zdviháka sa musí zabezpečiť dostatočne široká, únosná, spevnená a rovná manipulačná podlaha.

2.10. Stavebný výťah

Plocha na umiestnenie stavebného výťahu musí byť dostatočne široká, únosná, spevnená a rovná. Výťah sa musí ukotviť tak, aby sa zabezpečila jeho stabilita.

Výstupné plošiny objektu na jednotlivých podlažiach alebo úrovniach do stavebného výťahu musia byť zabezpečené proti pádu dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.

Medzera medzi prahom zdvíhacej plošiny a prahom výstupnej plošiny môže byť najviac 0, 05 m.

Obsluhovať stavebný výťah môže len osoba, ktorá má písomný doklad o overení odborných vedomostí.³⁸⁾

2.11. Zabezpečenie stroja pri prerušení a ukončení prác

Pri prerušení práce alebo ukončení práce musí byť stroj zabezpečený tak, aby nemohol byť zdrojom ohrozenia alebo nemohol byť neoprávnene použitý.

Pri prerušení práce sa mobilný stroj, ak to umožňuje jeho konštrukcia, musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.

Po ukončení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu

- a) zakladacími klinmi,
- b) pracovným zariadením spusteným na zem alebo
- c) zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou.

Po ukončení práce a pri každom jej prerušení sa proti samovoľnému pohybu musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie mobilného stroja spustením na zem alebo umiestnením do predpísanej prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.

Mobilný stroj sa musí odstaviť na vhodné stanovište, kde nezasahuje do pozemných komunikácií, nie je ohrozený padajúcimi predmetmi a nie je ohrozená stabilita mobilného stroja.

Nedostatky stroja a prevádzkové odchýlky zistené počas prevádzky sa zaznamenávajú do prevádzkového denníka. Pri výmene osoby obsluhujúcej stroj sa striedajúca obsluhujúca osoba oboznámi s neodstránenými nedostatkami stroja.

2.12. Výmena a nastavovanie pracovného zariadenia stroja

Výmena alebo nastavovanie pracovného zariadenia stroja sa vykonáva podľa návodu.

Pracovné zariadenie stroja alebo jeho časť, ktoré môžu pri montáži, demontáži a nastavovaní spôsobiť úraz, sa musia bezpečne zaistiť proti samovoľnému pohybu a strate stability.

Na výmenu a nastavovanie pracovného zariadenia stroja alebo jeho časti musí byť vymedzený voľný priestor, ktorý umožní bezpečný výkon práce.

2.13. Preprava stroja

Nakladanie, zabezpečenie a upevnenie, preprava a vykladanie stroja alebo jeho pracovného zariadenia sa musí vykonať podľa návodu. Ak tieto činnosti nie sú uvedené v návode, určí ich zhotoviteľ.

Pri preprave stroja sa v kabíne prepravovaného stroja, na stroji a na ložnej ploche dopravného prostriedku nesmú zdržiavať osoby, ak v návode nie je určené inak.

Dopravný prostriedok na prepravu stroja sa musí pri nakladaní a vykladaní bezpečne zabrzdiť a mechanicky zabezpečiť proti nežiaducemu pohybu.

Pri preprave stroja na pozemných komunikáciách po vlastnej osi musia byť pracovné zariadenia stroja a ostatné zariadenia v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené proti samovoľnému pohybu podľa návodu.

Pri preprave stroja na dopravnom prostriedku sa pracovné zariadenie stroja musí podľa návodu

- a) umiestniť na ložnej ploche dopravného prostriedku v predpísanej prepravnej polohe,

- b) pripevniť na ložnú plochu dopravného prostriedku,

- c) mechanicky zabezpečiť proti pozdĺžnemu a bočnému posunu a proti prevráteniu.

Prípojný mobilný stroj sa musí pri pripájaní zabrzdiť a zabezpečiť zakladacími klinmi.

Cúvanie dopravného prostriedku na doraz prípojného mobilného stroja sa môže dokončiť len na základe dohovoreného dorozumievacieho znamenia usmerňujúcej osoby. Po doraze sa dopravný prostriedok musí zabrzdiť.

Pri nájazde stroja na dopravný prostriedok a pri zjazde stroja z dopravného prostriedku usmerňujúca osoba je v bezpečnej vzdialenosti od stroja a dopravného prostriedku a po celý čas nájazdu a zjazdu stroja je v zornom poli osoby obsluhujúcej stroj, ktorá nákladku vykonáva.

9.8 Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami

1. Manipulácia s bremenom

Požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pri ručnej manipulácii s bremenom ustanovuje osobitný predpis.

Ručná manipulácia s bremenom sa vykonáva prednostne s použitím pracovných prostriedkov, ktorými sú sochory, lyžiny, mostíky, vrátky, navijaky a iné pracovné prostriedky. Tieto pracovné prostriedky musia byť vhodne dimenzované a v bezpečnom stave, zakotvené proti skĺznutiu alebo preklopeniu. Lyžiny nesmú mať sklon viac ako 30° od vodorovnej roviny. Nosníky lyžín musia byť upevnené na dopravnom prostriedku pomocou háku alebo iného upevňovacieho zariadenia.

Ak hmotnosť bremena je väčšia, ako zodpovedá celkovému počtu osôb pracovnej skupiny a nemožno zvýšiť počet členov tejto pracovnej skupiny, a pri bremenách nevhodných rozmerov alebo tvarov musia sa pri manipulovaní s nimi použiť mechanizačné prostriedky. Tieto práce vykonáva pracovná skupina, ktorá je na tento spôsob práce určená.

Ak manipuláciu s bremenom vykonáva pracovná skupina, ktorá nie je na túto prácu trvale určená, manipuláciu riadi zodpovedná osoba.

Ak sa na pracovisku vykonáva manipulácia s bremenom, osoby vykonávajúce stavebné práce, ktoré sa nepodieľajú na manipulácii s bremenom, nesmú sa zdržiavať v ohrozenom priestore.

2. Práca s asfaltom, asfaltovými zmesami a penetračnými látkami

Zohrievať asfalt počas jazdy je možné len v dopravných prostriedkoch alebo strojoch konštruovaných na tento účel.

Preprava osôb vykonávajúcich stavebné práce na zariadeniach na prepravu asfaltu je možná len v priestoroch na to určených.

Pri kontrole stavu bezpečnosti stroja na postrek asfaltu a obalovacích súprav sa zisťuje bezpečnosť tavnej nádoby, tesnosť spojov, priechodnosť potrubia, tesnosť a neporušenosť hadíc a rozvodov.

Nádoby na zohrievanie asfaltu a jeho dopravu musia mať priliehajúci kryt a môžu sa naplňať najviac do 3/4 ich objemu, ak v návode nie je určené inak.

Horľavý materiál musí byť vzdialený od otvoreného ohňa najmenej 4 m. Kvapalné palivo sa musí skladovať v priestoroch na to určených.

Počas zohrievania asfaltu otvoreným plameňom sa obsluhujúca osoba nesmie vzdialiť od nádoby určenej na zohrievanie asfaltu.

Priestor, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt, sa zabezpečí proti vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.

Pri vyprázdňovaní prepravníka asfaltu musí byť zabezpečené, aby sa osoby nezdržiavali v priestore medzi prepravníkom a strojom na ukladanie asfaltu.

Vyprázdňovanie prepravníkov asfaltu musí byť zabezpečené tak, aby nedošlo k zachyteniu okolitých objektov a zariadení nachádzajúcich sa v priestoroch, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt.

Priestor, kde sa ukladá asfalt, musí byť vyznačený, ak sa súčasne v priestore vykonávajú iné práce a pohybujú sa osoby.

3. Nahrievacie zariadenie na propán-bután

Pri manipulácii s fľašami na propán-bután nesmie dochádzať k ich nárazom, prevráteniu a prehriatiu. Ukladať fľaše na propán-bután do vodorovnej polohy a akokoľvek urýchľovať vyprázdňovanie propán-butánu sa nesmie.

Netesné alebo poškodené fľaše na propán-bután sa nesmú používať. Netesné fľaše na propán-bután sa na stavenisku nesmú skladovať.

Pri práci s nahrievacími súpravami vo výške, kde obsluhujúca osoba pri práci cúva, nesmie pracovať týmto spôsobom vo vzdialenosti menej ako 1,5 m od nezabezpečeného okraja pracoviska. Vymedzenie tejto vzdialenosti musí byť vykonané zábranou vysokou najmenej 1 m.

4. Maliarske práce a natieračské práce

Pri vykonávaní úprav povrchov stavebných konštrukcií a iných konštrukcií nátermi sa určí pracovný postup s prihliadnutím na návod a spôsob ochrany osôb vykonávajúcich stavebné práce pred nebezpečnými chemickými faktormi pracovného prostredia, ktorým sú pri tejto práci vystavené.

Ručný postrekovač, ktorý má poškodený tlakomer, poškodený poistný ventil alebo poškodený závit pumpy, sa nesmie používať.

5. Zváranie

Pred zváraním sa posúdi, či v priestore, v ktorom sa bude zvärať, ako aj v príľahlých priestoroch nepôjde o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, pri ktorej môže dôjsť k poškodeniu zdravia. Ak ide o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, vydá sa písomný pokyn na vykonanie práce a vykonajú sa doplňujúce bezpečnostné opatrenia.

Pred zváraním vo výške zväračské hadice alebo elektrické vodiče sa upevnia na pevné predmety, aby sa nemohli náhle zosunúť a spôsobiť pád zvärača.

Pri zváraní vo výške sa zväračovi zabezpečí stabilná a bezpečná poloha. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu zvärača sa zabezpečí proti prepáleniu.

Vedenie zväračských hadíc alebo elektrických vodičov musí vylúčiť priehyby, možnosť poškodenia v mieste pripevnenia alebo, poškodenia rozstrekom žeravého kovu.

Zväračské hadice alebo elektrické vodiče nesmú byť ovinuté okolo tela zvärača ani preložené cez jeho rameno.

Zváranie nesmie byť vykonávané nad sebou, ak pracoviská zvárania nie sú oddelené pevným stropom bez otvorov.

Súprava fliaš so zväracími plynmi alebo zvärací zdroj sa musia umiestniť a chrániť tak, aby neboli ohrozené padajúcim rozstrekom žeravého kovu.

Pri zváraní vo výške sa ochrana priestoru pod miestom zvárania zabezpečuje podľa prílohy č. 6 bodu 7 vyhlášky 147/2013.

Pri zváraní elektrickým oblúkom v mokrom prostredí sa zvärací zdroj musí umiestniť na suchom mieste.

Nedopalky elektród pri zváraní elektrickým oblúkom sa odkladajú do nehorľavých nádob.

Pri zváraní elektrickým oblúkom sa musí použiť len bezpečná elektrická inštalácia na prívod elektrickej energie.

Miesto zvárania musí byť chránené pred poveternostnými vplyvmi. Zvárať elektrickým oblúkom na nechránených pracoviskách za dažďa, hustej hmly, sneženia, mrazu alebo silného vetra sa nesmie.

Pri zváraní elektrickým oblúkom osoby vykonávajúce stavebné práce a pohybujúce sa v blízkosti zváračov musia byť oboznámené s rizikom z ožiarenia elektrickým oblúkom a chránené pred jeho účinkami, najmä zástenou, clonou alebo krytom.

Na prechodnom pracovisku po ukončení práce alebo pracovnej zmeny sa musia fľaše na zváracie plyny uložiť na vyhradené miesto a zabezpečiť pred manipuláciou nepovolanými osobami.

Fľaše na zváracie plyny sa musia vždy zabezpečiť proti prevrhnutiu, pádu a skotúľaniu.

6. Práce s laserom

Používanie lasera a vymedzenie a označenie priestoru, v ktorom sa používa, upravuje osobitný predpis.

V pracovnom priestore, kde sa používa laser, nesmú byť látky, z ktorých by vplyvom žiarenia mohli vzniknúť škodliviny alebo výbušné zmesi plynov.

Laser sa musí zabezpečiť proti manipulácii nepovolanou osobou a pevne stabilizovať, aby laserový lúč nemohol pôsobiť na nezamerané objekty.

Laserový lúč nesmie zasahovať do tváre osoby vykonávajúcej stavebné práce. Tam, kde nie je možné vylúčiť riziko expozície tejto osoby nad limitné hodnoty, zabezpečí sa jej ochrana.

9.9 Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri práci na zariadeniach odvetvia železničných tratí a stavieb

9.9.1 Povinnosti vedúceho prác na trati a v stanici

Všetky práce na trati a v stanici pri pracovnej skupine sa musia vykonávať pod priamym dozorom vedúceho pracovnej skupiny, ktorý prácu organizuje, riadi a zodpovedá za bezpečnosť zamestnancov.

Pri práci na elektrifikovanej trati musí mať vedúci prác odbornú spôsobilosť v zmysle platnej legislatívy.

Vedúci prác je zamestnanec zodpovedný za vykonanie prác a bezpečnosť zamestnancov pri vykonávaných prácach počas výluk.

9.9.2 Povinnosti vedúceho prác pri výlukách koľají väčšieho rozsahu na trati a v stanici

Vedúci prác sa podieľa na riadení pohybu koľajových vozidiel pri výluke. Vedúci prác v priebehu výluky riadi všetky práce na výlukou dotknutých zariadeniach dopravnej cesty ŽSR a vo vzťahu k

vykonávaným prácam zodpovedá vo svojom obvode (úseku) pôsobnosti za bezpečnú prevádzku na vylúčenej koľaji, ale aj na susedných prevádzkovaných koľajach. Zodpovedá za bezpečnosť a činnosť pracovných vozňov, traťových strojov a pracovných mechanizmov na vylúčenej koľaji. Ďalej plní povinnosti, ktoré mu ukladajú prevádzkové predpisy ŽSR v súvislosti s prechodným obmedzením traťovej rýchlosti vlakov pri chode popri pracovnom mieste.

Vedúci prác je zodpovedný za ochranu a bezpečnosť osôb nachádzajúcich sa v PMO vylúčenej koľaje, ale aj v PMO koľaje susediacej s touto koľajou.

Pri rozsiahlych výlukách (napr. pri modernizácii železničných tratí), na ktorých sa podieľajú zamestnanci viacerých organizačných zložiek ŽSR a prípadne aj iných právnických osôb zhotoviteľa, je povinný vedúci prác v stanici alebo v medzistaničnom úseku zaistiť súčinnosť s dopravným zamestnancom a dohodnúť spôsob zaistenia bezpečnosti s jednotlivými vedúcimi pracovných skupín. Ak je pri výluke konanej v rámci jedného výlukového dokumentu, prípadne pri neplánovanej výluke vzhľadom na povahu a rozsah prác potrebné určiť dvoch a viac vedúcich prác, musí byť určený (objednávateľom výluky, zhotoviteľom a v „Oznámení o povolených výlukách“) koordinátor výlukových prác zhotoviteľa, ktorý bude zaisťovať koordináciu výlukových prác a pohybu koľajových vozidiel na vylúčenej koľaji a prostredníctvom vedúcich prác bude zaisťovať aj bezpečnosť zamestnancov v zmysle predpisov ŽSR.

Pri začatí, ako aj pri skončení samotnej výluky sa postupuje podľa ustanovení príslušných predpisov ŽSR a to Z 1 a SR DP 4.

Vedúci prác podlieha zodpovednému zástupcovi objednávateľa výluky.

Začatie a skončenie výluky pri výlukových prácach väčšieho rozsahu vykonáva zodpovedný zástupca objednávateľa výluky. Skutočnosť, že podmienky na ukončenie výluky sú splnené, zdokumentuje vedúci prác a zamestnanec pre riadenie chodu vozidiel do knihy výluk zodpovednému zástupcovi objednávateľa výluky zápisom.

Vedúci prác je povinný oboznámiť sa s harmonogramom prác pre čas, kedy je určený za vedúceho prác v Oznámení o povolených výlukách. Všetky nejasnosti a nezrovnalosti musí riešiť s objednávateľom výluky, ktorý musí prijať náležité a včasné opatrenia.

Pred začatím prác sú jednotliví vedúci pracovných skupín (pracovísk) povinní ohlásiť sa u určeného vedúceho prác dostatočne včas pre splnenie svojich úloh. Bez splnenia tejto povinnosti nesmie vedúci pracovnej skupiny začať svoju činnosť.

Vedúci prác pred začatím prác:

- určí jednotlivým vedúcim pracovných skupín (pracovísk) hranice obvodov (úsekov) ich pôsobnosti,
- dohodne spôsob zaistenia bezpečnosti jednotlivých pracovných skupín (pracovísk),
- dá písomný súhlas (do „Záznamníka BOZP“ vedúceho pracovnej skupiny) na výkon prác na vylúčenej koľaji,

- d) osobne sa dostaví k dopravnému zamestnancovi, ktorému oznámi hranice obvodov jednotlivých pracovísk a spôsob zaistenia bezpečnosti ich zamestnancov, odovzdá dopravnému zamestnancovi bezpečnostný štítok, dohodne spôsob včasného dorozumievania o pohybe každého koľajového vozidla vzhľadom na ohrozenie zamestnancov chodom vlakov (PMD) na prevádzkovej koľaji,
- e) ak je to potrebné pre zaistenie bezpečnosti zamestnancov, zabezpečí podľa zásad stanovených predpisom ŽSR Z 1 umiestnenie výstražných terčov pri prevádzkovej koľaji, ktorá susedí s vylúčenou koľajou. V prípade, že je potrebné znížiť
- f) rýchlosť okolo pracovného miesta, zabezpečí označenie tohto miesta návestidlami pre prechodné obmedzenie traťovej rýchlosti a zabezpečí, aby sa písomným rozkazom nariadilo dávať v predmetnom úseku návesť „Pozor“ v súlade s čl. 303 písm. i) predpisu ŽSR Z 1,

všetky hore uvedené skutočnosti zapíše a nechá dotknutými zamestnancami podpísať vo svojom, za týmto účelom založenom „Záznamníku BOZP“.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pracovnej skupiny systémom zabezpečenia automatického varovania

Na sieti ŽSR je možné prevádzkovať systém automatického varovania schválený ŽSR, ktorý nahradzuje typovú pozíciu základnej a predsunutej bezpečnostnej hliadky. Takýto systém je dovoľené prevádzkovať len v súlade s návodom na jeho obsluhu a podľa vopred stanovených podmienok overených bezpečnostno-technickou službou.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri zemných a pri stavebných prácach

Podrobnosti o zemných a stavebných prácach (napr.: prieskum staveniska, vyznačenie inžinierskych sietí, výkopové práce a ich zabezpečenie, zabezpečenie stability stien výkopov, svahovanie výkopov, podzemné práce, vrtné práce, razenie pretláčaním, zemné práce v zime, ručná doprava zemín, ako aj doprava železničnou dráhou a i.) riešia príslušné všeobecne záväzné predpisy, ktorých ustanovenia aj v podmienkach ŽSR platia v plnom rozsahu a prednostne.

Ešte pred začatím zemných, resp. stavebných prác (napr. kopania jám na osadenie pätiiek stožiarov, návestidiel, úprava terénu pri svahu trate a pod.) je príslušný vedúci prác povinný:

- a) oznámiť postup práce vedúcemu (správcovi) dotknutého pracoviska, v prípade, že sa zemné, či stavebné práce majú vykonávať v obvode železničnej dráhy; v obvode železničnej stanice aj prednostovi tejto železničnej stanice, resp. jeho zástupcovi (ktorým býva zväčša oprávnený zamestnanec riadiaci dopravu na dráhe) a dohodnúť s týmto opatrenia na bezpečný výkon predmetnej činnosti,
- b) ak sa pracovné miesto nachádza v ochrannom pásme elektrických, plynových alebo iných nebezpečných vedení, vykonať opatrenia zabráňujúce nebezpečnému priblíženiu zamestnancov a strojov k týmto vedeniam.

Na zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri výkone zemných, ako aj stavebných prác v prevádzkovom priestore sa vzťahujú príslušné ustanovenia platné pre pohyb a prácu v prevádzkovom priestore, teda aj v PMO a ďalšie nasledujúce ustanovenia.

Vedúci prác je povinný zabezpečiť výkon zemných, ako aj stavebných prác v súlade s ustanoveniami príslušných bezpečnostných predpisov. Okrem iného musí tiež zabezpečiť, aby žiaden zamestnanec vykonávajúci zemné, či stavebné práce nezasiahol ani svojím telom a ani žiadnym predmetom možnej kolízie do žiadneho priestoru ohrozenia.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri výkone prác vo výške a nad voľnou hĺbkou

Podrobnosti o zaistení bezpečnosti zamestnancov pri výkone ich pracovných činností vykonávaných vo výške (základné ustanovenia, zabezpečenie proti pádu, kolektívne zabezpečenie, osobné zabezpečenie, zabezpečenie proti pádu predmetov a materiálu, zabezpečenie miesta pod prácou vo výške a jeho okolia, práca na streche, konštrukcie na zvyšovanie miesta práce, odovzdanie a prevzatie konštrukcie, výstupy, práce nad sebou, práce na vysokých objektoch, zhadzovanie predmetov a materiálu, prerušenie práce vo výške ako aj krátkodobé práce vo výške) riešia príslušné všeobecne záväzné predpisy, ktorých ustanovenia aj v podmienkach ŽSR platia v plnom rozsahu a prednostne.

Ešte pred začiatkom práce vo výške (napr. oprava strechy prevádzkovej budovy, náter stožiarov návestidiel, náter stožiarov elektrického osvetlenia, čistenie skalných svahov a pod.) je vedúci prác povinný oznámiť postup práce vedúcemu dotknutého pracoviska, v prípade, že sa práca vo výške vykonáva v obvode železničnej dráhy; v obvode železničnej stanice vždy aj prednostovi železničnej stanice, resp. jeho zástupcovi (ktorým býva zväčša oprávnený zamestnanec riadiaci dopravu na dráhe) a dohodnúť s týmto opatrenia na bezpečný výkon predmetnej činnosti.

Vedúci prác je povinný zabezpečiť výkon práce vo výške v súlade s ustanoveniami príslušných bezpečnostných predpisov napr..

Na zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri výkone práce vo výške a nad voľnou hĺbkou v prevádzkovom priestore sa vzťahujú o. i. aj príslušné ustanovenia platné pre pohyb a prácu v prevádzkovom priestore, teda aj v PMO.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri meračských a pri geodetických prácach

Predpísané alebo inak potrebné meranie (napr. rozchodkou, pojazdnou rozchodkou, defektoskopom, meračským pásmom a pod.), tiež práce geodetické, ako aj ostatné práce s takýmto meraním súvisiace (ďalej len meračské práce), ak sú vykonávané v prevádzkovom priestore, sú pre účely tohto predpisu považované za prevádzkovú činnosť a preto sa na tieto práce o. i. vzťahujú aj ustanovenia tohto predpisu platné pre výkon prevádzkovej činnosti v prevádzkovom priestore a teda aj v PMO (ustanovenia platné pre prácu: osamelého zamestnanca, zabezpečeného zamestnanca, zabezpečujúceho zamestnanca, zamestnancov pracovnej skupiny a i.).

Meračské práce, ako aj defektoskopickú kontrolu smú vykonávať len zamestnanci na výkon takejto činnosti oprávnení.

Na elektrifikovaných tratiach a na tratiach vybavených automatickým zabezpečovacím zariadením je na meranie dovolené používať len nevodivé meračské pásma.

Na elektrifikovaných tratiach s koľajovými obvodmi možno výnimočne použiť vodivé meračské pásmo (oceľové, plátenné s kovovou vložkou a pod.), ale to len vtedy, keď je zabezpečené vylúčenie prepojenia koľajníc toho istého alebo susedného koľajového obvodu, resp. len vtedy, keď je zabezpečené vylúčenie vzniku poruchy činnosti zabezpečovacieho zariadenia.

Rozvinuté meračské pásmo je zakázané odkladať do koľaje medzi koľajnice alebo v ich blízkosti.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri práci s traťovými strojmi, strojmi na zemnú a stavebnú prácu a s niektorou ďalšou mechanizáciou potrebnou pre výkon prevádzkovej činnosti

Všeobecné podmienky

Traťovými strojmi sú napríklad:

- a) stroje na čistenie štrkového lôžka (napr. strojová čistička a strojová čistička za hlavami podvalov),
- b) stroje pre kladenie koľají, výhybiek a mostných konštrukcií (napr. vozňové žeriavy, motorové plošinové vozne, pokladače koľajových polí, dvojkonzolové mostné žeriavy, otočné žeriavy),
- c) stroje pre úpravu smeru a výšky koľaje (napr. strojná podbíjačka podvalov, automatická strojná podbíjačka, smerovací stroj, a i.),
- d) stroje pre dovoz štrku a pre odpratávanie odpadového materiálu a snehu (napr. samovýšpné vozne - dozátory, odpratávacie súpravy, snehové pluhy, prúdové rozmrazovače a i.),
- e) stroje pre zemné práce, stroje pre urovnanie a zhutnenie štrkového lôžka (napr. zhutňovače štrkového lôžka, zhutňovače štrku medzi podvalmi, ľahké zaštrkovacie súpravy, stroje na úpravu pláne štrkového lôžka a i.),
- f) súpravy a zariadenia na vyvážanie dlhých koľajnicových pásov (súpravy, resp. zariadenia rôznych typov),
- g) motorové vozíky (napr. motorový univerzálny vozík, motorový pracovný vozeň),
- h) montážny vozeň pre kontrolu a údržbu trakčného vedenia (MVTV) a iné.

Každý traťový stroj musí zodpovedať požiadavkám právnych predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a hygieny práce. Všeobecné podmienky prevádzky sú stanovené predpisom ŽSR VM 1 „Prevádzkové činnosti zamestnancov ŽSR so železničnými vozidlami“. Podmienky pre jednotlivé typy strojov sú riešené pridruženými predpismi (ŽSR S 8/1 „Smernice pre nákup a zavádzanie železničných stavebných strojov do prevádzky“ atď.) a predpisom ŽSR D 2/81 "Doprava traťových strojov podľa

typov". Pre každý stroj sa musí prednostne dodržiavať príslušná technická dokumentácia (technické podmienky, návod k obsluhu, mazacie plány a pod.) a príslušné technické normy.

Pracovná činnosť traťových strojov vykonávaná v prevádzkovom priestore je pre účely tohto predpisu považovaná za prevádzkovú činnosť a preto sa na túto činnosť vzťahujú aj príslušné ustanovenia tohto predpisu platné pre výkon prevádzkovej činnosti v prevádzkovom priestore.

Bezpečnostno-technické podmienky

Všetky traťové stroje musia spĺňať okrem iných aj nasledovné bezpečnostné podmienky:

- a) každá časť stroja, ktorá by svojím tvarom alebo činnosťou mohla spôsobiť poranenie, musí byť zabezpečená tak, aby nemohla ohroziť bezpečnosť osôb, musí byť vybavená bezpečnostným označením,
- b) elektrické zariadenie stroja, ako aj krytie jeho elektrických častí musí zodpovedať príslušným normám,
- c) všetky ovládacie prvky (páky, spínače, tiahla a pod.) musia byť označené podľa spôsobu použitia trvalým a prehľadným označením podľa príslušných noriem,
- d) signalizačné zariadenie a svetlá musia byť označené podľa účelu a podľa použitia,
- e) osvetlenie pracoviska obsluhy a pracoviska stroja musí zodpovedať čo do intenzity a druhu požiadavkám na osvetlenie,
- f) stroj musí byť vybavený lekárničkou a potrebným počtom vhodných hasiacich prístrojov,
- g) zamestnanec obsluhujúci stroj má pri práci sedieť, ak je k tomu stroj vybavený (sedadlo musí byť pevne spojené s konštrukciou stroja a musí byť odpružené).

Obsluha traťových strojov

Počet zamestnancov potrebných k obsluhu stroja je uvedený v predpise ŽSR VM 1, resp. je určený technickými podmienkami stroja.

Stroj smú obsluhovať len zamestnanci (strojníci (rušňovodiči)) odborne, zdravotne a psychicky spôsobilí v zmysle zákona NR SR č. 513/2009 Z. z. § 25 s platným preukazom pre obsluhu a vedenie príslušného typu stroja. Preukaz je strojník (rušňovodič) povinný mať počas výkonu práce pri sebe a preukázať sa ním pri kontrole.

Keď stroj obsluhujú viacerí zamestnanci, musí byť menovite určený vedúci stroja. Vedúci stroja je odborne spôsobilý zamestnanec (v zmysle predpisu ŽSR Z 3), ktorému sú podriadení všetci strojníci (rušňovodiči) určení k obsluhu stroja. Vedúci stroja zodpovedá za bezpečnosť týchto zamestnancov ako v čase, keď obsluhujú stroj, tak aj v čase, keď vykonávajú jeho opravu, resp. počas dopravy stroja. Zodpovedá taktiež za riadnu prípravu stroja na činnosť, za jeho vyhovujúci stav a za odstavenie a

zaistenie stroja, resp. mechanizmu po skončení jeho činnosti. Riadi sa pokynmi vedúceho pracoviska stroja.

Pred začatím práce je vedúci stroja povinný:

- a) vykonať prehliadku stroja a presvedčiť sa, či je stroj vybavený predpísaným bezpečnostným zariadením a či je v prevádzkyschopnom stave,
- b) poučiť ostatných strojníkov o správnej a bezpečnej obsluhu stroja a upozorniť ich na osobitné nebezpečenstvo pri práci,
- c) kontrolovať, či títo zamestnanci dodržiavajú ustanovenia bezpečnostných predpisov a či správne používajú predpísané OOPP,
- d) dbať na udržiavanie poriadku na stroji a na pracovisku,
- e) oboznámiť obsluhu stroja s pracovnými príkazmi, ktoré dostane od vedúceho pracoviska stroja.

Keď stroj pracuje samostatne bez pomocných zamestnancov, vtedy je vedúci stroja súčasne aj vedúcim pracoviska stroja.

Vedúci pracoviska stroja je zamestnanec určený ako vedúci prác, ktorý je zodpovedný za splnenie úlohy, ktorý zodpovedá aj za bezpečnosť zamestnancov obsluhujúcich traťový stroj a za pomocných zamestnancov pridelených k traťovému stroju z hľadiska železničnej prevádzky. Zodpovedá i za uvedenie koľaje do prevádzkyschopného stavu po ukončení prác (smie ním byť iba zamestnanec s odbornou spôsobilosťou v zmysle predpisu ŽSR Z 3 – majster železničných tratí a stavieb, pri traťových strojoch MVTV s odbornou spôsobilosťou v zmysle predpisu ŽSR Z 3 u odvetvia OZT s odbornou skúškou č. 18, 46 alebo 47 a u odvetvia EE s odbornou skúškou č. 18, 61, 64 alebo 66 a pod.). Plní aj typovú pozíciu posunovača. Na vedúceho stroja sa vzťahujú aj povinnosti bezprostredne nadriadeného zamestnanca.

Vedúci pracoviska stroja môže byť určený aj pre viacero strojov (pre viacero ich pracovísk), pokiaľ tieto stroje pracujú sústredene na jednom úseku. Ak má vedúci pracoviska stroja plniť aj povinnosti vedúceho pracovnej skupiny, vtedy sa na neho vzťahujú aj príslušné ustanovenia určené pre prácu pracovnej skupiny a pre vedúceho pracovnej skupiny.

Vedúci pracoviska stroja zaistenie BOZP zamestnancom v prípade potreby (napr.: pohyb koľajových vozidiel po susednej koľaji a i.) zabezpečí výkonom bezpečnostnej hliadky (v súlade s čl.: 230-245; zamestnancov na jej výkon si v prípade potreby vyžiada). Vedúci pracoviska stroja podľa miestnych podmienok určuje počet a stanovište bezpečnostných hliadok v prípadoch, keď na jednom úseku pracuje sústredene viacej strojov.

Vedúci stroja i vedúci pracoviska stroja musia ešte pred nasadením stroja na výkon práce zistiť miestne aj pracovné podmienky a dohodnúť sa o spôsobe zaistenia BOZP, ako aj o spôsobe vykonávania vlastných prác. Pred nasadením stroja a začatím jeho pracovnej činnosti musí vedúci pracoviska stroja všetky potrebné opatrenia dohodnúť s príslušným dopravným zamestnancom, v tomto prípade len s oprávneným zamestnancom riadiacim dopravu na dráhe, resp. so zamestnancom zodpovedným za výlukové práce (za priebeh, výkon výlukových prác), prednostne

napr. spôsob vyrozumievania o pohybe každého koľajového vozidla k ich pracovnému miestu, resp. po susednej koľaji a i.

Pracovnú činnosť s traťovým strojom začína vedúci pracoviska stroja až vtedy, keď dostane na jej začatie súhlas od príslušného dopravného zamestnanca, resp. od príslušného oprávneného zamestnanca riadiaceho dopravu na železničnej dráhe (ktorý povolil výluku predmetnej koľaje).

Pracovisko stroja musí byť kryté v zmysle ustanovení predpisu ŽSR Z 1.

Zamestnanci podieľajúci sa na obsluhu stroja sú povinní, v rámci svojich možností, dbať pri obsluhu strojov o svoju bezpečnosť a vedúcemu stroja oznámiť každú zistenú poruchu. Vedúci stroja je povinný zabezpečiť odstránenie takto nahlásenej poruchy.

Hlavné zásady pre prevádzku, dopravu a opravu strojov

Pracovná činnosť traťových strojov vykonávaná v PMO je pre účely tohto predpisu považovaná za prevádzkovú činnosť a preto sa na túto činnosť vzťahujú aj príslušné ustanovenia tohto predpisu platné pre výkon prevádzkovej činnosti v prevádzkovom priestore.

Zamestnanci zodpovední za prevádzku, dopravu a opravu strojov (obsluha strojov – strojník (rušňovodič), vedúci stroja, vedúci pracoviska stroja, ako aj vedúci prác) sú povinní okrem iných zásad dodržiavať aj nasledovné zásady:

a) neprevádzkovať stroje:

aa) ktorých brzdy nevykazujú správnu činnosť,

ab) ktorých zariadenia pre dávanie návěstí nevykazujú správnu činnosť,

ac) ktoré nemajú platný doklad o určenej prehliadke a odbornej skúške,

b) prácu stroja začať, resp. zmenu smeru jeho pohybu signalizovať návěstou "Pozor", ktorú musí dať vedúci predmetného stroja všetkým zamestnancom nachádzajúcim sa v najbližšom okolí stroja,

c) počas tmy a počas zníženej viditeľnosti pracovať v súlade ustanoveniami čl.: 247 a 248 a to len so strojmi, ktoré majú v poriadku všetky svetlá, ak nemajú výslovne stanovené, že počas tmy, resp. počas zníženej viditeľnosti pracovať nesmú; pracovisko pri práci stroja počas tmy, ako aj počas zníženej viditeľnosti musí byť osvetlené,

d) vykonávať opravu alebo ošetrovanie stroja len vtedy, keď je tento obojstranne zabezpečený proti samovoľnému pohybu a proti nabehnutiu iného stroja alebo vozidla naň.

Stroje pre zemné práce a stavebné stroje

Pracovná činnosť strojov pre zemné práce a stavebných strojov vykonávaná v prevádzkovom priestore je pre účely tohto predpisu považovaná za prevádzkovú činnosť a preto sa na túto činnosť

vzťahujú aj príslušné ustanovenia tohto predpisu platné pre výkon prevádzkovej činnosti v prevádzkovom priestore.

Stroje pre zemné práce a stavebné stroje, ktoré sa pohybujú po koľajach, považujeme za stroje železničné. Pre ne platia všetky uvedené ustanovenia, ktoré sú určené pre traťové stroje.

Ak sú v prevádzkovom priestore používané stroje pre zemné práce alebo stavebné stroje nekoľajové ako napr.: dozéry, skrejpre, zrovnávače - grejdery, rýpadlá, bagre, vŕtacie súpravy na automobilovom podvozku, ale aj nákladné automobily, traktory a iné dopravné prostriedky určené na prepravu nákladov, v plnej miere sa na tieto vzťahujú predošlé ustanovenia. Pre ich pohyb a činnosť platia aj ustanovenia príslušných bezpečnostných predpisov určených a používaných pre stavebnú činnosť, pre prevádzku motorových vozidiel a pre pohyb a prácu v prevádzkovom priestore elektrifikovanej trate, koľaje aj ustanovenia príslušných bezpečnostných predpisov a i.

Každý nekoľajový stroj musí mať určeného aj vedúceho pracoviska stroja, na ktorého sa v plnej miere vzťahujú ustanovenia platné pre vedúceho pracoviska stroja traťových strojov. Obsluha nekoľajového stroja nesmie bez prítomnosti a súhlasu vedúceho pracoviska stroja v prevádzkovom priestore s nekoľajovým strojom vykonávať pracovnú činnosť a ani s ním pohybovať.

Každý nekoľajový dopravný prostriedok (napr. nákladný automobil, traktor a i.) musí mať určeného aj vedúceho vozidla. Vedúci vozidla plní úlohy vedúceho pracoviska stroja. Obsluha nekoľajového dopravného prostriedku (vodič prípadne ďalšia určená osoba) nesmie bez prítomnosti a súhlasu vedúceho vozidla v prevádzkovom priestore s nekoľajovým dopravným prostriedkom vykonávať pracovnú činnosť a ani s ním pohybovať.

Ak je pohyb a pracovná činnosť strojov na zemné alebo stavebné práce alebo nekoľajového dopravného prostriedku vykonávaná mimo prevádzkového priestoru, musí byť táto činnosť vykonávaná v zmysle príslušných bezpečnostných predpisov pre stavebnú činnosť, resp. pre prevádzku motorových vozidiel.

V prevádzkovom priestore, v blízkosti priechodného prierezu koľaje je dovolené vykonávať prácu so strojom pre zemné alebo stavebné práce, ako aj manipulovať s dopravným prostriedkom (napr.: vysýpanie zeminy a pod.) len pod dozorom vedúceho pracoviska stroja, resp. vedúceho vozidla, ktorý dobre pozná miestne pomery a ktorý sa musí postarať o. i. aj o to, aby nebola ohrozená bezpečnosť osôb a bezpečnosť prevádzky na prevádzkovanej koľaji.

Vedúci pracoviska stroja (vedúci vozidla v prípade nekoľajového dopravného prostriedku) pred začatím prác stroja v blízkosti priechodného prierezu koľaje a počas ich trvania je povinný zabezpečiť:

- a) začatie prác v súlade s ustanovením predpisu Z 2,
- b) po dohode s príslušným dopravným zamestnancom zníženie rýchlosti koľajových vozidiel pohybujúcich sa vedľa pracoviska, ak je to potrebné,
- c) umiestnenie pevnej pásky výraznej (bezpečnostnej) farby vo výške 1 000 mm nad temenom koľajnice vo vzdialenosti minimálne 2 500 mm od osi najbližšej koľaje,

- d) stráženie pracoviska (z každého smeru) výkonom bezpečnostných hliadok,
- e) dodržiavanie ustanovení príslušných bezpečnostných, ako aj prevádzkových predpisov podriadenými zamestnancami, aby bolo vylúčené ohrozenie ich bezpečnosti, ako aj ohrozenie plynulosti a bezpečnosti dopravy na prevádzkovanvej koľaji,
- f) prerušenie práce stroja po dobu prechodu každého koľajového vozidla po najbližšej koľaji (susediacej s pracoviskom stroja),
- g) aby žiaden zamestnanec vykonávajúci zemné práce nezasiahol ani svojím telom a ani žiadnym predmetom možnej kolízie do žiadneho priestoru ohrozenia.

Zaistenie bezpečnosti zamestnancov pri prevádzkovaní ostatnej mechanizácie

Ostatnú mechanizáciu potrebnú ku stavbám a obnovám zariadení železničnej infraštruktúry (napr. navijak pre nakladanie koľajníc, maderon a diplora, kozlíkový žeriav, rôzne druhy podvozkov, ohýbačka koľajníc, vrtačka podvalov, elektrické a motorové píly, elektrické a motorové zatačáčky skrutiek a upevňovadiel, elektrická ručná úderová podbíjačka, hydraulický vyťahovák podvalov a i.) smú obsluhovať len zamestnanci, ktorí sú s jej obsluhou zrozumiteľne a preukázateľne oboznámení, zacvičení a v prípadoch, v ktorých to ustanovenie príslušného predpisu vyžaduje, sú držiteľmi platného oprávnenia na obsluhu tejto mechanizácie.

Vlastnú obsluhu predmetnej mechanizácie smú vykonávať len v súlade s ustanoveniami príslušných bezpečnostných predpisov (návodov na obsluhu, technických podmienok, mazacích plánov, technických noriem, miestnych bezpečnostných predpisov a i.).

Títo zamestnanci pri výkone prác so spomenutou mechanizáciou, pokiaľ to príslušný predpis neurčuje inak, zodpovedajú za bezpečnosť svoju, ako aj za bezpečnosť všetkých zamestnancov, ktorí môžu byť činnosťou tejto mechanizácie ohrození (ďalšia obsluha mechanizácie, zamestnanci vykonávajúci činnosť v blízkosti tejto mechanizácie, ako aj osoby nachádzajúce sa v blízkosti tejto mechanizácie).

Ak je s ostatnou mechanizáciou vykonávaná pracovná činnosť v prevádzkovom priestore, je pre účely tohto predpisu táto pracovná činnosť považovaná za prevádzkovú činnosť a preto sa na túto činnosť vzťahujú aj príslušné ustanovenia tohto predpisu platné pre výkon prevádzkovej činnosti v prevádzkovom priestore a teda aj v PMO.

V prípade, že správnosť a bezpečnosť obsluhy mechanizačného prostriedku neurčuje žiaden predpis, resp. návod na obsluhu, je prevádzkovateľ takéhoto mechanizačného prostriedku povinný zabezpečiť vypracovanie miestneho bezpečnostného, resp. miestneho prevádzkového predpisu pre bezpečnú prevádzku takéhoto prostriedku.

9.10 Minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky pri používaní pracovných prostriedkov

9.10.1 Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok v zmysle Prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa uplatňujú v prípadoch, ak sa vyskytuje nebezpečenstvo spojené s pracovným prostriedkom.

Minimálne požiadavky, ktoré sa týkajú používaného pracovného prostriedku, nemusia vždy vyžadovať rovnaké opatrenia ako základné požiadavky týkajúce sa nového pracovného prostriedku.

2. Všeobecné minimálne požiadavky na pracovný prostriedok

2.1. Ovládacie a kontrolné prvky pracovného prostriedku musia byť viditeľné, identifikovateľné a primerane označené.

Ak to nie je nevyhnutné, ovládacie a kontrolné prvky musia byť umiestnené mimo zóny nebezpečenstva, ich činnosť nesmie vytvárať ďalšie nebezpečenstvo a nesmú zvyšovať riziko ani v dôsledku neúmyselnej činnosti.

Obsluha z hlavného ovládacieho miesta zabezpečí, aby sa žiadna osoba nenachádzala v zóne nebezpečenstva. Ak to nie je možné, bezpečnostný systém automaticky vydá svetelný alebo zvukový výstražný signál ihneď po uvedení pracovného prostriedku do chodu. Ohrozený zamestnanec musí mať pri uvádzaní pracovného prostriedku do chodu čas a možnosť rýchlo sa vyhnúť ohrozeniu alebo zastaviť pracovný prostriedok.

Riadiace systémy musia byť bezpečné a vybrané tak, aby poskytovali primeranú ochranu pred poruchami, chybami a obmedzeniami, ktoré možno predpokladať pri používaní pracovného prostriedku.

2.2. Pracovný prostriedok sa môže uviesť do chodu len úmyselnou činnosťou. Táto požiadavka sa vzťahuje aj na uvedenie pracovného prostriedku do chodu po zastavení jeho chodu z akejkoľvek príčiny a významné zmeny podmienok jeho činnosti, napríklad rýchlosti, tlaku. Uvedenie pracovného prostriedku do chodu alebo zmena podmienok činnosti pracovného prostriedku nesmú ohroziť zamestnanca.

Táto požiadavka sa netýka uvedenia pracovného prostriedku do chodu alebo zmeny podmienok jeho činnosti, ak sú súčasťou normálneho pracovného cyklu automatického zariadenia.

2.3. Pracovný prostriedok musí byť vybavený ovládacím prvkom, ktorým môže byť úplne a bezpečne zastavený. Každé pracovisko musí byť vybavené ovládacím prvkom umožňujúcim zastavenie niektorých alebo všetkých pracovných prostriedkov podľa druhu nebezpečenstva, aby pracovné prostriedky boli bezpečné.

Povel ovládacieho prvku na zastavenie musí mať prednosť pred povelom ovládacieho prvku na uvedenie pracovného prostriedku do chodu. Ak sa pracovný prostriedok alebo jeho nebezpečné časti zastavia, musí sa odpojiť prívod energie do pohonu. Ovládací prvok na úplné a bezpečné zastavenie pracovného prostriedku musí byť výrazne a nezameniteľne označený.

2.4. V odôvodnených prípadoch, v závislosti od veľkosti rizika a od času potrebného na zastavenie pracovného prostriedku, musí byť pracovný prostriedok vybavený zariadením na núdzové zastavenie, ktoré musí byť výrazne a nezameniteľne označené.

2.5. Pracovný prostriedok, z ktorého môžu vypadávať predmety alebo môže vyletúvať materiál, musí byť vybavený bezpečnostným zariadením, ktoré zodpovedá veľkosti rizika. Pracovný prostriedok, ktorý ohrozuje emisiami plynov, pár alebo aerosólov, tekutín alebo prachom, musí byť vybavený vhodným odsávacím alebo ochranným zariadením umiestneným pri zdroji ohrozenia.

2.6. Pracovný prostriedok a jeho časti musia byť spevnené výstužou alebo iným spôsobom, ak je to potrebné pre bezpečnosť a zdravie zamestnancov.

2.7. Ak hrozí deštrukcia pracovného prostriedku alebo jeho častí, ktorá môže predstavovať významné ohrozenie bezpečnosti a zdravia zamestnancov, musia sa prijať vhodné opatrenia.

2.8. Ak je možný kontakt s pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku, ktorý môže spôsobiť úraz, tieto časti musia byť vybavené krytom alebo iným ochranným zariadením, ktoré zabráni prístupu do zóny nebezpečenstva, alebo takým zariadením, ktoré zastaví pohybujúce sa nebezpečné časti skôr, ako sa siahne alebo vstúpi do zóny nebezpečenstva.

Kryt a iné ochranné zariadenie

- a) musia mať pevnú konštrukciu,
- b) nesmú vytvárať ďalšie nebezpečenstvo,
- c) nesmú sa dať ľahko odstrániť alebo vyradiť z činnosti,
- d) musia byť umiestnené v primeranej vzdialenosti od zóny nebezpečenstva,
- e) musia byť riešené tak, aby neobmedzovali výhľad obsluhy na celý priestor, v ktorom sa pracovný prostriedok používa,
- f) musia umožniť činnosť potrebnú na upevnenie alebo výmenu častí pracovného prostriedku a činnosť pri údržbe tak, aby sa prístup obmedzil len do priestoru, v ktorom sa uvedená činnosť vykonáva a bez odstránenia krytu alebo ochranného zariadenia, ak je to možné.

2.9. Pracovný priestor a pracovné miesto, v ktorých sa pracovný prostriedok používa, musia byť vhodne osvetlené podľa povahy vykonávanej činnosti.

2.10. Časti pracovného prostriedku s vysokou alebo veľmi nízkou teplotou musia byť, ak je to potrebné, chránené, aby neohrozovali zamestnancov, ktorí sa nachádzajú v ich blízkosti alebo s nimi prichádzajú do kontaktu.

2.11. Výstražné zariadenie pracovného prostriedku musí byť jednoznačné, ľahko pochopiteľné a zrozumiteľné.

2.12. Pracovný prostriedok sa môže používať len na činnosti, na ktoré je určený a musia sa pri tom dodržiavať podmienky určené na jeho prevádzku.

2.13. Údržbárske práce sa môžu vykonávať len vtedy, ak pracovný prostriedok je vypnutý. Ak to nie je možné, na vykonávanie takých prác sa musia prijať ochranné opatrenia alebo sa také práce musia vykonávať mimo zóny nebezpečenstva. Ak je pre pracovný prostriedok predpísaná údržba, termíny údržby sa musia dodržiavať.

2.14. Pracovný prostriedok musí byť vybavený zreteľne označeným vypínacím prvkom na jeho odpojenie od všetkých zdrojov energie. Opätovné zapojenie nesmie ohroziť zamestnanca.

2.15. Pracovný prostriedok musí byť vybavený bezpečnostným a zdravotným označením, napríklad výstražnou značkou alebo svetelným označením na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnanca pri práci.

2.16. Zamestnanec musí mať zaistený bezpečný prístup a bezpečnosť vo všetkých priestoroch pri výrobe, úprave a údržbe.

2.17. Pracovný prostriedok musí chrániť zamestnanca pred ohňom alebo prehriatím, pred unikajúcim plynom, pred prachom, tekutinami, parami, aerosólmi alebo pred látkami, ktoré sa vyrábajú, používajú alebo uskladňujú v pracovnom prostriedku.

2.18. Pracovný prostriedok musí chrániť pred nebezpečenstvom výbuchu vrátane výbuchu látky, ktorá sa v pracovnom prostriedku vyrába, používa alebo uskladňuje.

2.19. Pracovný prostriedok musí byť bezpečný a musí chrániť zamestnanca pred priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrinou.

3. Ďalšie minimálne požiadavky na špecifické typy pracovných prostriedkov

3.1. Minimálne požiadavky na mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom alebo bez vlastného pohonu

3.1.1. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť vybavený tak, aby sa znížilo riziko pre tohto zamestnanca. Riziko musí zahŕňať aj nebezpečenstvo kontaktu s kolesami alebo s pásom vozidla.

3.1.2. Tam, kde by samovoľné zablokovanie pohonnej jednotky medzi jednotkou mobilného pracovného prostriedku a jeho príslušenstvom alebo akýmkoľvek ťahaným predmetom mohlo spôsobiť osobitné ohrozenie, príslušný pracovný prostriedok musí byť vybavený alebo prispôbený

tak, aby také blokovanie pohonnej jednotky nemohlo vzniknúť. Ak sa samovoľnému zablokovaniu nedá zabrániť, musia sa vykonať všetky opatrenia, aby zamestnanec nebol ohrozený.

3.1.3. Ak sa hnacie hriadele prenášajúce energiu medzi časťami mobilného pracovného prostriedku môžu znečistiť pôdou alebo poškodiť ťahaním po zemi, musí sa zabezpečiť, aby k tomu nedochádzalo.

3.1.4. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť skonštruovaný tak, aby sa v konkrétnych podmienkach používania obmedzilo ohrozenie v prípade jeho prevrátenia

a) ochranným zariadením, ktoré zabezpečí, aby sa pracovný prostriedok nenaklonil viac ako o štvrtinu otáčky,

b) zariadením, ktoré poskytuje dostatok voľného priestoru okolo tohto zamestnanca, ak naklonenie bude väčšie ako štvrt otáčky, alebo

c) iným zariadením poskytujúcim rovnaký účinok.

Zariadenie podľa písmen a) až c) môže tvoriť neoddeliteľnú súčasť mobilného pracovného prostriedku. Použitie tohto zariadenia nie je potrebné, ak mobilný pracovný prostriedok je počas činnosti stabilizovaný alebo ak použité konštrukčné riešenie vylučuje možnosť prevrátenia.

Ak v prípade prevrátenia mobilného pracovného prostriedku existuje nebezpečenstvo pritlačenia zamestnanca časťami mobilného pracovného prostriedku k zemi, musí mať mobilný pracovný prostriedok nainštalovaný primeraný ochranný systém.

3.1.5. Vozík so zdvíhacou vidlicou, na ktorom sa nachádza jeden zamestnanec alebo viac zamestnancov, musí byť skonštruovaný alebo prispôsobený tak, aby sa obmedzilo nebezpečenstvo jeho prevrátenia, napríklad

a) inštalovaním kabíny pre vodiča,

b) konštrukčným riešením vozíka so zdvíhacou vidlicou, ktoré bráni jeho prevráteniu,

c) konštrukčným riešením, ktoré v prípade prevrátenia vozíka so zdvíhacou vidlicou zabezpečí dostatok priestoru pre zamestnancov medzi zemou a príslušnými časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou, alebo

d) konštrukčným riešením, ktoré chráni zamestnancov na sedadlách pre obsluhu vozíka so zdvíhacou vidlicou tak, že pri prevrátení vozíka nebudú pritlačení časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou.

3.1.6. Pracovný prostriedok s vlastným pohonom, ktorý môže pri pohybe ohroziť fyzickú osobu,

a) musí byť skonštruovaný tak, aby ho neoprávnená fyzická osoba nemohla uviesť do chodu,

b) musí mať vhodné zariadenia na zmenšenie následkov kolízie v prípadoch, ak sa v dráhe súčasne pohybuje viac ako jeden pracovný prostriedok,

c) musí mať brzdiace zariadenie a zastavovacie zariadenie, a ak to bezpečnostné opatrenia pre prípad zlyhania hlavného brzdiaceho zariadenia a zastavovacieho zariadenia vyžadujú, musí mať núdzové zariadenie ovládané ľahko prístupnými ovládačmi alebo pracujúce automaticky,

d) musí mať namontované primerané pomocné prvky na zlepšenie výhľadu, ak vodič nemá dostatočný výhľad,

e) musí byť vybavený osvetľovacím zariadením primeraným vykonávanej práci a musí zamestnancovi poskytovať dostatočnú bezpečnosť, ak ide o pracovný prostriedok určený na prácu v noci alebo v tme,

f) musí byť vybavený primeranými hasiacimi prístrojmi, ak ide o pracovný prostriedok, pri ktorom je nebezpečenstvo požiaru na ňom alebo na ťahanej alebo nesenej časti a môžu byť ohrození zamestnanci, a ak na mieste, na ktorom pracuje, nie sú v dostatočnej blízkosti protipožiarne prostriedky,

g) musí sa po prekročení kontrolovaného priestoru automaticky zastaviť, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok,

h) musí byť vybavený ochranným zariadením proti nárazu a inému nebezpečenstvu alebo iným zariadením na vylúčenie takých nebezpečenstiev, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok, ktorý môže v obvyklých pracovných podmienkach naraziť alebo vytvoriť iné nebezpečenstvo.

3.2 Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok určený na zdvíhanie bremena

3.2.1. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť počas používania pevný a stabilný; osobitná pozornosť sa musí venovať bremenám, ktoré sa majú zdvíhať a zaťaženiu, ktoré bude pôsobiť na montážne alebo upevňovacie miesta celej konštrukcie.

3.2.2. Na pracovnom prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť zreteľne vyznačené dovolené prevádzkové zaťaženie a tam, kde to je vhodné, musí byť umiestnená aj tabuľka udávajúca dovolené prevádzkové zaťaženie pre každú polohu pracovného prostriedku.

Príslušenstvo pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť označené, aby sa dali určiť charakteristiky podstatné pre bezpečné používanie.

Pracovný prostriedok, ktorý nie je určený na zdvíhanie fyzickej osoby, ale ktorý by sa mohol takto použiť, musí byť zreteľne označený, aby sa tak nestalo.

3.2.3. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť inštalovaný tak, aby sa znížilo ohrozenie, že bremeno

a) udrie zamestnanca,

b) sa nebezpečne rozkýva alebo vypadne,

c) sa samovoľne uvoľní.

3.2.4. Pracovný prostriedok na zdvíhanie alebo premiestňovanie zamestnancov musí

a) pomocou vhodných zariadení predchádzať nebezpečenstvu pádu kabíny, ak takéto nebezpečenstvo existuje,

b) predchádzať nebezpečenstvu pádu obsluhy z kabíny, ak takéto nebezpečenstvo existuje,

c) predchádzať nebezpečenstvu pritlačenia, uviaznutia alebo udretia obsluhy, najmä v dôsledku neúmyselného kontaktu s objektmi,

d) zabezpečovať, aby fyzická osoba uviaznutá v kabíne po nehode nebola vystavená nebezpečenstvu a bolo ju možné uvoľniť.

Ak sa nebezpečenstvu pádu kabíny z dôvodu rozdielu miesta a výšky nedá zabrániť žiadnymi bezpečnostnými opatreniami, musí sa nainštalovať a každý pracovný deň skontrolovať závesné lano určené na zvýšenie bezpečnosti.

9.10.2 Požiadavky na používanie pracovného prostriedku v zmysle Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa uplatňujú v prípadoch, ak sa vyskytuje nebezpečenstvo spojené s používaním pracovného prostriedku.

2. Všeobecné požiadavky na používanie pracovného prostriedku

2.1. Pracovný prostriedok musí byť inštalovaný, umiestnený a musí sa používať tak, aby sa zmenšilo ohrozenie pre obsluhu a pre ďalších zamestnancov, napríklad tak, že sa ponechá dostatok miesta medzi pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku a pevnými alebo pohybujúcimi sa časťami v jeho okolí, a tak, že všetky používané alebo vyrábané druhy energie a látok sa dajú bezpečne privádzať a odvádzať.

2.2. Pracovný prostriedok sa musí montovať alebo demontovať v bezpečných podmienkach, najmä sa musia dodržiavať všetky pokyny výrobcu.

2.3. Pracovný prostriedok, ktorý môže byť pri používaní zasiahnutý bleskom, musí byť vhodným spôsobom alebo zariadením chránený pred jeho účinkom.

3. Požiadavky na používanie mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom alebo bez vlastného pohonu

3.1. Mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom môže ovládať len zamestnanec, ktorý absolvoval školenie zamerané na jeho bezpečné ovládanie.

3.2. Ak sa mobilný pracovný prostriedok pohybuje v pracovnom priestore, musia sa vydať vnútorné dopravné predpisy a musí sa zabezpečiť ich dodržiavanie.

3.3. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby do pracovného priestoru mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom nevchádzali zamestnanci.

Ak prácu možno vykonať len tak, že sa zamestnanci nachádzajú v pracovnom priestore mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby sa predišlo ich zraneniu mobilným pracovným prostriedkom.

3.4. Preprava zamestnancov na mobilnom pracovnom prostriedku sa môže uskutočniť, len ak je zaistená ich bezpečnosť. Ak sa počas prepravy má vykonávať práca, je potrebné primerane upraviť rýchlosť pohybu mobilného pracovného prostriedku.

3.5. Mobilný pracovný prostriedok so spaľovacím motorom sa môže v pracovných priestoroch používať len vtedy, ak je zabezpečená výmena dostatočného množstva vzduchu, aby bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov.

4. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena

4.1. Všeobecné zásady

4.1.1. Mobilný alebo rozoberateľný pracovný prostriedok, ktorý je skonštruovaný na zdvíhanie bremien, sa musí používať tak, aby vo všetkých predvídateľných podmienkach bola zabezpečená jeho stabilita, pričom sa musia zohľadňovať vlastnosti podkladu.

4.1.2. Osoby môžu byť zdvíhané len pomocou takého pracovného prostriedku a jeho príslušenstva, ktorý je na tento účel určený.

Na zdvíhanie osôb sa môže výnimočne použiť aj pracovný prostriedok, ktorý nie je špeciálne skonštruovaný na tento účel, ak sa v súlade s osobitnými predpismi vykonajú potrebné bezpečnostné opatrenia a zdvíhanie sa vykonáva pod primeraným dohľadom.

Ak sa na pracovnom prostriedku určenom na zdvíhanie bremien nachádza osoba, na riadiacom mieste musí byť stále prítomná obsluha. Osoba, ktorá je zdvíhaná, musí mať možnosť spoľahlivo komunikovať s obsluhou. Pre prípad ohrozenia musia byť k dispozícii spoľahlivé prostriedky na jej evakuáciu.

4.1.3. Musí sa zabezpečiť, aby zamestnanci nevstupovali pod zavesené bremeno. Výnimku tvoria prípady, keď to charakter vykonávanej práce vyžaduje.

Bremeno sa nesmie pohybovať nad nechráneným pracovným priestorom, na ktorom sa zvyčajne nachádzajú zamestnanci.

Ak sa zamestnanci nachádzajú pod bremenom a prácu nemožno vykonať iným spôsobom, musí sa určiť príslušný postup a musí sa zabezpečiť jeho dodržiavanie.

4.1.4. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné vybrať podľa druhu zdvíhaného bremena, upevňovacích miest, zdvíhacích lán a poveternostných podmienok, pričom je potrebné zohľadňovať spôsob a rozmiestnenie závesov. Príslušenstvo takého pracovného prostriedku, ak sa po používaní nerozoberie, musí byť zreteľne označené, aby používatelia boli informovaní o jeho charakteristikách.

4.1.5. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné uložiť tak, aby sa zabezpečilo, že nebude poškodené alebo zoslabené.

4.2. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku na neusmerňované zdvíhanie bremena

4.2.1. Ak sa dva alebo viaceré pracovné prostriedky používajú na neusmerňované zdvíhanie bremien a sú namontované alebo zostavené v pracovnom priestore tak, že ich pracovné priestory sa prekrývajú, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby nenastala kolízia medzi bremenami alebo časťami týchto pracovných prostriedkov.

4.2.2. Ak sa na neusmerňované zdvíhanie bremena používa mobilný pracovný prostriedok, musia sa vykonať opatrenia, aby sa mobilný pracovný prostriedok nenaklonil, neprevrátil, neposunul alebo nepošmykol. Dodržiavanie opatrení sa musí kontrolovať.

4.2.3. Ak obsluha pracovného prostriedku určeného na neusmerňované zdvíhanie bremena nemôže pozorovať celú dráhu vykonávanú bremenom priamo alebo pomocou špeciálneho vybavenia poskytujúceho potrebné informácie, musí s obsluhou komunikovať určená osoba, ktorá ju usmerňuje. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby sa predišlo kolíziám bremena, ktoré by mohli ohroziť zamestnanca.

4.2.4. Práca pri ručnom pripevňovaní alebo uvoľňovaní bremena sa musí organizovať, najmä zamestnancom priamo alebo nepriamo riadiacim príslušný pracovný prostriedok tak, aby zamestnanec, ktorý pripevňuje alebo uvoľňuje bremeno, mohol vykonávať prácu bezpečne.

4.2.5. Zdvíhacie práce sa musia starostlivo plánovať, realizovať a musia sa zabezpečiť vhodným dozorom tak, aby bola zaistená bezpečnosť zamestnancov.

Ak je bremeno potrebné súčasne zdvíhať pomocou dvoch alebo viacerých pracovných prostriedkov na neusmerňované zdvíhanie bremena, musí sa vypracovať a uplatňovať postup, ktorý zabezpečí dobrú koordináciu všetkých zamestnancov obsluhujúcich tieto pracovné prostriedky.

4.2.6. Ak pracovný prostriedok určený na neusmerňované zdvíhanie bremien nemôže udržať bremeno v prípade úplného alebo čiastočného výpadku energie, musia sa vykonať primerané opatrenia, aby neboli ohrození zamestnanci.

Bremeno zavesené vo vzduchu sa nesmie ponechať bez dozoru, ak nie je zamedzený prístup do zóny nebezpečenstva a bremeno nie je bezpečne zafixované.

4.2.7. Ak sa poveternostné podmienky zhoršia natoľko, že pracovný prostriedok určený na neusmerňované zdvíhanie bremena, ktorý pracuje vo voľnom priestranstve, začína ohrozovať

zamestnanca a nie je možné jeho bezpečné používanie, musí sa zastaviť práca pracovného prostriedku. Musia sa vykonať primerané ochranné opatrenia, aby sa pracovný prostriedok neprevrátil a neohrozil zamestnancov.

5. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku pri dočasnej práci vo výške

5.1. Všeobecné zásady

5.1.1. Ak sa podľa osobitného predpisu a § 3 tohto nariadenia vlády dočasná práca vo výške nemôže vykonávať bezpečne a vo vhodných ergonomických podmienkach z vhodnej plochy, musia sa vybrať najvhodnejšie pracovné prostriedky na zaistenie a zachovanie bezpečných pracovných podmienok. Kolektívne ochranné opatrenia musia mať prednosť pred individuálnymi ochrannými opatreniami. Rozmery pracovných prostriedkov musia byť primerané charakteru práce, ktorá sa má vykonať, predpokladanému zaťaženiu a musia umožňovať bezpečný pohyb.

Najvhodnejší pracovný prostriedok na prístup na dočasné pracoviská vo výške sa musí vybrať podľa frekvencie jeho používania, podľa výšky, ktorá sa má dosiahnuť a dĺžky používania. Vybraný pracovný prostriedok musí umožňovať evakuáciu v prípade bezprostredného nebezpečenstva. Pohyb po prístupovom pracovnom prostriedku ktorýmkoľvek smerom z podláh, plošín alebo látok nesmie viesť k vzniku ďalšieho rizika pádu.

5.1.2. Rebríky sa môžu používať ako pracovné stanovištia na prácu vo výške len za okolností, za ktorých vzhľadom na bod 5.1.1. nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov z dôvodu nízkej miery rizika a krátkeho času používania alebo takých charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť.

5.1.3. Prístup na lane a polohovacia technika sa môžu používať len za okolností, keď z posúdenia rizika vyplýva, že daná práca sa môže vykonať, a keď nie je odôvodnené používanie iného, bezpečnejšieho pracovného prostriedku.

Na základe posúdenia rizika a v závislosti najmä od dĺžky trvania práce a ergonomických obmedzení musí sa zabezpečiť sedačka s primeraným príslušenstvom.

5.1.4. V závislosti od typu pracovného prostriedku vybraného podľa bodov 5.1.2. a 5.1.3. sa musia určiť primerané opatrenia na minimalizovanie rizík pre zamestnancov používajúcich tieto prostriedky. Ak je to potrebné, musí sa zabezpečiť namontovanie ochranných zariadení, aby sa predišlo pádu z výšky. Ochranné zariadenia musia byť primerane usporiadané a dostatočne pevné, aby zabránili alebo zastavili pád z výšky, a ak je to možné, aby vylúčili zranenie zamestnancov. Kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa môže prerušiť len v miestach prístupu k rebríkom alebo ku schodištiam.

5.1.5. Ak si vykonanie špecifickej činnosti vyžaduje, aby sa dočasne odstránilo kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom, musia sa prijať účinné náhradné bezpečnostné opatrenia. Činnosť sa nemôže vykonať, kým sa takéto opatrenia neprijmú. Ak sa daná činnosť úplne alebo dočasne dokončí, kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa musí znova namontovať.

5.1.6. Dočasná práca vo výške sa môže vykonávať len vtedy, keď poveternostné podmienky neohrozujú bezpečnosť a zdravie zamestnancov.

5.2. Osobitné požiadavky na používanie rebríkov

5.2.1. Rebríky musia byť umiestnené tak, aby sa zabezpečila ich stabilita počas používania. Prenosné rebríky musia byť postavené na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné.

Závesné rebríky okrem lanových rebríkov musia byť pripevnené bezpečným spôsobom tak, aby sa zamedzilo ich posunutiu a rozkolísaniu.

5.2.2. Počas používania prenosných rebríkov sa musí zamedziť pošmyknutiu pätiiek tým, že sa postrannice zaistia na ich dolných alebo horných koncoch alebo v ich blízkosti akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom. Rebríky používané na prístup musia byť také dlhé, aby dostatočne presahovali prístupovú plošinu, ak sa neprijali iné opatrenia na zabezpečenie ich pevného zachytenia. Skladacie rebríky a výsuvné rebríky sa musia používať tak, aby sa zabránilo pohybu jednotlivých častí. Mobilné rebríky sa musia zabezpečiť proti pohybu skôr, ako na ne zamestnanec vystúpi.

5.2.3. Rebríky sa musia používať tak, aby zamestnanci mohli kedykoľvek bezpečne stáť a bezpečne sa držať. Ak sa má po rebríku nosiť náklad, nesmie to brániť bezpečnému pridržavaniu sa rukami.

5.3. Osobitné požiadavky na používanie lešenia

5.3.1. Ak nie je k dispozícii statický výpočet pre vybrané lešenie alebo ak tento výpočet neobsahuje zamýšľané konštrukčné úpravy, musia sa vypracovať výpočty pevnosti a stability, ak nie je lešenie zmontované v súlade so všeobecne uznávaným normovaným usporiadaním.

5.3.2. V závislosti od zložitosti zvoleného lešenia plán montáže, používania a demontáže, ktorý môže byť vo forme štandardného plánu doplneného o náležitosti súvisiace s osobitnými podrobnosťami tohto lešenia, musí vypracovať kompetentná osoba.

5.3.3. Pošmyknutiu oporných častí lešenia sa musí predchádzať tým, že sa pripevnia k nosnej ploche alebo sa zabezpečia protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným prostriedkom s rovnakým účinkom a zaťažaná plocha musí mať dostatočnú nosnosť. Musí byť zabezpečená stabilita lešenia. Náhodnému pohybu pojazdného lešenia počas práce vo výške sa musí predchádzať vhodným zabezpečením.

5.3.4. Rozmery, tvar a usporiadanie podlahy lešenia musia byť primerané povahe práce, ktorá sa má vykonať, musia vyhovovať predpokladanému zaťaženiu a umožňovať bezpečnú prácu a pohyb. Podlahy lešenia sa musia montovať tak, aby sa ich časti pri bežnom používaní neposúvali. Medzi časťami podlahy a zvislým kolektívnym ochranným zariadením na zabránenie pádu nesmú byť nijaké nebezpečné medzery.

5.3.5. Ak určité časti lešenia nie sú pripravené na používanie, napríklad počas montáže, demontáže alebo úprav, musia sa zabezpečiť bezpečnostným a zdravotným označením a byť primerane fyzicky ohraničené, aby sa zabránilo vstupu do nebezpečného priestoru.

5.3.6. Lešenie sa môže montovať, demontovať alebo podstatne upravovať len pod dohľadom kompetentnej osoby a túto činnosť môže vykonávať len odborne spôsobilý zamestnanec, ktorý absolvoval špecializované školenie na predpokladané činnosti so zreteľom na osobitné nebezpečenstvá podľa § 8, zamerané najmä na

- a) pochopenie plánu na montáž, demontáž alebo úpravu daného lešenia,
- b) bezpečnosť počas montáže, demontáže alebo úpravy daného lešenia,
- c) opatrenia na predchádzanie riziku pádu osôb alebo predmetov,
- d) bezpečnostné opatrenia v prípade zmeny poveternostných podmienok, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť daného lešenia,
- e) prípustné zaťaženie,
- f) akékoľvek iné riziká vyplývajúce z činností pri montáži, demontáži alebo úprave lešenia.

Zodpovedná osoba a zamestnanci, ktorých sa to týka, musia mať k dispozícii plán montáže a demontáže podľa bodu 5.3.2. vrátane ďalších pokynov, ktoré môže plán obsahovať.

5.4. Osobitné požiadavky na používanie prístupu po lane a polohovacích techník

Používanie prístupu po lane a polohovacích techník musí byť v súlade s nasledujúcimi podmienkami:

- a) systém sa musí skladať najmenej z dvoch samostatne ukotvených lán, pričom jedno slúži na výstup, zostup a podporu (pracovné lano) a druhé ako zabezpečovací prostriedok (bezpečnostné lano),
- b) zamestnanec musí dostať a používať vhodný bezpečnostný výstroj, prostredníctvom ktorého musí byť spojený s bezpečnostným lanom,
- c) pracovné lano musí byť vybavené bezpečnostnými prostriedkami na výstup a zostup a samouzamykacím systémom, aby sa predišlo pádu používateľa, ak by stratil kontrolu nad svojím pohybom; bezpečnostné lano musí byť vybavené pohyblivým zachytávacím systémom na predchádzanie pádom, ktorý sa prispôbuje pohybu používateľa,
- d) nástroje a ostatné príslušenstvo, ktoré má zamestnanec používať, musia byť pripevnené na bezpečnostný výstroj alebo sedadlo, alebo na iné vhodné prostriedky,
- e) práca musí byť vhodne naplánovaná a je potrebné zabezpečiť dozor, aby sa zamestnancovi mohla v prípade potreby poskytnúť okamžitá pomoc,

f) zamestnanec, ktorého sa to týka, musí byť odborne a preukázateľne vyškolený na predpokladané činnosti podľa § 8, najmä na záchranné postupy.

Za výnimočných okolností, ak by so zreteľom na posúdenie rizík používanie druhého lana malo za následok, že práca by bola nebezpečnejšia, môže sa povoliť používanie jedného lana za predpokladu, že sa prijali vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti v súlade s požiadavkami podľa osobitných predpisov.

9.11 Ochranné pásma inžinierskych sietí

V projektovej dokumentácii je relatívne jasné vyznačenie inžinierskych sietí, ale pre prípad ich výskytu v inej polohe, resp. výskytu pri zemných prácach nezakresleného a nevytýčeného potrubia alebo kábla uvádzame ochranné pásma inžinierskych sietí s farebnosťou výstražných fólií.

Je nevyhnutné, aby zhotoviteľ zabezpečil vytýčenie všetkých inžinierskych sietí ešte pred začatím výkopových prác. Okrem toho musí počítať aj s fyzickým vyhľadáváním (odkopením) niektorých sietí. Hlavne tých, ktoré budú chránené len položením "panelov", alebo aj tých, ktorých výškovú polohu v zemi nevedel správca dokladovať.

Pri všetkých inžinierskych sieťach sa práce musia vykonávať tak, aby boli dodržané príslušné ochranné pásma. Pri prácach v ochrannom pásme je nevyhnutné dodržať príslušné predpisy a podmienky správcov predmetných sietí, resp. si vyžiadať jeho dozor počas výstavby.

Pri prácach v blízkosti inžinierskych sietí je nutné, aby zhotoviteľ dodržal príslušnú platnú legislatívu SR.

Pri prácach na elektrických vedeniach a zariadeniach je potrebné okrem dodržaní predpisov požiadať o technický dozor majiteľa vedení.

Cestné ochranné pásma

Cestné ochranné pásma sa zriaďujú pri všetkých diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy mimo zastavaného územia alebo územia určeného na súvislé zastavanie; vnútri tohto územia sa zriaďujú ochranné pásma podľa osobitných predpisov (Smernice pre technické opatrenia civilnej obrany).

Hranice územia zastavaného alebo územia určeného na súvislé zastavanie vyplývajú z územnoplánovacej dokumentácie, inak túto hranicu určí podľa skutočného stavu súvislého zastavania príslušný cestný správny orgán. Príslušný cestný správny orgán pritom prihliadne na to, či súvislé zastavanie je po oboch stranách komunikácie rovnako ďaleko či sa celkom alebo sčasti obmedzuje len na jednu jej stranu; stavebné medzery až do 200 metrov spravidla neprerušujú súvislé zastavanie.

Hranicu cestných ochranných pásiem určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti

a) 100 metrov od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,

- b) 50 metrov od osi vozovky cesty I. triedy,
- c) 25 metrov od osi vozovky cesty II. triedy a miestnej komunikácie, ak sa buduje ako rýchlostná komunikácia,
- d) 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy,
- e) 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy.

Na smerovo rozdelených cestách a miestnych komunikáciách sa tieto vzdialenosti merajú od osi príľahlej vozovky.

V okolí úrovňového kríženia ciest s inými pozemnými komunikáciami a s dráhami sú hranice cestných ochranných pásiem určené zvislými plochami, ktorých poloha je daná stranami rozhľadových trojuholníkov. Ak by však takto určené cestné ochranné pásmo bolo užšie ako cestné ochranné pásmo určené podľa predošlého odseku, platí aj pre okolie úrovňových krížení ustanovenie predošlého odseku.

V cestných ochranných pásmach je zakázané

- a) vykonávať akúkoľvek stavebnú činnosť vyžadujúcu ohlásenie stavebnému úradu alebo povolenie stavby,
- b) robiť na objektoch a zariadeniach postavených pred vznikom cestného ochranného pásma úpravy na predĺženie ich životnosti, ak sa počíta s ich budúcim odstránením,
- c) robiť akékoľvek zemné úpravy, ktorými by sa úroveň terénu znížila alebo zvýšila k nivelete vozovky komunikácií,
- d) zriaďovať skladiskové a letiskové plochy, spevnené aj nespevnené,
- e) hospodáriť v lesoch spôsobom odporujúcim zásadám vopred dohodnutým s príslušným cestným správnym orgánom,
- f) v okolí úrovňových krížení ciest s inými pozemnými komunikáciami a s dráhami a na vnútornej strane oblúkov ciest s polomerom 500 metrov a menším tiež vysádzať alebo obnovovať stromy alebo vysoké kry a pestovať také kultúry, ktoré by svojím vzrastom a s prihliadnutím na úroveň terénu rušili rozhľad potrebný pre bezpečnú dopravu.

Obmedzenia podľa predošlého odseku sa nevzťahujú na súčasti diaľnic, ciest a miestnych komunikácií, na označníky zastávok, na zastávky a čakárne hromadnej verejnej dopravy, na čerpacie stanice pohonných látok, na telekomunikačné a energetické vedenia, na stavby a zariadenia súvisiace s úpravou odtokových pomerov, na meračské značky, na signály a ich zariadenia na mapovanie a na stavby a zariadenia slúžiace obrane štátu, pokiaľ sú umiestnené v súlade s osobitnými predpismi tak, aby nezhoršovali bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a nesťažovali údržbu komunikácie.

Výnimky zo zákazu činnosti v cestných ochranných pásmach udieľa príslušný cestný správny

orgán. Žiadosť sa podáva už v štádiu prípravnej dokumentácie. Výnimky možno povoliť len v odôvodnených prípadoch, ak nebudú tým dotknuté všeobecné záujmy, najmä dopravné záujmy a záujmy majetkovej správy dotknutej komunikácie. Povolením výnimok nesmie dôjsť k rozšíreniu súvislej zástavby obcí a miest obstavovaním komunikácie. Povolenie výnimky možno viazať na podmienky.

Ochranné pásmo dráhy

Ochranné pásmo dráhy je priestor po oboch stranách obvodu dráhy vymedzený zvislými plochami vedenými v určenej vzdialenosti od hranice obvodu dráhy; zriaďuje sa na ochranu dráhy, jej prevádzky a dopravy na nej.

Ochranné pásmo novej dráhy vzniká dňom právoplatnosti stavebného povolenia. Ochranné pásmo zaniká dňom právoplatnosti rozhodnutia o zrušení dráhy.

Ak stavebné povolenie neurčuje inak, hranica ochranného pásma dráhy je

- a) pre železničnú dráhu 60 metrov od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 metrov od vonkajšej hranice obvodu dráhy,
- b) pre ostatné koľajové dráhy a pre pozemnú lanovú dráhu 15 metrov od osi krajnej koľaje,
- c) pre visutú lanovú dráhu 15 metrov od nosného alebo dopravného lana,
- d) pre trolejbusovú dráhu 10 metrov od krajného vodiča trakčného trolejového vedenia.

Ak dráha vedie po cestnej komunikácii alebo v uzavretom priestore prevádzkovateľa dráhy, ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje.

V ochrannom pásme dráhy je zakázané bez súhlasu prevádzkovateľa dráhy a bez záväzného stanoviska špeciálneho stavebného úradu

- a) umiestňovať stavby, konštrukcie, vzdušné vedenia a svetelné zariadenia, ktoré by boli zameniteľné so svetelnými signalizačnými zariadeniami slúžiacimi na chod a bezpečnosť dopravy na dráhe, alebo by mohli oslniť vodiča koľajového vozidla,
- b) umiestňovať elektromagnetické zariadenia, ktoré by rušili alebo inak ovplyvňovali trolejové vedenia, ich napájanie, zariadenia na premenu, prívod a rozdelenie elektrického prúdu alebo zabezpečovacie, signalizačné, oznamovacie alebo spojové zariadenia dráhy alebo zariadenia trakčných vozidiel,
- c) umiestňovať predmety, ktorých farebné plochy sú zameniteľné s označeniami používanými v doprave na dráhach,
- d) uskladňovať horľaviny a výbušniny a zriaďovať skládky, ktoré by mohli poškodiť dráhu alebo jej súčasť alebo ohroziť bezpečnosť a plynulosť dopravy na dráhe,

e) vykonávať činnosti, ktoré by mohli poškodiť dráhu alebo jej súčasti, alebo ohroziť bezpečnosť a plynulosť dopravy na dráhe, najmä uskutočňovať terénne úpravy, zemné práce, trhacie práce a činnosti vykonávané banským spôsobom.

Vlastníci a užívatelia nehnuteľností a správcovia vodných tokov a odkrytých podzemných vôd v ochrannom pásme dráhy sú povinní udržiavať pozemky a stromy a kry na nich, skládky, stavby, mostné piliere a iné konštrukcie a vzdušné vedenia v takom stave a užívať ich takým spôsobom, aby neohrozili prevádzku dráhy a jej súčastí, ani neobmedzili bezpečnosť a plynulosť dopravy na dráhe. Vysádzať a pestovať stromy a kry s výškou presahujúcou tri metre možno v ochrannom pásme dráhy len vtedy, ak je zabezpečené, že pri páde nemôžu poškodiť súčasti dráhy.

Prevádzkovateľ dráhy je oprávnený vyzvať vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti alebo správcu vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody v ochrannom pásme, aby v určenej lehote odstránil stromy a kry, naplaveniny na mostných pilieroch dráhy alebo znefunkčnil zariadenie podľa odseku 1 písm. a) a b), odstránil skládky, stavby a iné konštrukcie podľa odseku 1 písm. c) a d) a bezodkladne upustil od činnosti podľa odseku 1 písm. e).

Ak vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti alebo správca vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody v určenej lehote neuposlúchne výzvu, špeciálny stavebný úrad na podnet prevádzkovateľa dráhy uloží ich vlastníkovi alebo užívateľovi povinnosť v určenej lehote odstrániť ich alebo znefunkčniť alebo zakázať činnosti podľa odseku.

Po upovedomení vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti alebo správcu vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody sú poverení zamestnanci prevádzkovateľa dráhy oprávnení vstupovať na nehnuteľnosť v ochrannom pásme dráhy z dôvodu údržby a opravy dráhy a jej súčastí a stavieb, ktoré slúžia dráhe alebo doprave na dráhe, s nimi aj iné osoby nevyhnutne potrebné na vykonanie potrebných činností. Oprávnenie na vstup majú aj osoby, ktoré vykonávajú záchrannú akciu alebo odstraňujú následky nehody alebo mimoriadnej udalosti, vykonávajú ich vyšetrovanie alebo štátny dozor. Ak je nevyhnutné vykonať okamžité záchrannú akciu a odstrániť následky nehody alebo mimoriadnej udalosti a nemožno vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti alebo správcu vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody upovedomiť vopred, treba ho upovedomiť bezodkladne. Vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti a správca vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody je povinný na tento účel strpieť vstup týchto osôb na nehnuteľnosť.

Ak je bezprostredne ohrozená prevádzka dráhy alebo niektorej jej súčasti alebo ak je ohrozená bezpečnosť dopravy na dráhe, poverení zamestnanci prevádzkovateľa dráhy sú po upovedomení vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti alebo správcu vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody oprávnení vstúpiť na nehnuteľnosť a vykonať nevyhnutné úpravy stromov a krov, znefunkčniť zariadenia a iné konštrukcie, alebo odstrániť skládky, naplaveniny na mostných pilieroch, stavby na náklady vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti alebo správcu vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody. Vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti a správca vodného toku alebo odkrytej podzemnej vody je povinný tieto úpravy strpieť a vzniknuté náklady uhradiť.

Zamestnanci prevádzkovateľa dráhy a ostatné osoby, ktoré vstupujú na nehnuteľnosť v ochrannom pásme, sú povinní počínať si tak, aby nespôsobili škodu neprimeranú vykonanej činnosti

a aby neobmedzili vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti nad mieru primeranú vykonanej činnosti.

Ochranné pásma v energetike

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí

a) od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,

c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,

d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,

e) nad 400 kV 35 m.

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je okrem prípadov podľa odseku 14 zakázané

- a) zriaďovať stavby, 71) konštrukcie a skládky,
- b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
- d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,
- f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.

Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

Vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho

nadzemného elektrického vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) so šírkou 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je okrem prípadov podľa odseku 14 zakázané

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažké mechanizmy,
- b) vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu.

Ochranné pásmo elektrickej stanice

- a) vonkajšieho vyhotovenia s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplatením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

V ochrannom pásme elektrickej stanice vymedzenej v odseku 9 písm. a) a b) je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice.

V blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení uvedených v odsekoch 2, 4, 7 až 9 je osoba, ktorá zriaďuje stavby alebo vykonáva činnosť, ktorou sa môže priblížiť k elektrickým zariadeniam, povinná vopred oznámiť takúto činnosť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a vlastníkovi priameho vedenia a dodržiavať nimi určené podmienky.

Každý prevádzkovateľ, ktorého elektrické zariadenie je v blízkosti ochranného pásma a je napojené na jednosmerný prúd s možnosťou vzniku bludných prúdov spôsobujúcich poškodenie podzemného elektrického vedenia, je povinný prijať opatrenia na ochranu týchto vedení a informovať o tom prevádzkovateľa podzemného elektrického vedenia.

Na ochranu zariadení na výrobu elektriny výrobcu elektriny platia ochranné pásma uvedené v odseku 9 písm. a), ak osobitné predpisy⁷²⁾ neustanovujú inak.

Zriaďovať stavby v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia možno iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa sústavy. Súhlas prevádzkovateľa sústavy na zriadenie stavby v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia je dokladom pre územné konanie a stavebné konanie.

Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Ochranné pásma v plynárenstve

Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov.

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je

- a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- c) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- d) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- e) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozváža plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- f) 8 m pre technologické objekty,
- g) 150 m pre sondy,
- h) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až g).

Technologické objekty na účely tohto zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany, trasové ohrevy plynu a telekomunikačné zariadenia.

Vlastníci pozemkov, ktoré sa nachádzajú v lesných priesekoch, cez ktoré sú vedené plynárenské zariadenia prevádzkované s tlakom nad 0,4 MPa, sú povinní umožniť prevádzkovateľovi siete a prevádzkovateľovi ťažobnej siete zachovať voľné pásy v šírke 2 m na obe strany od osi plynovodu distribučnej siete a ťažobnej siete a v šírke 5 m na obe strany od osi plynovodu prepravnej siete a plynovodu, ktorý je súčasťou zásobníka.

Zriaďovať stavby v ochrannom pásme plynárenského zariadenia možno iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa siete. Súhlas prevádzkovateľa siete na zriadenie stavby v ochrannom pásme plynárenského zariadenia je dokladom pre územné konanie a stavebné konanie.

Vykonávať činnosti v ochrannom pásme plynárenského zariadenia môžu osoby iba so súhlasom prevádzkovateľa siete a za podmienok určených prevádzkovateľom siete.

Poškodenie plynárenského zariadenia, zariadení, ktoré slúžia na jeho ochranu, je zakázané. Osoba, ktorá poškodí plynárenské zariadenie alebo zariadenie, ktoré slúži na jeho ochranu, je povinná okrem spôsobenej škody na plynárenskom zariadení alebo zariadení, ktoré slúži na jeho ochranu, uhradiť náklady na obnovenie dodávky a škodu za uniknutý plyn, ktorý unikol v dôsledku poškodenia plynárenského zariadenia alebo zariadenia, ktoré slúži na jeho ochranu. Pod nákladmi na obnovenie dodávky sa na účely tohto odseku rozumejú náklady na zemné práce, dopravu, materiál a pracovné náklady na opravu poškodeného plynárenského zariadenia alebo zariadenia, ktoré slúži na jeho ochranu.

Bezpečnostné pásmo v plynárenstve

Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich vplyvov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb.

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- b) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- e) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- f) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- g) 200 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- h) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,
- i) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až h).

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, a pri regulačných staniciach so vstupným tlakom nižším ako 0,4 MPa, lokalizovaných v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

Zriaďovať stavby⁷¹⁾ v bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia možno iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa siete.

Ochranné pásmo potrubia na prepravu pohonných látok, ropy a skvapalneného uhl'ovodíka

Ochranné pásmo potrubia je na účely tohto zákona priestor v blízkosti potrubia, ktorý je určený na zabezpečenie plynulej prevádzky potrubia a na zabezpečenie bezpečnosti osôb a majetku. Vlastníci a užívatelia nehnuteľností v ochrannom pásme sú povinní zdržať sa všetkého, čo by mohlo poškodiť potrubie a ohroziť plynulosť a bezpečnosť prevádzky.

Ochranné pásmo potrubia, okrem ochranného pásma potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania, je vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.

Ochranné pásmo potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania je vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 100 m po oboch stranách od osi potrubia.

Obmedzenia v ochrannom pásme potrubia

V ochrannom pásme potrubia je zakázané zriaďovať objekty osobitnej dôležitosti, ťažné jamy prieskumných a ťažobných podnikov a odvaly.

V ochrannom pásme potrubia, okrem ochranného pásma potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania, je zakázané do vzdialenosti

- a) 200 m od osi potrubia stavať na vodnom toku mosty a vodné diela,
- b) 150 m od osi potrubia pozdĺž potrubia súvisle zastavovať pozemky, stavať ďalšie dôležité objekty a budovať železničné trate,
- c) 100 m od osi potrubia stavať akékoľvek stavby,
- d) 50 m od osi potrubia stavať kanalizačnú sieť,
- e) 20 m od osi potrubia stavať potrubie na prepravu iných látok okrem horľavých látok I. a II. triedy,
- f) 10 m od osi potrubia vykonávať činnosti, najmä výkopy, sondy, odpratávanie a navrhovanie zeminy a vysádzanie stromov, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť potrubia a plynulosť prevádzky.

Zriaďovať stavby a vykonávať udržiavacie práce na stavbe v ochrannom pásme potrubia možno iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa potrubia a vlastníka pozemku, na ktorom je alebo má byť stavba postavená. Súhlas prevádzkovateľa potrubia a vlastníka pozemku, na ktorom je alebo má byť stavba postavená, na zriadenie stavby v ochrannom pásme potrubia je dokladom pre územné konanie a stavebné konanie; vykonávať iné činnosti podľa odseku 2 v ochrannom pásme potrubia môžu osoby iba so súhlasom prevádzkovateľa potrubia a za podmienok určených prevádzkovateľom potrubia vrátane primeraných podmienok na zaistenie bezpečnosti potrubia.

Elektrické vedenie možno zriaďovať najmenej v takej vzdialenosti od potrubia, aby sa zachovali ochranné pásma podľa § 43.

Vykonávať činnosti v ochrannom pásme potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania môžu osoby iba so súhlasom prevádzkovateľa potrubia.

Ochranné pásma elektronických komunikácií

(1) Každý je povinný počínať si tak, aby svojou činnosťou nepoškodzoval vedenia a nerušil prevádzku sietí alebo služieb a neoprávnene nezasahoval do siete a do poskytovania služieb, inak zodpovedá za škodu, ktorú tým podniku spôsobil.

(2) Vlastník a užívateľ nehnuteľnosti je povinný dbať, aby pri užívaní nehnuteľností nepoškodzoval siete a zariadenia a nerušil prevádzku vedení, najmä nadzemných a podzemných káblových vedení.

(3) Podnik je povinný udržiavať porasty na pozemkoch v ochrannom pásme tak, aby neohrozovali bezpečnosť a spoľahlivosť vedenia.

(4) Na ochranu vedení sa zriaďuje ochranné pásmo. Ochranné pásmo vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o umiestnení stavby alebo dňom doručenia ohlásenia drobnej stavby.

(5) Ochranné pásmo vedenia je široké 1, 5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Hĺbka a výška ochranného pásma je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

(6) V ochrannom pásme je zakázané

a) umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete,

b) vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

Ochranné pásmo verejných vodovodov a verejných kanalizácií

(1) K bezprostrednej ochrane verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií pred poškodením a na zabezpečenie ich prevádzkyschopnosti sa vymedzuje pásmo ochrany verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie (ďalej len "pásmo ochrany"), ktorým sa rozumie priestor v bezprostrednej blízkosti verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie. Ochranné pásma vodárenských zdrojov podľa osobitného predpisu týmto nie sú dotknuté.

(2) Pásma ochrany sú vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

a) 1, 5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,

b) 2, 5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

(3) Pásma ochrany podľa odseku 2 určí rozhodnutím okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja na základe žiadosti vlastníka verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, prípadne prevádzkovateľa. Vlastník verejného vodovodu alebo vlastníka verejnej kanalizácie, prípadne ich prevádzkovateľ môže na základe žiadosti požiadať okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja o určenie pásiem ochrany inej vzdialenosti od vonkajšieho pôdorysného okraja potrubia, ako sú ustanovené v odseku 2, z dôvodu miestnych podmienok. Žiadosť musí obsahovať odôvodnenie určenia inej vzdialenosti.

(4) Pri vydávaní rozhodnutia prihliadne okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja na technické možnosti riešenia pri súčasnom zabezpečení ochrany verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie a na technicko-bezpečnostnú ochranu záujmov dotknutých osôb.

(5) V pásme ochrany je zakázané

a) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,

b) vysádzať trvalé porasty,

- c) umiestňovať skládky,
- d) vykonávať terénne úpravy.

(6) Vlastník verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, prípadne prevádzkovateľ je povinný na základe žiadosti poskytnúť žiadateľovi údaje o možnom strete jeho zámeru s pásom ochrany do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti. Pri zasahovaní do terénu vrátane zásahov do pozemných komunikácií alebo iných stavieb v pásme ochrany je stavebník, v záujme ktorého sa tieto zásahy vykonávajú, povinný na svoje náklady bezodkladne prispôbiť novej úrovni povrchu všetky zariadenia a príslušenstvo verejného vodovodu a verejnej kanalizácie majúce vzťah k terénu, k pozemnej komunikácii alebo inej stavbe. Tieto práce môže vykonávať iba so súhlasom vlastníka verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, prípadne prevádzkovateľa.

Ochranné pásma v tepelnej energetike

Na ochranu sústavy tepelných zariadení sa zriaďujú ochranné pásma.

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti tepelného zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života, zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla je vymedzené zvislými rovinami vedenými po jeho obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie. Táto vzdialenosť je

- a) v zastavanom území na každú stranu 1 m,
- b) mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla.

Ochranné pásmo odovzdávacej stanice tepla je vymedzené zvislými rovinami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo na obmurovanú hranicu objektu stanice; odovzdávacou stanicou sa rozumie časť sústavy tepelných zariadení, ktorá slúži na zmenu parametrov (najmä tlaku a teploty) odovzdanej teplonosnej látky, na hodnoty a účely potrebné na jeho ďalšie využitie (najmä distribúciu, prípravu teplej úžitkovej vody a na technologické účely).

Ochranné pásmo rozvodu tepla za odovzdávacou stanicou je vymedzené zvislými rovinami vedenými po jeho obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie len v prípade, že by mohlo dôjsť k ohrozeniu plynulosti dodávky tepla a bezpečnosti prevádzky zariadenia, a to najviac

- a) v zastavanom území na každú stranu 1m,
- b) mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla.

Ak sú zariadenia rozvodu tepla vedené v technickom suteréne budov alebo v kolektore inžinierskych sietí alebo ak je odovzdávacia stanica tepla umiestnená priamo v budove, ochranné pásmo sa nevymedzuje.

V ochranných pásmach je bez predchádzajúceho písomného súhlasu držiteľa povolenia na rozvod tepla zakázané vykonávať

a) činnosti, ktoré by mohli ohroziť sústavu tepelných zariadení, plynulosť a bezpečnosť jej prevádzky a údržby alebo pri ktorých by mohla byť ohrozená bezpečnosť osôb, život alebo zdravie osôb a majetok (najmä práce s horľavinami a výbušninami alebo ich uskladňovanie, prejazdy ťažkých mechanizmov),

b) stavebné práce a výsadbu trvalých porastov.

Predchádzajúci súhlas musí obsahovať podmienky, za akých bol udelený, a príkladá sa k návrhu na územné rozhodnutie alebo k žiadosti o stavebné povolenie; stavebný úrad podmienky tohto súhlasu nepreskúma.

V priestore bezprostredne nadväzujúcom na ochranné pásma je zakázané umiestňovať stavby, technické zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré by mohli ohroziť sústavu tepelných zariadení alebo plynulosť, a bezpečnosť jej prevádzky (najmä výstavbu plynojemov stožiarov, vykonávanie trhacích a búracích prác.

Povinnosti a obmedzenia v ochranných pásmach a v priestore bezprostredne nadväzujúcom na ochranné pásma vznikajú dňom, keď územné rozhodnutie o umiestnení sústavy tepelných zariadení nadobudlo právoplatnosť, a zanikajú dňom likvidácie týchto sústav tepelných zariadení alebo ich častí.

Ochranné pásmo krematória a pohrebiska

Ochranné pásmo krematória je 100 m od hranice pozemku krematória; v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

Vlastník pozemku v ochrannom pásme má nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku. Náklady spojené s úpravami v ochrannom pásme a náhradu za obmedzenie užívania pozemku v ochrannom pásme uhrádza zriaďovateľ krematória. Ak sa vlastník pozemku v ochrannom pásme a zriaďovateľ krematória o náhrade nedohodnú, rozhodne o nej súd.

Ochranné pásmo pohrebiska je 50 m od hranice pozemku pohrebiska; v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať a ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

Vlastník pozemku v ochrannom pásme má nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku. Náklady spojené s technickými úpravami v ochrannom pásme a náhrady za obmedzenie užívania pozemku v ochrannom pásme uhrádza zriaďovateľ pohrebiska; ak sa vlastník pozemku v

ochrannom pásme a zriaďovateľ pohrebiska o výške náhrady nedohodnú, rozhodne o nej súd.

Označovanie podzemných vedení výstražnými fóliami

Ako výstražné fólie sa používajú fólie vyrobené z polyetylénu, polypropylénu a pod.

Šírka fólii sa volí tak, aby presahovala šírku podzemného vedenia (prípadne šírku súbežne položených podzemných vedení) najmenej o 50 mm na obe strany od vonkajších okrajov podzemného vedenia.

Farba	Podzemné vedenie
Oranžová	Oznamovacie káble, kábelovody
Červená	Silnoprúdové káble
Modrá	Železničné zabezpečovacie a oznamovacie káble
Biela	Vodovody
Žltá	Plynové potrubia
Zelená	Tepelné siete
Hnedá	Diaľkovody horľavých kvapalín
Čierna	Diaľkovody horľavých skvapalnených uhľovodíkových plynov

10. Osobité požiadavky z hľadiska bezpečnosti pri práci v podmienkach ŽSR

10.1 Bezpečnosť v prevádzkovom priestore

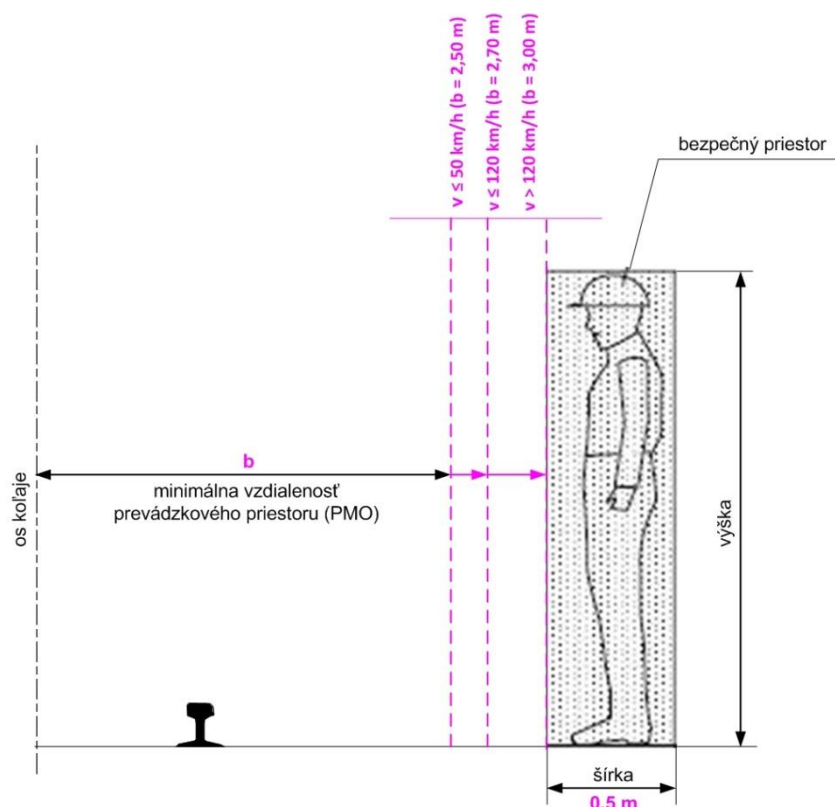
Prevádzkový priestor je zároveň PMO v čase pohybu koľajového vozidla, a to:

- koľajisko v šírke ohraničené pomyselnými zvislými plochami vedenými vo vzdialenosti v závislosti od rýchlosti koľajového vozidla uvedenými v tabuľke č. 1 od osi jeho krajných koľají a to smerom von od koľajiska,
- koľaj v šírke ohraničená pomyselnými zvislými plochami vedenými vo vzdialenosti v závislosti od rýchlosti koľajového vozidla uvedenými v tabuľke č. 1 od osi tejto koľaje z oboch strán, ak ide o koľaj samotnú,
- trať v šírke ohraničená pomyselnými zvislými plochami vedenými vo vzdialenosti v závislosti od rýchlosti koľajového vozidla uvedenými v tabuľke č. 1 od osi traťovej koľaje z oboch strán, ak ide o trať jednokoľajnú,
- trať v šírke ohraničená pomyselnými zvislými plochami vedenými vo vzdialenosti v závislosti od rýchlosti koľajového vozidla uvedenými v tabuľke č. 1 od osi krajných traťových koľají a to smerom von od týchto koľají, ak ide o trať viackoľajnú.

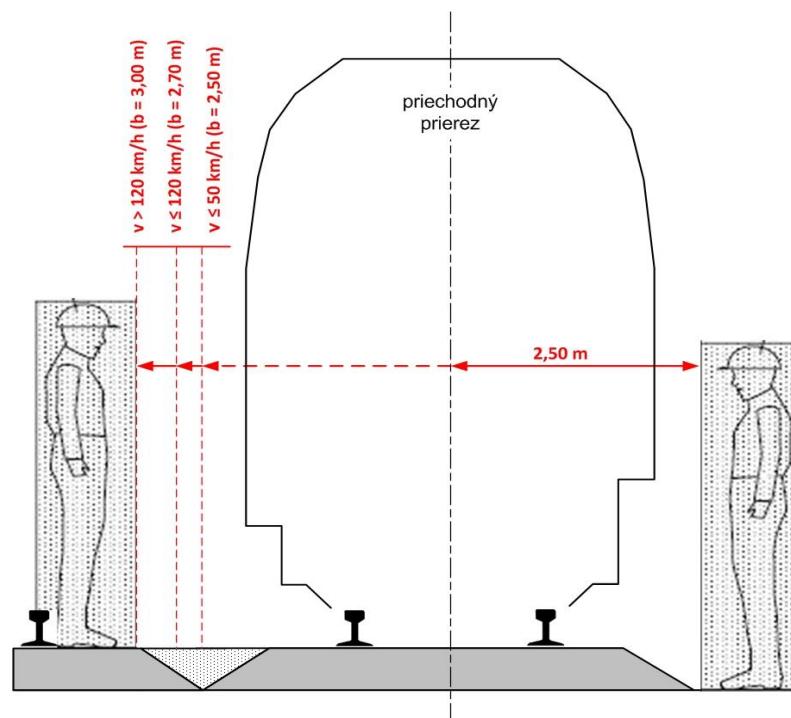
tab. č. 1 - Minimálne vzdialenosti prevádzkového priestoru (b) v závislosti od rýchlosti koľajového vozidla (v) a rozchodu koľaje.

v (km/h)	≤ 50	≤ 120	> 120
----------	------	-------	-------

b (m) normálneho rozchodu 1 435 mm	2,50	2,70	3,00
b (m) širokého rozchodu 1 520 mm	3,00		X
b (m) úzkeho rozchodu 1 000 mm	2,10		X
b (m) úzkeho rozchodu 760 mm	2,00	X	X

obr. č.1 - Schematické znázornenie miesta odstúpenia zamestnanca pri normálnom rozchode koľaje

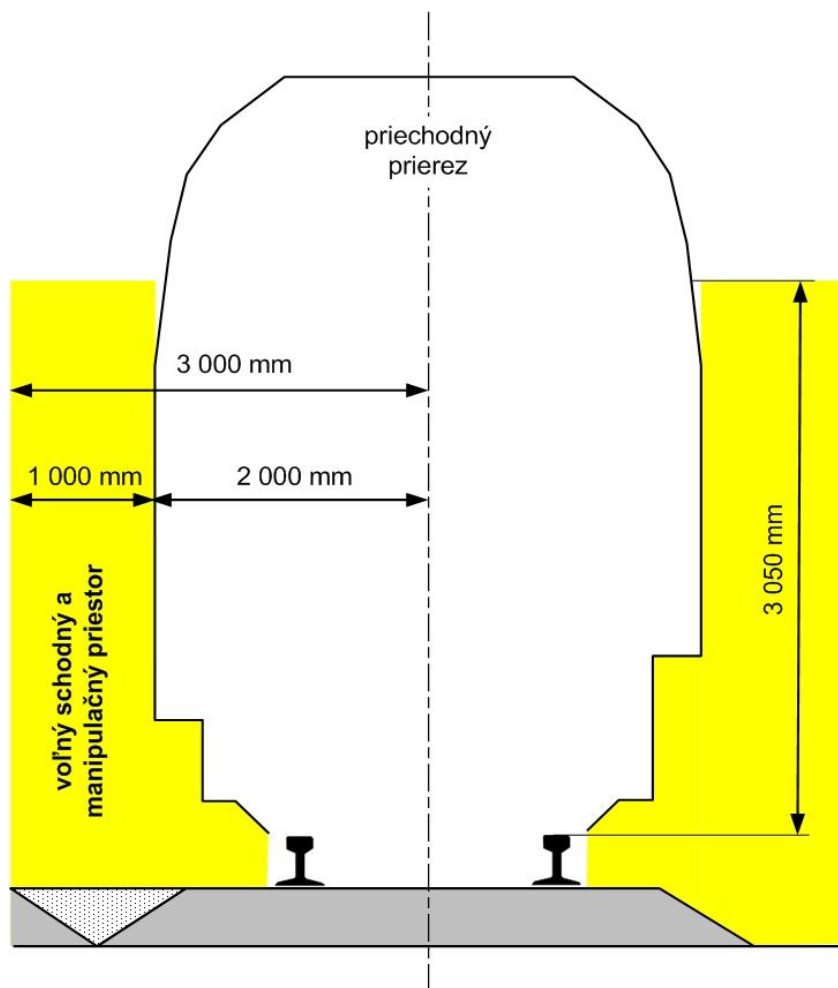
obr. č.2 - Schematické znázornenie miesta odstúpenia zamestnanca pri normálnom rozchode koľaje otvoreného a zapusteného koľajového lôžka.

Keď však stavba, zariadenie, skládka alebo ďalšia nemenovaná prekážka zasahuje do voľného schodného a manipulačného priestoru, nesmie do tohto priestoru vstúpiť žiadny zamestnanec pred približujúcim sa koľajovým vozidlom.

Voľný schodný a manipulačný priestor je v závislosti od rozchodu koľaje určený šírkou meranou od zvislice prechádzajúcej stredom koľaje a výškou meranou nad temenom hlavy koľajnice (obr. č. 3).

Voľný schodný a manipulačný priestor je na koľajach:

- a) normálneho rozchodu 1435 mm do výšky 3050 mm a šírky 3000 mm,
- b) širokého rozchodu 1520 mm do výšky 3200 mm a šírky 3100 mm,
- c) úzkeho rozchodu 1000 mm do výšky 3300 mm a šírky 2200 mm,
- d) úzkeho rozchodu 760 mm do výšky 2800 mm a šírky 2300 mm.

obr. č.3 - Príklad voľného schodného a manipulačného priestoru otvoreného a zapusteného koľajového lôžka pri normálnom rozchode koľaje.

V čase, keď sa v priechodnom priereze pohybuje koľajové vozidlo - priestor ohrozenia -, z hľadiska bezpečnosti osôb ani ku tomuto priestoru patriaci PMO (z jednej aj z druhej strany) nie je úplne bezpečný. Aj v PMO do rôznej vzdialenosti od priestoru ohrozenia môže aj za bežnej prevádzky pohybom koľajového vozidla dôjsť k ohrozeniu bezpečnosti osôb. Príčinou je najmä rôzne silný a do strán, či k samotnému koľajovému vozidlu smerujúci tlak vzduchu spôsobený jeho pohybom, vírenie prachu, rôzne mimoriadnosti a i. a to najmä v bezprostrednej blízkosti pri hranici priestoru ohrozenia a teda aj v samotnom voľnom schodnom a manipulačnom priestore.

V dopravni majú zamestnanci zakázané bezdôvodne vstupovať do priestoru a zdržovať sa v priestore medzi hlavnou staničnou koľajou a jej susednou koľajou. Ručné návěsti pre posun, ktorý je vykonávaný na koľaji susediacej s hlavnou staničnou koľajou, musia byť prednostne dávané z priestoru za vzdialenejšou stranou tejto susednej koľaje (z priestoru za odvrátenou stranou posunujúcich vozidiel, nie zo strany, ktorá priamo susedí s hlavnou staničnou koľajou), a všetci zamestnanci posunovacej (vlakovej) čaty sa musia nachádzať v priestore na tejto vzdialenejšej strane.

Keď je potrebné, aby ručné návěsti pri posune vykonávanom s koľajovými vozidlami na koľaji susediacej s hlavnou staničnou koľajou boli dávané v priestore medzi týmito koľajovými vozidlami a hlavnou staničnou koľajou, vtedy, ak sa bude po hlavnej staničnej koľaji približovať koľajové vozidlo, musí byť takýto posun včas zastavený a zamestnanci posunovacej čaty (sprevádzajúceho personálu) musia prejsť na druhú stranu posunujúceho dielu tak, ako je to uvedené v predchádzajúcom odseku (do priestoru za posunujúci diel - za koľaj susediacu s hlavnou staničnou koľajou).

Keď sa na koľaji susediacej s hlavnou staničnou koľajou nachádzajú koľajové vozidlá, vtedy musia zamestnanci príslušné obslužné činnosti súvisiace s týmito vozidlami vykonávať zo vzdialenejšej strany od hlavnej staničnej koľaje, nie zo strany, ktorá s hlavnou staničnou koľajou susedí (napr. činnosť tranzitéra, činnosť vozňového zámočníka – vozmajstra, činnosť sprevádzajúceho personálu pri skúške brzdy a pod.). Ak musia byť takéto obslužné činnosti vykonávané v priestore medzi hlavnou staničnou koľajou a koľajou s ňou susediacou (napr. pre nedostatočný prevádzkový priestor na vzdialenejšej strane od hlavnej staničnej koľaje, prekážky v priestore VSMP – stavby, zariadenia koľaje, skládky materiálu, výkopy a pod.), a keď má byť po hlavnej staničnej koľaji uskutočnený pohyb koľajových vozidiel (vlakov, resp. posunu), v takom prípade musia zamestnanci, ktorí chcú takú činnosť vykonávať, prejsť na druhú stranu uvedených vozidiel (do priestoru za predmetné vozidlá) - až za koľaj susediacu s hlavnou staničnou koľajou.

Z vyššie uvedených dôvodov je príslušný oprávnený zamestnanec riadiaci dopravu na dráhe (výpravca, dispečer) povinný včas pred približujúcim sa koľajovým vozidlom po hlavnej staničnej koľaji oznámiť (napr. staničným rozhlasom, osobne a pod.) chod (pohyb) tohto koľajového vozidla zamestnancom nachádzajúcim sa v koľajisku, v priestoroch pri predmetnej koľaji. V prípade, keď je vykonávaný posun s koľajovými vozidlami na mieste a spôsobom uvedenom v čl. 133 predpisu Z2, musí tento oprávnený zamestnanec riadiaci dopravu na dráhe prikázať vedúcemu posunu zastaviť predmetný posun a chod (pohyb) koľajového vozidla smie dovoliť až vtedy, keď bude tento posun zastavený. Vedúci posunu je povinný príkaz na zastavenie posunu splniť, posun zastaviť a o bezpečnosť zamestnancov posunovacej čaty (sprevádzajúceho personálu) sa postarať v súlade s čl. 133 predpisu Z2.

Miesto odstúpenia

Ak koľajové vozidlo práve v PMO prechádza, alebo sa k nemu približuje (v ňom pohybuje), a to či vo dne alebo počas tmy, alebo počas zníženej viditeľnosti, alebo na mieste s obmedzeným rozhľadom, zamestnanec musí vždy včas odstúpiť na miesto odstúpenia, ak sa na mieste odstúpenia práve nenachádza, a tu prečkať prechod (pohyb) koľajového vozidla. Zamestnanec musí vlak (koľajové vozidlo) očakávať, stáť bokom k prichádzajúcemu vlaku (koľajovému vozidlu), oblečenie musí mať zapnuté, nesmie sa pohybovať, musí prerušiť pracovnú činnosť, musí pozorne sledovať pohyb koľajového vozidla a miesto odstúpenia, je povinný si zvoliť pri normálnom rozchode koľaje, (podľa tab. č. 1 aj pri ostatných rozchodoch koľají) za nasledovných podmienok:

- a) Pred prechodom (pohybom) koľajového vozidla si musí miesto odstúpenia zvoliť vo vzdialenosti minimálne 3,0 m od osi koľaje. Zamestnanec sa musí nachádzať celým povrchom svojho tela (pre stojaceho človeka je to priestor v šírke 0,5 m) za uvedenou vzdialenosťou. Ak však taká možnosť

nie je, vtedy si musí vybrať čo najbezpečnejšie miesto podľa danej situácie a s ohľadom na okolnosti, v ktorých sa tento zamestnanec nachádza. Vždy si musí vybrať miesto nachádzajúce sa v bezpečnej vzdialenosti od priestoru ohrozenia (od priechodného prierezu, v ktorom sa koľajové vozidlo pohybuje), ktorou je vzdialenosť, kde ho nemôže pohybujúce sa koľajové vozidlo nijako ohroziť. Ak sa budú súčasne pohybovať po oboch koľajách koľajové vozidlá, nesmie sa miesto odstúpenia nachádzať medzi týmito dvoma koľajami.

- b) Pre zamestnancov vykonávajúcich len obslužnú činnosť je týmto miestom v prípade, keď sa koľajové vozidlo pohybuje najviac rýchlosťou 5 km/h (čomu zhruba zodpovedá normálna chôdza zdravého človeka priemerného veku), aj miesto v príslušnom voľnom schodnom a manipulačnom priestore, avšak vždy na mieste najvzdialenejšom od predmetného priestoru ohrozenia tak, aby bol zamestnanec od prechádzajúceho vozidla vzdialený vždy minimálne 0,5 m (okrem prípadu, keď stavba, zariadenie, skládka alebo ďalšia nemenovaná prekážka do voľného schodného a manipulačného priestoru zasahujú, vtedy nesmie vôbec do takéhoto priestoru vstúpiť žiaden zamestnanec).
- c) Vždy si musí vybrať miesto nachádzajúce sa čo najďalej od pohybujúceho sa koľajového vozidla – od priestoru ohrozenia. Miesto odstúpenia sa nikdy nesmie nachádzať a zamestnanec nikdy nesmie prechod (pohyb) koľajového vozidla očakávať a ani nijako ináč sa nesmie zdržovať na mieste medzi koľajou, po ktorej sa blíži (resp. po ktorej bude prechádzať, pohybovať sa) koľajové vozidlo, a koľajou priamo s touto koľajou susediacou. Ak sa budú súčasne pohybovať po oboch koľajách koľajové vozidlá, nesmie sa miesto odstúpenia nachádzať medzi týmito dvoma koľajami.

Miesto odstúpenia musí zamestnanec zvoliť vždy tak, aby na toto miesto mohol bezpečne a urýchlene pred približujúcim sa koľajovým vozidlom odstúpiť. Nikdy nesmie zostať na mieste, ktoré sa nachádza v bezprostrednej blízkosti priestoru ohrozenia a ani do tejto blízkosti nikdy nesmie vstupovať (okrem prípadov podľa čl. 150 predpisu Z 2). Vždy, keď zamestnanec odstúpi na miesto odstúpenia, musí na tomto mieste prechod (pohyb) koľajového vozidla prečkať a zároveň z tohto miesta pohybujúce sa koľajové vozidlo, pred ktorým odstúpil, pozorne sledovať a zariadiť sa podľa danej situácie, aby nebol týmto koľajovým vozidlom ohrozený.

Zamestnanec pri voľbe miesta odstúpenia musí použiť aj svoje doterajšie poznatky a skúsenosti, aby sa o svoju bezpečnosť, ako aj o bezpečnosť osoby alebo osôb, ktoré sú zamestnancovi zverené a za bezpečnosť ktorých zodpovedá, postaral tak, aby tieto neboli pohybom koľajového vozidla ohrozené a aby týmto pohybom nebol ohrozený ani on. Vždy musí zostať ich bezpečnosť, ako aj jeho bezpečnosť zachovaná.

Ak je zamestnanec v situácii, že si sám, pre náročnosť voľby (napr.: pred začatím jeho pracovnej činnosti z dôvodu stavu terénu, usporiadania stavieb, zariadení, výskytu rôznych prekážok v predmetnom PMO), nedokáže zvoliť miesto odstúpenia, nesmie začať pracovať, ale túto skutočnosť musí čo najskôr oznámiť nadriadenému zamestnancovi, ktorý tohto zamestnanca do PMO vyslal (vedúcemu práce), a tento musí rozhodnúť o ďalšom postupe. Potom sa zamestnanec zariadi podľa rozhodnutia dotyčného nadriadeného zamestnanca (vedúceho práce).

10.2 Znalosť návestí ŽSR

Každý zamestnanec, ktorý sa pohybuje v blízkosti priestoru možného ohrozenia musí ovládať nasledovné návesti

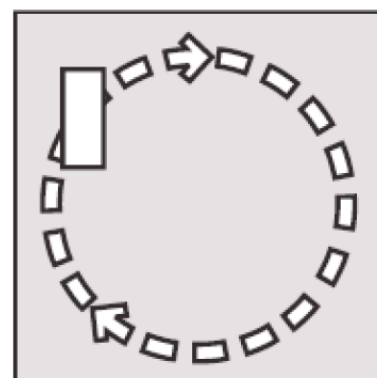
Návesť Stoj, zastavte všetkými prostriedkami

a) Ručná návesť

Denný znak

Nočný znak

b) Zvuková návesť ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Návesť sa dáva krúžením návestnou zastávkou, akýmkoľvek predmetom alebo rukou, v noci krúžením svetla akejkoľvek farby okrem zelenej alebo zvukovou návestou – tromi krátkymi niekoľkokrát opakovanými zvukmi píšťalky, trúbky alebo húkačky.

Ten, kto túto návesť dáva, beží podľa možnosti v ústrety vozidlu, ktoré je nevyhnutné zastaviť. po jeho zastavení oznámi rušňovodičovi dôvod dávania návesti. Na návesť Stoj, zastavte všetkými prostriedkami, sa musí dráhové vozidlo čo najskôr všetkými dostupnými prostriedkami zastaviť.

Návesť Pozor - jeden dlhý zvuk (—————)

Návesť Pozor dáva rušňovodič HDV húkačkou (píšťalou) na varovanie osôb pred jazdou vozidla alebo na potvrdenie prevzatia návesti dávanej ručným jazdným návestidlom. Na potvrdenie príjmu dávanej návesti sa použije zvuk húkačky, prednostne s tónom nižšej intenzity.

Návesť Zvolávanie všetkých zamestnancov

Skupina dlhého a troch krátkych zvukov, opakovaná najmenej počas jednej minúty

Návesť Zvolávanie všetkých zamestnancov dáva rušňovodič píšťalou alebo húkačkou, ak nemá inú možnosť privolať pomoc.

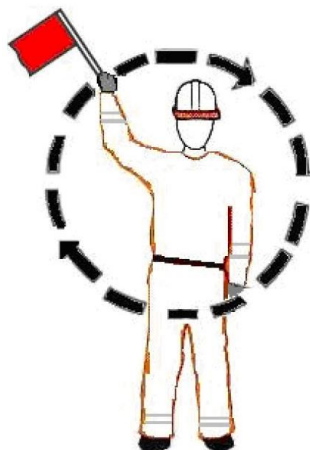
Návesť Požiarny poplach

Skupina dlhého a dvoch krátkych zvukov, opakovaná najmenej počas jednej minúty

Návesť Požiarny poplach dáva rušňovodič píšťalou alebo húkačkou, ak nemá inú možnosť ohlásiť požiar, alebo keď ho zodpovedná osoba vyzve, aby túto návesť dával

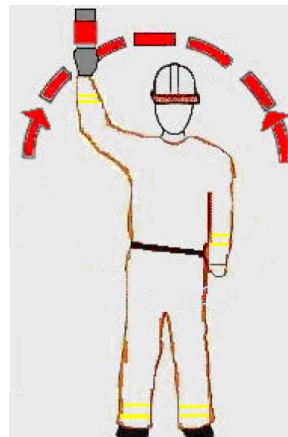
Návesť Stoj pre užívateľov pozemnej komunikácie

Denný znak

Krúženie červenou zástavkou
proti oboj smerom pozemnej
komunikácie

Nočný znak

Opakované polkruhové pohyby
ručným lampášom s červeným svetlom
nad hlavou

Návesťou Stoj pre užívateľov pozemnej komunikácie upozorňuje železničný zamestnanec užívateľov pozemnej komunikácie na zákaz vjazdu alebo vstupu na železničné priecestie.

Návesť Stoj pre užívateľov pozemnej komunikácie môže zamestnanec doplniť volaním. Chodcov varuje volaním: „Stojte ide vlak“!

Návesti pracovných čiat

Na zlepšenie bezpečnosti zamestnancov v koľaji alebo v jej blízkosti a na upozornenie potreby uvoľniť koľaj pred jazdou vlaku slúžia návesti pracovných čiat. Dávanie návestí zabezpečí vedúci pracovnej skupiny. Návesti pracovných čiat sa dávajú na širšej trati aj v stanici.

Návesť Vlak sa blíži

a) jeden dlhý zvuk dvojhlasnej trúbky (húkačky) alebo jeden kolísavý zvuk húkačky

b) prerušované červené svetlá

Na návesť Vlak sa blíži musia zamestnanci v koľajisku odstrániť náradie alebo iné predmety, ktoré by mohli prekážať jazde vlaku a musia vystúpiť na vopred určenú

stranu z koľaje.

Návesť Odíďte z pracoviska

Dva dlhé zvuky dvojhlasnej trúbky (húkačky) alebo dva kolísavé zvuky húkačky

Na návesť Odíďte z pracoviska musia zamestnanci urýchlene vystúpiť aj s náradím z koľaje a odstúpiť na vopred určené bezpečné miesto.

10.3 Práce v blízkosti prevádzkovej koľaje a činnosť vo výlukách

Pre potreby Plánu BOZP sú práce v blízkosti prevádzkovej koľaje určené všetky činnosti vykonávané v prevádzkovom priestore a v blízkosti priechodného prierezu.

Na riadenie prác (podľa charakteru určenia a blízkosti ku prevádzkovej koľaji) je zhotoviteľ povinný určiť vedúceho prác, ktorý je odborne spôsobilý v zmysle predpisov ŽSR.

Vedúci stavby písomne predkladá koordinátorovi bezpečnosti zoznam vedúcich prác a vedúcich pracovísk v zmysle predpisov ŽSR DP 4 a Z 2 s konkretizáciou času a miesta

- pred začatím prác
- pri vzniknutých zmenách.

Vedúci prác je povinný zaistiť bezpečnosť svojich zamestnancov a zároveň bezpečnosť a plynulosť na prevádzkovej koľaji v zmysle predpisu ŽSR Z 2. Táto povinnosť je zaistovaná strážením, bezpečnostnými hliadkami resp. technickými (výstražnými) zariadeniami v zmysle bezpečnostných opatrení vyplývajúcich z hodnotenia rizík a predpisu ŽSR Z 2.

Počas prác v blízkosti prevádzkovej koľaje je zhotoviteľ povinný:

- vykonať analýzu a vyhodnotenie rizík vyplývajúcich z nebezpečenstiev na prevádzkovej koľaji a navrhnúť zodpovedajúce opatrenia s prijateľnou mierou rizika ohrozenia na ich zmiernenie na akceptovateľnú úroveň v zmysle Zákona 124/2006 Z. z. a predpisu ŽSR Z 2,
- zabezpečiť, aby vedúci pracovných skupín realizovali okrem kontroly vykonávanej práce, aj kontrolu dodržiavania opatrení v zmysle predpisu ŽSR Z 2,
- nepripustiť, aby zamestnanci podzhotoviteľa neboli riadení vedúcim práce (resp. vedúcimi pracovných skupín) zhotoviteľa. V prípade, ak vytvoria zamestnanci podzhotoviteľa vlastnú pracovnú skupinu podliehajú riadeniu vedúceho prác zhotoviteľa.

Počas prác v blízkosti prevádzkovej koľaje je vedúci práce povinný:

- zabezpečiť dodržiavanie predpisu ŽSR Z 2
- zaistiť pracovisko v zmysle predpisu ŽSR Z 2 ,
- zaistiť, aby všetci zamestnanci boli oboznámení a ich znalosti overené z predpisu ŽSR Z 2,
- oboznámiť sa so stavom pracoviska pred zahájením pracovnej činnosti (osobne pracovisko prezrieť), určiť prístupové cesty zapísať ich do Záznamníka BOZP spolu so zápisom o preukázateľnom oboznámení sa s týmito cestami všetkých podriadených zamestnancov,
- pri príprave staveniska zabezpečiť a zrealizovať v súlade s projektovou dokumentáciou, plánom BOZP a stavebným povolením priechody, ochranné konštrukcie a pod., aby bola zachovaná

bezpečnosť prevádzky na dráhe, vykonať opatrenia na zachovanie bezpečnej prevádzky na prevádzkovej koľaji v súčinnosti s dopravným pracovníkom,

- informovať podriadených zamestnancov o technologickom a pracovnom postupe jednotlivých prác a vyzvať ich na dodržiavanie zásad BOZP,
- preukázateľne (napr. zápisom v „Záznamníku BOZP“) oboznámiť podriadených zamestnancov so zistenými mimoriadnosťami a nedostatkami, ako aj s vyskytnutými sa prekážkami na pracovisku, ktoré môžu ohroziť ich bezpečnosť a upozorňovať ich na mimoriadnosti,
- zabezpečiť u zamestnancov zhotoviteľa a podzhotoviteľov overovanie požívania alkoholických nápojov, omamných či psychotropných látok, neodkladne zabezpečiť zistenie, či zamestnanec nie je pod vplyvom takejto látky,
- zamestnancom určiť bezpečné miesto odpočinku cez pracovnú prestávku, a nepripustiť, aby zamestnanci opúšťali určené pracovisko alebo miesto odpočinku bez povolenia a vždy určiť smer cesty tam aj späť,
- pri vzniku pracovného úrazu okrem povinností vyplývajúcich zo zákona 124/2006 Z. z. v znení neskorších právnych úprav zabezpečiť jeho bezodkladné ohlásenie aj koordinátorovi bezpečnosti,
- upozorniť svojich zamestnancov a zamestnancov podzhotoviteľov pokiaľ neboli informovaní o opatreniach na zaistenie BOZP, aby nevstupovali či už sami alebo v mechanizmoch do priestoru možného ohrozenia,
- zamedziť svojim zamestnancom a zamestnancom podzhotoviteľov vykonávať akúkoľvek činnosť v blízkosti prevádzkovej koľaje, pokiaľ nie sú urobené dostatočné preventívne opatrenia pre jej bezpečný výkon,
- zabezpečiť, aby zamestnanci nezotrúvali v bezprostrednej blízkosti priechodného prierezu koľaje (tesné priestory, kde sú po oboch stranách koľají vysoké rampy, budovy, ploty, strmé svahy výkopov, priekopy, ako aj na mostoch a v tuneloch, ale aj všade inde), pokiaľ nie sú vykonané dostatočné bezpečnostné opatrenia (napr.: vylúčenie pohybu každého koľajového vozidla, výluka koľaje a i.),
- informovať svojich zamestnancov a zamestnancov podzhotoviteľov o prijatých opatreniach na zaistenie ich bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- vykonať opatrenia na zaistenie bezpečnej práce mechanizmov v zmysle predpisu ŽSR Z 2,
- zabezpečiť prerušenie práce stroja po dobu prejazdu každého koľajového vozidla po najbližšej koľaji (susediacej s pracoviskom stroja),
- umiestnenie pevnej pásky výraznej (bezpečnostnej) farby vo výške 1000 mm nad temenom koľajnice vo vzdialenosti minimálne 2500 mm od osi najbližšej koľaje,
- stráženie pracoviska stroja (z každého smeru) výkonom bezpečnostných hliadok,
- informovať sa na dopravnú situáciu v blízkosti akejkoľvek koľaje,
- informovať sa o prítomnosti napätia v trakčnom vedení.
- Zatĺkanie, zarážanie prvkov v blízkosti koľají

Počas zatĺkania resp. zarážania prvkov v blízkosti prevádzkovej koľaje (do vzdialenosti 10 m od osi koľaje) je povinný vedúci prác zaistiť priebežnú kontrolu geometrickej polohy koľaje.

Znalosť návěstí ŽSR

Každý zamestnanec, ktorý sa pohybuje v blízkosti priestoru možného ohrozenia musí ovládať nasledovné návěsti (podľa predpisu ŽSR Z 1).

Návesť Stoj, zastavte všetkými prostriedkami

a) Denný znak b) Nočný znak c) Počuteľná návesť

Na návesť Stoj, zastavte všetkými prostriedkami sa musí dráhové vozidlo čo najskôr všetkými dostupnými prostriedkami zastaviť.

Zamestnanec dávajúci návesť Stoj, zastavte všetkými prostriedkami beží podľa možnosti v ústrety vozidlu, ktoré je nevyhnutné zastaviť. Po zastavení oznámi rušňovodičovi dôvod dávania návesti.

Návesť Pozor jeden dlhý zvuk

Návesť Pozor dáva rušňovodič HKV húkačkou (píšťalou) na varovanie osôb pred jazdou vozidla alebo na potvrdenie prevzatia návesti dávanej ručným jazdným návestidlom.

Návesti pracovných čiat

Na zlepšenie bezpečnosti zamestnancov v koľaji alebo v jej blízkosti a na upozornenie potreby uvoľniť koľaj pred jazdou vlaku slúžia návesti pracovných čiat. Dávanie návestí zabezpečí vedúci pracovnej skupiny. Návesti pracovných čiat sa dávajú na širšej trati a v stanici.

Návesť Vlak sa blíži jeden dlhý zvuk dvojhlasnej trúbky (húkačky) alebo jeden kolísavý zvuk húkačky, prerušované červené svetlá.

Na návesť Vlak sa blíži musia zamestnanci v koľajisku odstrániť náradie alebo iné predmety, ktoré by mohli prekážať jazde vlaku a musia vystúpiť na vopred určenú stranu z koľaje.

11. Požiadavky na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci

Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci v zmysle nariadenia vlády č. 387/2006 Z. z. je označenie, ktoré sa vzťahuje na konkrétny predmet, činnosť alebo situáciu a poskytuje pokyny alebo informácie potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa potreby prostredníctvom značky, farby, svetelného označenia alebo akustického signálu, slovnej komunikácie alebo ručných signálov.

Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci sa musí použiť na vyjadrenie pokynov alebo informácií ustanovených týmto nariadením vlády.

Zamestnávateľ je povinný zaistiť bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci na pracovisku a v jeho priestoroch v súlade s týmto nariadením vlády, ak sa nebezpečenstvo nedá odstrániť alebo dostatočne znížiť prostriedkami kolektívnej ochrany alebo opatreniami, metódami alebo postupmi používanými pri organizácii práce; zamestnávateľ pritom zohľadní výsledky posudzovania rizika. Zamestnávateľ je povinný presvedčiť sa o prítomnosti takého označenia.

Zamestnávateľ je povinný vydať pokyny, ktoré vysvetľujú význam bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci na pracovisku a v jeho priestoroch, najmä toho, ktoré obsahuje slová a ktoré určuje všeobecný spôsob a osobitný spôsob správania.

Zamestnávateľ podľa potreby zabezpečí na pracovisku a v jeho priestoroch umiestnenie označenia, ktoré sa používa v cestnej premávke, doprave na dráhe, vo vnútrozemskej plavbe, v námornej plavbe a leteckej doprave.

11.1 Všeobecné minimálne požiadavky na bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci

Bezpečnostné a zdravotné označenia pri práci sa vyberajú, kombinujú a vzájomne zamieňajú podľa podmienok na pracovisku.

Typy označenia:

1. Trvalé označenie

Trvalé značky sa používajú na označenie zákazu, výstrahy, príkazu, na označenie núdzových východov, únikových ciest a na umiestnenie a označenie prostriedkov prvej pomoci.

Miesto, na ktorom je nebezpečenstvo zrážky s prekážkou alebo nebezpečenstvo pádu, sa trvalo vyznačuje bezpečnostnou farbou alebo značkami.

Komunikácie sa trvalo vyznačujú bezpečnostnou farbou.

2. Dočasné označenie

Svetelné označenie, akustické signály alebo slovná komunikácia sa použijú, ak treba signalizovať nebezpečenstvo alebo upozorniť zamestnancov a iné osoby na pracovisku alebo v priestoroch zamestnávateľa, aby vykonali mimoriadne opatrenia, alebo upozorniť na núdzovú evakuáciu.

Ručné signály alebo slovná komunikácia sa použijú, ak to situácia vyžaduje, na usmernenie osôb vykonávajúcich činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo zdravie.

Vzájomná zámena a kombinácia označení:

Pri dodržaní rovnakej účinnosti označení možno použiť ktorúkoľvek z týchto kombinácií:

a) bezpečnostnú farbu alebo značku na označenie miesta, na ktorom je prekážka alebo nebezpečenstvo pádu,

b) svetelné označenie, akustické signály alebo slovnú komunikáciu,

c) ručné signály alebo slovnú komunikáciu.

Súčasne možno použiť tieto kombinácie:

a) svetelné označenie a akustické signály,

b) svetelné označenie a slovnú komunikáciu,

c) ručné signály a slovnú komunikáciu.

Používanie bezpečnostnej farby:

Bezpečnostná farba má osobitný význam podľa tejto tabuľky:

Farba	Význam alebo účel	Pokyny a informácie
červená	zákazová značka	nebezpečné správanie
	signalizácia nebezpečenstva	stáť, zastaviť, zariadenie na núdzové vypnutie, evakuácia
	zariadenie na ochranu pred požiarmi	označenie a umiestnenie
žltá alebo žltó-oranžová	výstražná značka	upozornenie, výstraha, kontrola
modrá	príkazová značka	osobitné správanie alebo činnosť, povinnosť nosiť osobné ochranné pracovné prostriedky
zelená	Značky pre núdzový východ, únikové cesty, prvú pomoc	dvere, východy, komunikácie, zariadenie, vybavenie
	bez nebezpečenstva	návrat do normálneho stavu

Vnímanie označenia:

Vnímanie označenia nesmie byť nepriaznivo ovplyvnené

- a) prítomnosťou ďalšej značky alebo zdroja signálu rovnakého typu, ktorý nepriaznivo vplýva na viditeľnosť alebo zrozumiteľnosť, najmä sa nesmie
 - a. umiestňovať veľký počet označení v tesnej blízkosti,
 - b. používať súčasne dve svetelné označenia, ktoré by sa mohli zameniť,
 - c. používať svetelné označenie v blízkosti iného podobného svetelného zdroja,
 - d. používať dva akustické signály súčasne,
 - e. používať akustický signál v hlučnom prostredí,
- b) nevhodným návrhom, nedostatočným počtom, nesprávnym umiestnením, zlým stavom alebo nesprávnou funkciou označenia alebo signalizačného zariadenia.

Značka a signalizačné zariadenie sa čistia, udržiavajú, kontrolujú, opravujú a podľa potreby pravidelne vymieňajú tak, aby sa zabezpečil ich účel a funkčné vlastnosti.

Počet a umiestnenie používaných značiek alebo signalizačných zariadení závisí od miery ohrozenia alebo nebezpečenstva a od veľkosti priestoru, ktorý samá pokrýť.

Označenie, ktoré vyžaduje napojenie na zdroj energie, musí byť pre prípad prerušenia dodávky energie napojené na automaticky sa zapínajúci núdzový zdroj; to neplatí, ak sa prerušením dodávky energie vylúčilo ohrozenie.

Aktivácia svetelného označenia alebo akustického signálu určuje, kedy sa začína požadovaná činnosť; svetelné označenie alebo akustický signál sú aktívne tak dlho, ako to činnosť vyžaduje. Svetelné označenie alebo akustický signál sa znovu aktivuje ihneď po použití.

Svetelné označenie a akustický signál sa pred uvedením do prevádzky a pravidelne v primeraných intervaloch kontrolujú, aby bola zabezpečená ich správna funkcia a vnímanie.

Ak sú sluchové alebo zrakové schopnosti zamestnancov znížené vrátane zníženia spôsobeného nosením osobných ochranných pracovných prostriedkov, je potrebné vykonať opatrenie na doplnenie alebo nahradenie príslušného označenia.

11.2 Všeobecné minimálne požiadavky na značky

1. Značka je označenie, ktoré poskytuje konkrétnu informáciu kombináciou geometrického tvaru, farby a symbolu alebo piktogramu a ktoré je viditeľné pri dostatočnej intenzite osvetlenia. Informačná značka je označenie, ktoré poskytuje inú informáciu, ako sú informácie zákazových značiek, al. značiek pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc. Doplnková značka je označenie, ktoré poskytuje doplňujúcu informáciu; doplnková značka sa používa spolu s inou značkou.
2. Symbol alebo piktogram je zobrazenie, ktoré sa používa na značke alebo na osvetlenom povrchu a ktoré znázorňuje situáciu alebo prikazuje osobitné správanie. Piktogramy musia byť jednoduché a musia obsahovať iba nevyhnutné podrobnosti. Používané piktogramy môžu byť nepatrne odlišné alebo podrobnejšie ako piktogramy ustanovené pri jednotlivých značkách, ak budú vyjadrovať rovnaký význam a ak odlišná úprava nebude meniť ich význam.
3. Značky sa vyrábajú z materiálu, ktorý je odolný proti nárazu a poveternostným vplyvom a je vhodný do prostredia, v ktorom sa používa.
4. Rozmery, kolorimetrické a fotometrické vlastnosti značiek zaručujú ich dobrú viditeľnosť a zrozumiteľnosť.

Podmienky používania

Značky sa umiestňujú v primeranej výške a v polohe vhodnej z hľadiska zorného uhla, so zreteľom na prekážky, a to pri vstupe na miesto všeobecného ohrozenia alebo v bezprostrednej blízkosti konkrétneho ohrozenia alebo predmetu. Značky sa umiestňujú na dobre osvetlenom, ľahko prístupnom a viditeľnom mieste. Ak denné osvetlenie nie je dostatočné, použijú sa fosforeskujúce farby, reflexné materiály alebo umelé osvetlenie.

Značka sa musí odstrániť, ak zanikne dôvod na jej používanie.

Používané značky:

Zákazové značky:

Zákazová značka je označenie, ktoré zakazuje správanie, ktoré by mohlo viesť k ohrozeniu alebo spôsobiť ohrozenie.

Hlavné znaky - kruhový tvar - čierny piktogram na bielom pozadí, červený okraj a červený šikmý pruh, pričom červená farba musí zaberat' najmenej 35 % plochy značky.

Používajú sa tieto značky:

Fajčiť zakázané

Zákaz fajčiť a
vstupovať s otvoreným
ohňom

Vstup zakázaný

Nehas vodou ani
penovými prístrojmi

Zákaz používania
vody na pitie

Zákaz vjazdu
vysokozdvížných
vozíkov

Nedotýkaj sa

Nedotýkaj sa
Kryt je pod napätím

Nezapínaj

Nič neodkladať
ani neskladovať

Zákaz prepravy
osôb

Zákaz vstupovať so
zvieratami

Zákaz používania
mobilných telefónov

Zákaz neoprávnenej
manipulácie

Zákaz jedenia a pitia
na tomto mieste

Zákaz výstupu
nepovolaným osobám

Nevstupuj za
pohyblivé rameno

Nesiahaj do tohto
priestoru

Zákaz jazdy na
paletových vozíkoch

Zákaz dopravy osôb
čelnom nakladači

Zákaz vstupu pod
zodvihnuté bremeno

Zákaz používania
vody na pitie

Nedotýkaj sa

Výstražné značky:

Výstražná značka je označenie, ktoré upozorňuje na nebezpečenstvo alebo ohrozenie.

Hlavné znaky - trojuholníkový tvar - čierny piktogram na žltom pozadí s čiernym okrajom, pričom žltá farba musí zaberáť najmenej 50 % plochy značky.

Používajú sa tieto značky:

Pozor, nebezpečenstvo
požiaru

Pozor, nebezpečenstvo
výbuchu

Prudký jed

Prudká žieravina

Pozor, zavesené
bremeno

Pozor, prepravné
vozíky

Pozor, nebezpečenstvo

Pozor
laserové žiarenie

Pozor,
horľavé materiály

Pozor,
silné magnetické pole

Pozor, nerovný
povrch

Pozor, nebezpečenstvo
pádu

Pozor, nebezpečenstvo
biologického ohrozenia

Nebezpečenstvo
omrznutia

Pozor, škodlivé
alebo dráždivé látky

Pozor, tlakové nádoby s plynom

Pozor, silné magnetické pole

Pozor, nebezpečenstvo od frézy

Pozor, nebezpečenstvo pomliaždenia

Pozor, automatický štart

Pozor, nebezpečenstvo popálenia

Pozor, nebezpečenstvo poranenia ruky

Pozor, klzký povrch

Pozor, stroj je v chode

Pozor, zúžený priestor

Pozor, schod

Pozor, nebezpečenstvo vtiahnutia

Príkazové značky:

Príkazová značka je označenie, ktoré prikazuje osobitné správanie.

Hlavné znaky - kruhový tvar - biely piktogram na modrom pozadí, pričom modrá farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.

Používajú sa tieto značky:

Používaj vhodné ochranné okuliare

Používaj vhodnú ochrannú prilbu

Používaj vhodné chrániče sluchu

Používaj vhodnú ochrannú masku

Používaj vhodnú ochrannú obuv

Používaj vhodné
ochranné rukavice

Používaj vhodný
ochranný odev

Použi na tvár
vhodný ochranný štít

Pre chodcov

Vypni

Použi okuliare
a chrániče sluchu

Použi prilbu
a chrániče sluchu

Použi okuliare
a prilbu

Zaisti plynové
nádrže

Umy si ruky

Miesto vyhradené na fajčenie

Značka pre núdzový východ, únikovú cestu alebo prvú pomoc:

Značka pre núdzový východ, únikovú cestu alebo prvú pomoc je označenie, ktoré informuje o núdzovom výchoде, únikovej ceste, mieste prvej pomoci alebo záchrannom vybavení.

Hlavné znaky - obdĺžnikový alebo štvorcový tvar - biely piktogram na zelenom pozadí, pričom zelená farba musí zaberat' najmenej 50 % plochy značky.

Používajú sa tieto značky:

Úniková cesta

Úniková cesta

Prvá pomoc

Nosidlá

Núdzová sprcha

Východ

Zariadenie na
vymývanie očí

Telefón prvej pomoci

Lekár

Zhromažďovacie
miesto

Úniková cesta

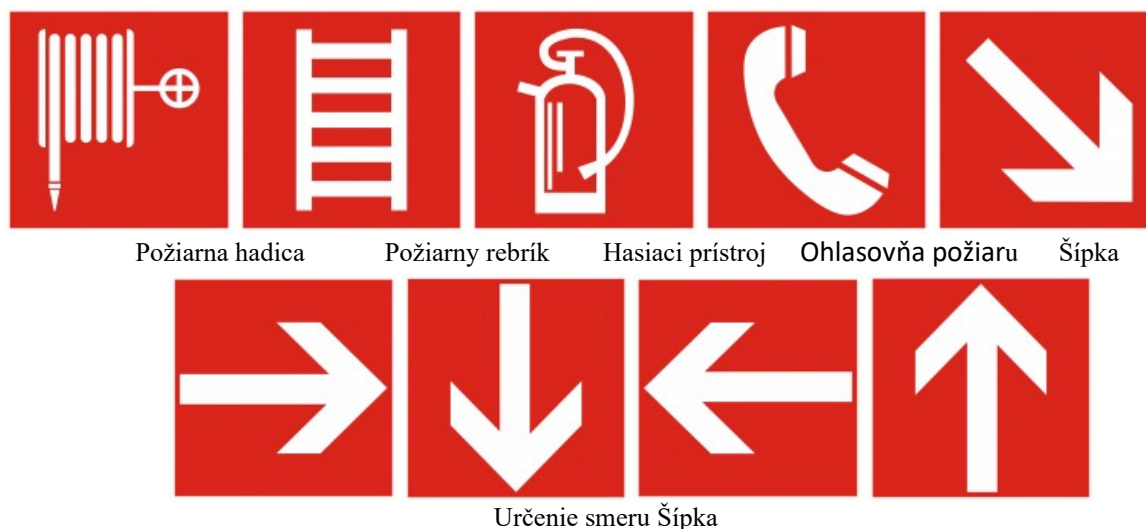
Únikový východ
(vľavo)Únikový východ
(vpravo)Únikový východ
(dole)Únikový východ
(vpravo dole)Únikový východ
(vpravo hore)Únikový východ
(vľavo dole)Únikový východ
(vľavo hore)

Značky na ochranu pred požiarmi:

Značka na ochranu pred požiarmi je označenie, ktoré informuje o umiestnení zariadenia na ochranu pred požiarmi.

Hlavné znaky - obdĺžnikový alebo štvorcový tvar - biely piktogram na červenom pozadí, pričom červená farba musí zaberat najmenej 50 % plochy značky.

Používajú sa tieto značky:

11.3 Minimálne požiadavky na označenie nádob a potrubí

1. Nádoby, ktoré obsahujú nebezpečné látky a prípravky, nádoby používané na skladovanie týchto nebezpečných látok a prípravkov a potrubné rozvody a vedenia, ktoré obsahujú alebo dopravujú nebezpečné látky a prípravky, sa označujú piktogramom alebo symbolom na farebnom pozadí v súlade s osobitnými predpismi.

Táto požiadavka sa nevzťahuje na nádoby používané krátkodobo a na nádoby, ktorých obsah sa často mení, ak sú prijaté iné vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia tú istú úroveň ochrany, napríklad informovaním, školením.

Uvedené označenia môžu byť

- a. nahradené výstražnými značkami, ak sa použijú rovnaké piktogramy alebo symboly,
 - b. doplnené ďalšími informáciami, napríklad názvom, vzorcom alebo zložením nebezpečnej látky alebo prípravku a podrobnosťami o nebezpečenstve,
 - c. pri doprave nádob na pracovisku a v priestoroch zamestnávateľa doplnené alebo nahradené značkami, ktoré sa používajú pri preprave nebezpečných látok alebo prípravkov.
2. Označenie musí byť upevnené, nalepené alebo namaľované na viditeľnom mieste.
 3. Označenie podľa bodu 1, ak je to vhodné, musí spĺňať požiadavky ustanovené v prílohe č. 2 bode 1.4 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z. a podmienky na používanie značiek ustanovené v prílohe č. 2 bode 2 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z..

4. V súlade s bodmi 1 až 3 označenie, ktoré sa používa na potrubí, sa viditeľne umiestňuje v blízkosti najnebezpečnejších miest, napríklad ventilov a rozoberateľných spojov, a vo vhodne zvolených vzdialenostiach.
5. Plochy, miestnosti alebo uzavreté priestory používané na skladovanie nebezpečných látok alebo prípravkov sa označujú vhodnou výstražnou značkou podľa prílohy č. 2 bodu 3.2 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z. alebo piktogramom, alebo symbolom na farebnom pozadí podľa bodu 1, ak obaly alebo nádoby nie sú dostatočne označené na tento účel so zreteľom na prílohu č. 2 bod 1.5 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z. a na ich rozmery.

Sklady nebezpečných látok alebo prípravkov môžu byť označené výstražnou značkou pre iné nebezpečenstvo.

Toto označenie musí byť umiestnené v blízkosti skladovacej plochy alebo pri vstupe do skladovacích priestorov.

11.4 Minimálne požiadavky na označenie a umiestnenie zariadenia používaného na ochranu pred požiarmi

1. Zariadenie na ochranu pred požiarmi sa označuje farbou určenou pre tieto zariadenia a príslušnou značkou. Značkou sa vyznačuje aj miesto, na ktorom sa toto zariadenie nachádza, a prístup k nemu.
2. Zariadenie na ochranu pred požiarmi sa označuje červenou farbou. Červená plocha musí byť dostatočne veľká, aby zariadenie bolo ľahko rozpoznateľné.
3. Na vyznačenie miesta, na ktorom sa zariadenie na ochranu pred požiarmi nachádza, sa používajú značky ustanovené v prílohe č. 2 bode 3.5 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z..

11.5 Minimálne požiadavky na označenie prekážok, nebezpečných miest a komunikácií

Označenie prekážok a nebezpečných miest:

Miesta, na ktorých je nebezpečenstvo zrážky s prekážkou, nebezpečenstvo pádu alebo padajúcich predmetov, sa označujú striedavo žltými a čiernymi pásmi alebo červenými a bielymi pásmi, ak sú tieto miesta zamestnancom prístupné.

Rozmery označenia musia byť primerané veľkosti prekážky alebo nebezpečného miesta.

Žlté a čierne alebo červené a biele pásy musia mať sklon približne 45° a musia byť približne rovnakej šírky.

Označenie komunikácií:

Ak používanie a vybavenie priestorov vyžaduje zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, komunikácie pre vozidlá sa zreteľne vyznačujú neprerušovanými pásmi výraznej farby, prednostne bielej alebo žltej, a to so zreteľom na farbu podkladu.

Pásky musia byť umiestnené tak, aby určovali potrebnú bezpečnú vzdialenosť medzi vozidlom a ďalším predmetom, ktorý môže byť v jeho blízkosti, ako aj medzi vozidlom a chodcom.

Ak je to možné, trvalé komunikácie vo vonkajších priestoroch sa vyznačia v súlade s predošlými odstavcami, ak nie sú zabezpečené vhodnými zábranami alebo ak nie sú vybudované chodníky.

11.6 Minimálne požiadavky na svetelné označenie

1. Svetelné označenie vyrobené z priehľadného alebo priesvitného materiálu musí byť osvetlené zvnútra, zozadu alebo tak, že vytvára dojem svietiaceho povrchu.
2. Vyžarované svetlo musí byť dostatočne kontrastné so zreteľom na okolité prostredie a v súlade s ustanovenými podmienkami použitia značky, aby nevznikal odlesk z dôvodu nadmerného množstva svetla alebo znížená viditeľnosť označenia z dôvodu nedostatku svetla.
3. Svetelná plocha, ktorá vydáva signál, môže byť jednofarebná alebo môže obsahovať piktogram na určenom pozadí.
4. Farba svetelnej plochy musí byť použitá v súlade s prílohou č. 1 bodom 4 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z..
5. Piktogram na označení musí vyhovovať požiadavkám ustanoveným v prílohe č. 2. k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z.

Ak má zariadenie schopnosť vysielat' prerušovaný alebo neprerušovaný signál, prerušovaný signál sa použije na označenie vyššej miery nebezpečenstva alebo naliehavejšej potreby požadovaného alebo určeného zásahu alebo činnosti, ako označuje neprerušovaný signál.

Trvanie a frekvencia prerušovaného signálu musia byť také, aby zabezpečili správne pochopenie významu signálu a vylúčili zámenu s iným svetelným označením alebo vylúčili zámenu s neprerušovaným signálom.

Ak sa namiesto akustického signálu alebo spolu s akustickým signálom používa prerušovaný svetelný signál, použijú sa rovnaké kódy.

Zariadenie na vysielanie prerušovaného svetelného signálu pre prípad vážneho ohrozenia musí byť pod odborným dohľadom a musí byť vybavené pomocným svetidlom.

11.7 Minimálne požiadavky na akustické signály

1. Akustický signál je predpísaný zvukový signál vysielaný a prenášaný zariadením navrhnutým na tento účel, bez použitia ľudského alebo syntetického hlasu.

2. Akustické signály musia

a) mať hladinu zvuku, ktorá je podstatne vyššia ako hladina hluku okolitého prostredia, aby boli dobre počuteľné bez toho, aby obťažovali alebo spôsobovali bolesť,

b) byť ľahko rozpoznateľné, najmä z hľadiska dĺžky impulzu a intervalov medzi impulzmi alebo skupinami impulzov, a musia byť zreteľne odlíšené od iného akustického signálu a hluku okolitého prostredia.

3. Ak zariadenie môže vysielat akustické signály s premenlivou alebo konštantnou frekvenciou, premenlivá frekvencia sa použije na označenie vyššej miery nebezpečenstva alebo naliehavejšej potreby požadovaného alebo určeného zásahu alebo činnosti, ako označuje konštantná frekvencia.

Signál na evakuáciu musí byť neprerušovaný.

11.8 Minimálne požiadavky na slovnú komunikáciu

Slovná komunikácia je hovorená správa omámená ľudským alebo syntetickým hlasom obsahujúca vopred určené slová.

Slovná komunikácia medzi hovorcom alebo vysielateľom a jedným poslucháčom alebo viacerými poslucháčmi sa má uskutočniť formou krátkych textov, viet, skupín slov alebo jednotlivých slov.

Hovorené správy majú byť krátke, jednoduché a zrozumiteľné. Vyjadrovacia schopnosť hovorcu a sluchová schopnosť poslucháča zabezpečujú spoľahlivú slovnú komunikáciu.

Slovná komunikácia je

a) priama, prostredníctvom ľudského hlasu,

b) nepriama, prostredníctvom ľudského alebo syntetického hlasu, ktorý je vysielaný vhodnými prostriedkami.

Osobitné pravidlá používania:

Komunikujúce osoby, ktoré dobre ovládajú používaný jazyk, sú schopné správne vyslovovať a správne porozumieť hovorenej správe a sú schopné na základe tej to správy správať sa vhodným spôsobom so zreteľom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Ak sa slovná komunikácia použije namiesto ručných signálov alebo spolu s ručnými signálmi, použijú sa tieto určené slová:

-štart	naznačiť začiatok príkazu,
-stop	prerušiť alebo ukončiť pohyb,
-koniec	zastaviť činnosť,
-zdvihni	zdvihnúť bremeno vyššie,
-spusti	spustiť bremeno nižšie,
-vpred	
-vzad	
-vpravo	na koordináciu so zodpovedajúcimi ručnými signálmi,
-vľavo	
-pozor	na núdzové zastavenie,
-rýchlo	zrýchliť pohyb z dôvodu bezpečnosti.

11.9 Minimálne požiadavky na ručné signály

1. Ručný signál je predpísaný pohyb alebo poloha ramien alebo rúk na usmernenie zamestnancov a iných osôb, ak vykonávajú činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo zdravie.
2. Ručný signál musí byť presný, jednoduchý, ľahko vykonateľný, zrozumiteľný a zreteľne odlišný od ostatných signálov.
3. Ak sa používajú súčasne obidve ramená alebo ruky, musia sa pohybovať symetricky a ukazovať iba jeden signál.
4. Ručný signál môže byť nepatrne odlišný alebo podrobnejší ako tie, ktoré sú uvedené v bode 3, ak spĺňajú podmienky uvedené v bodoch 1.2 a 1.3 k nariadeniu vlády č. 387/2006 Z. z..

Osoba, ktorá dáva signály (ďalej len "signalista"), používa pohyby ramien alebo rúk na pokyny určujúce činnosť osoby, ktorá prijíma tieto signály (ďalej len "obsluha").

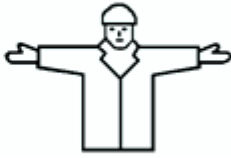

Signalista nesmie vykonávať iné činnosti okrem riadenia činnosti a zaistovania bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov v jeho blízkosti.

Signalista musí byť schopný sledovať zrakom všetky činnosti tak, aby nebola ohrozená jeho bezpečnosť a zdravie.

Ak podmienky podľa bodu 2.3 nemožno splniť, zamestnávateľ musí podľa potreby zabezpečiť ešte jedného signalistu alebo viacerých signalistov.

Obsluha musí ľahko rozpoznať signalistu. Signalista musí mať na sebe jeden charakteristický prvok alebo viac charakteristických prvkov, napríklad plášť, vestu, prilbu, rukávniky, pásku na rukáve alebo signalizačné terče. Charakteristické prvky musia mať výraznú farbu, podľa možnosti rovnakú, a môže ich používať len signalista.

Ak nie je obsluha schopná bezpečne vykonať príkazy, ktoré prijala, musí prerušiť prebiehajúcu činnosť, aby si vyžiadala nové pokyny.
Na ručnú signalizáciu sa používajú nasledovné signály:

Význam	Opis	Ilustrácia
A. Všeobecné signály		
ŠTART Výstraha Začiatok príkazu	Obe ramená sú vystreté vodorovne, dlane sú obrátené dopredu.	
STOP Prerušenie Koniec pohybu	Pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu.	
KONIEC Koniec činnosti	Obe ruky sú tesne nad sebou vo výške hrudníka.	
B. Vertikálne pohyby		
ZDVIHNUTIE	Pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu a pomaly opisuje kruh.	
SPUSTENIE	Pravé rameno smeruje dole, dlaň je obrátená dovnútra a pomaly opisuje kruh.	
VERTIKÁLNA VZDIALENOSŤ	Ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť.	

12. Požiarna ochrana

Stavba musí počas celej doby trvania spĺňať požiadavky ochrany pred požiarmi podľa platných právnych a technických noriem. Ich dodržiavanie kontroluje vedúci zamestnanec a technik požiarnej ochrany.

Povinnosťou každého vedúceho zamestnanca je zabezpečenie požiarnej ochrany podľa rozsahu jeho pôsobnosti. Súčasne zodpovedá za vykonávanie protipožiarnych opatrení a za dodržiavanie protipožiarnych predpisov, technologickej disciplíny a pracovných postupov.

Všetci zamestnanci na stavbe sú povinní poznať a dodržiavať predpisy požiarnej ochrany, podľa povahy svojho zaradenia plniť stanovené úlohy na úseku prevencie, zúčastňovať sa na školení a odbornej príprave prípadne preskúšania. Bez meškania musia ohlásiť nadriadenému alebo zamestnancovi požiarnej ochrany chyby a nedostatky ohrozujúce požiaru bezpečnosť.

Na stavenisku musia byť k dispozícii prenosné hasiace prístroje, ktorých typ a množstvo je závislé od charakteru a prostredia na stavenisku, jeho rozlohy, zariadení, fyzikálnych a chemických vlastností používaných látok a počtu osôb na stavenisku. Počas výstavby musia zhotovitelia dodržiavať zásady požiarnej ochrany v zmysle vyhlášky č.121/2002 Z.z.. Pred začiatkom jednotlivých prác vykoná odborne spôsobilá osoba školenie zamestnancov, odbornú prípravu protipožiarnej hliadky, školenie osôb zabezpečujúcich pracovisko v mimopracovnom čase s overením vedomostí a vykoná o tom zápis.

Zhotoviteľ je povinný pre činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru určiť požadovaný počet pracovníkov na účel výkonu protipožiarnej asistenčnej hliadky, na tento účel zabezpečiť ich účasť na odbornej príprave vykonanej pred začatím činnosti. Odbornú prípravu a vybavenie protipožiarnej asistenčnej hliadky zabezpečí odborne spôsobilá osoba.

Činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru môže zhotoviteľ vykonávať len po vykonaní príslušných bezpečnostných a protipožiarnych opatrení. O potrebe vykonania uvedených činností je zhotoviteľ povinný s dostatočným časovým predstihom informovať objednávateľa.

Požiarnotechnické zariadenia sa musia v pravidelných intervaloch kontrolovať a udržiavať v akcieschopnom stave. Musia byť ľahko prístupné a jednoducho použiteľné. Musia byť označené značkami v súlade s osobitným predpisom. Označenie musí byť trvalé a umiestnené na vhodnom mieste.

Musí byť zriadená ohlasovňa požiarov v kancelárii stavbyvedúceho. Musia sa v nej nachádzať požiaro - poplachové smernice a menný zoznam členov protipožiarnej hliadky.

Pri výstavbe treba dbať, aby boli udržiavať voľné komunikácie pre prípad zásahu vozidiel Hasičského a záchranného zboru a to počas celej doby výstavby. Treba dbať, aby nebol z dôvodu skladovania materiálu znemožnený prístup, ktorý by bránil ich nasadeniu.

Každý kto spozoruje vznik požiaru alebo jeho príznaky musí:

- vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb,
- sa snažiť uhasiť ho v zárodku, alebo zamedziť jeho šírenie do okolia vlastnými silami, s použitím hasiaceho prístroja, alebo inými dostupnými hasiacimi prostriedkami a prípadne privolať pomoc protipožiarnej hliadky,
- volaním "horí", upozorniť ostatných zamestnancov v blízkosti,
- ak nie je možné uhasiť požiar vlastnými silami, okamžite ohlásiť požiar na ohlasovňu požiarov a privolať pomoc ohlásením požiaru na tiesňové telefónne číslo ohlasovne požiaru hasičskej jednotky HaZZ, telefón: 150 alebo 112,
- okrem ohlásenia vykonať tiež evakuácia osôb a materiálu z ohrozeného priestoru s dôrazom na nebezpečné zariadenia ako sú tlakové fľaše s plynom, kanistre a iné nádoby s horľavými kvapalinami, a pod.. Elektrické zariadenia je nutné vypnúť,
- poskytnúť hasičskej jednotke osobnú pomoc na výzvu veliteľa zásahu.

Každý požiar bez ohľadu na veľkosť a spôsob likvidácie musí byť bezodkladne nahlásený vedeniu stavby, koordinátorovi bezpečnosti a územne príslušnému Hasičskému zboru. Povinnosť nahlásiť požiar vzniká aj vtedy, keď bol úspešne zdolaný vlastnými prostriedkami a boli vykonané patričné opatrenia proti jeho opätovnému vzniku.

13. Prvá pomoc

Každý zhotoviteľ musí mať spracovanú metodiku evidencie a registrácie pracovných úrazov, pričom ich problematika je riešená v Zákone č.124/2006 Z.z. a vo Vyhláške č. 500/2006 Z.z..

Prvá pomoc a lekárska starostlivosť musí byť poskytnutá v prípade každého poranenia, otravy alebo náhleho vážneho zhoršenia zdravotného stavu.

Prvá pomoc je bezprostredná pomoc poskytnutá zranenej alebo chorej osobe. Ide o súbor opatrení, ktoré sa poskytujú postihnutému ešte pred odborným zdravotníckym ošetrením, ktoré sú nutné k ochrane zdravia a života postihnutého. Prvá pomoc treba poskytnúť ešte pred príchodom záchrannej služby alebo lekára. Poskytovanie pred lekárskej prvej pomoci musí byť zamerané vždy na zachovanie hlavných životných funkcií.

Každý zamestnanec je povinný dodržiavať hlavné zásady poskytovania prvej pomoci:

- Bezpečnosť pri poskytovaní prvej pomoci (záchranca, postihnutý),
- Zhodnotenie situácie,
- Zhodnotenie úrazu alebo ochorenia,
- Volanie odbornej pomoci (112, v prípade len zdravotného problému linku 155),
- Poskytnutie prvej pomoci,
- Odovzdanie postihnutého odbornej pomoci (zložky IZS).

Poskytnutie prvej pomoci sa riadi nižšie uvedenými úkonmi v stanovenom poradí, pričom vzhľadom na možnosti poskytovateľa, respektíve poskytovateľov prvej pomoci sa jednotlivé úkony vykonávajú súbežne, pokiaľ je to možné vzhľadom na ich povahu.

Vyšetrenie postihnutého musí byť zamerané najmä na

- vedomie - reakcia na oslovenie, zatrasenie alebo uštipnutie,
- dýchanie - naklonenie sa nad postihnutého či je alebo nie je počuť, cítiť dýchanie a či sú vidieť dýchacie pohyby (ak nie ide o zastavenie dýchania),
- krvný obeh, ak nie je prítomné dýchanie ide o zástavu srdca (krvného obehu), treba začať resuscitovať.

Život zachraňujúce úkony sú

- uvoľnenie, spriechodnenie dýchacích ciest (záklon hlavy - Manéver „prst – brada“),
- záchranné dýchanie (z pľúc do pľúc) - nemusí sa vykonávať v prípade možnosti ohrozenia záchrancu,
- stláčanie hrudníka - masáž srdca :
- miesto u dospelého: stred hrudnej kosti /úroveň prsných bradaviek, frekvencia stláčania 100 – 120 min, hĺbka 5 – 6 cm,
- miesto u dieťaťa - spojnice medzi prsnými bradavkami a 1cm pod (dolná tretina hrudnej kosti), používajú sa 2 prsty, dlaň jednej ruky alebo dlane oboch rúk (v závislosti od veľkosti dieťaťa),
- u dieťaťa – začína sa 5 úvodnými vdychmi, ak naďalej nie je prítomné dýchanie začínať 30 (stlačení) : 2 (vdychy) u všetkých detí.
- zastavenie závažného krvácania,
- aj samotná masáž srdca bez dýchania je život zachraňujúci úkon.

Zastavenie závažného krvácania: Pravidlo „5 Z“

- Zistiť krvácanie,
- Zatlačiť v rane – vytvoriť tlakový obväz, ak krváca, znova prekryť na pôvodné krytie, ak je v rane cudzí predmet – nevyberať, fixovať, prekryť (okolo cudzieho predmetu),
- Zdvihnúť ranu nad úroveň srdca,
- Zabrániť šoku – pravidlo „5 T“,
- Zavolať pomoc (112).

Protišokové opatrenia - riadia sa pravidlom „5 T“

- Teplo - prikrytie pacienta, dekou, striebornou fóliou z auto - lekárničky,
- Ticho - upokojenie pacienta,
- Tekutiny - protišoková poloha - zdvihnutie dolných končatín,
- Tíšenie bolesti - uložiť postihnutého do úľavovej polohy,
- Transport - privolať odbornú pomoc 112.

Poskytnutie prvej pomoci pri zasiahnutí nebezpečnou látkou

- vlastná bezpečnosť, ak nie je ohrozená,
- postihnutú osobu čo najrýchlejšie vyniesť, príp. vyviezť z ohrozeného priestoru,

- zabezpečiť protišokové opatrenia pravidlo „5 T“, zastaviť život ohrozujúce krvácanie pravidlo 5Z,
- ak je postihnutá osoba v bezvedomí, zaistiť vedomie, dýchanie a krvný obeh, ak nie sú prítomné začať vykonávať KPR – resuscitácie,
- zabezpečiť odborné ošetrovanie (privolať pomoc 112).

Postup pri dopravnej nehode

- 1) zhodnotenie situácie
 - i) obliecť reflexnú vestu,
 - ii) zapnúť varovné osvetlenie,
 - iii) umiestniť výstražný trojuholník,
 - iv) zaistiť prostriedok proti pohybu a prevráteniu,
 - v) vytiahnuť kľúč zo zapaľovania,
 - vi) zistiť poranenia,
 - vii) privolať pomoc (112).
- 2) poskytnutie prvej pomoci – život ohrozujúci stav
- 3) privolanie odbornej pomoci (linka 112, v prípade život ohrozujúceho stavu 155).

Dobrou pomôckou pri poskytovaní prvej pomoci je karta prvej pomoci, ktorá je povinnou výbavou auto-lekárničiek.

Zadná strana karty prvej pomoci:

1. Krvácanie - Ranu zakry sterilnou gázou a pevne obviaž obvázom. Ak obváz rýchlo presakuje, stlač rukou, končatinu nadvihni. Pri krvácaní z nosa alebo z úst daj hlavu do polohy na boku!
2. Bezvedomie - Zisti, či dýcha. Ak nedýcha, uvoľni mu dýchacie cesty a začni s nepriamou masážou srdca a následne záchrannými dychmi (pozri OBRÁZOK) v pomere 30 : 2. U detí sa začína 5 záchrannými dychmi, následne ako u dospelých. Ak dýcha a nie je podozrenie na poranenie chrbtice a iné vážne poranenia, daj raneného do stabilizovanej polohy.
3. Podozrenie na poranenie chrbtice - Ranenému znehybni hlavu, a ak to nie je nevyhnutné, viac ním nehýb.
4. Poranenie hrudníka a brucha - Poranenie zakry sterilnou gázou. Zabodnuté predmety nevyťahuj! Zraneného prikry. Nepodávaj mu jesť a piť!
5. Zlomeniny - Končatinu nenapravaj. Znehybni ju pevným materiálom (klb nad a pod zlomeninou). Otvorenú zlomeninu prekry sterilnou gázou.
6. Popáleniny - Popálených miest sa nikdy nedotýkaj! Prilepené šatstvo z rany neodstraňuj! Postihnuté miesta sterilne prekry.

Úrazy v horskom teréne

Ak k udalosti dôjde vo vysokohorskom teréne, je nutné volať na číslo Horskej záchrannej služby 18 300. V prípade ak nám toto číslo nie je známe, je potrebné zavolať na číslo tiesňového volania 155, kde operátor volajúceho zabezpečí konzultáciu, asistovanú prvú pomoc a pošle Horskú záchrannú službu.

Železničné nehody

Ak došlo k nehode alebo nastane situácia, ktorá môže viesť k nehode (napr. porucha zabezpečovacieho zariadenia, uväznené motorové vozidlo na priecestí a pod.) je nutné na čísle tiesňového volania 112 alebo čísle Polície 158, oznámiť jednotné identifikačné číslo železničného priecestia, ktoré je pridelené každému železničnému priecestiu a nesie identifikačné údaje o danom priecestí.

Jednotné identifikačné číslo je umiestnené na strane výstražného kríža (Dopravné značky A 30a, A 30b) zo strany od železničnej trate, prípadne ak je dopravná značka poškodená je možné fóliu nalepiť na skriňu výstražníka zo strany od koľaje.

Postup ohlásenia mimoriadnosti na priecestí:

Osoba, ktorá spozoruje na železničnom priecestí nehodu, resp. inú nebezpečnú situáciu, ktorá by mohla ohroziť bezpečnosť na železničnej trati alebo v blízkosti priecestia, zavolá na linku tiesňového volania 112, alebo na linku Polície 158 pomocou mobilného telefónu resp. miesta najbližšieho telefonického spojenia. Súčasne nahlási službukonajúcemu operátorovi aj JIČ priecestia – napr. SP2727. Každé priecestie je označené písmenami SP (slovenské priecestie) a 4 - miestnym číslom.

Z databázy údajov zasielaných na koordinačné stredisko IZS a PZ SR operátor podľa JIČ lokalizuje dotknuté priečestie. Z databázy údajov zistí telefónne číslo a upozorní príslušného výpravcu alebo dispečera s požiadavkou na prijatie potrebných opatrení pre zamedzenie nehodovej udalosti (napr. zastavenie vlaku, vypnutie trakčného vedenia a pod.).

Operátor má k dispozícii aj ostatné potrebné údaje (GPS súradnice, elektrifikácia trate, názov komunikácie, železničný km, cestný km, príp. iné). Operátor pošle na výjazd IZS a nehodu následne oznámi Polícii.

Zásady správneho poskytovania informácií pri volaní na číslo tiesňového volania 112: Hlavnou úlohou integrovaného záchranného systému (ďalej IZS) je poskytovanie pomoci osobám v tiesni, preto v prípade ak dôjde k mimoriadnej udalosti, pri ktorej sa zranili osoby, je v prvom rade potrebné privolať pomoc. Na to slúži číslo tiesňového volania 112, kde operátor na základe informácií poskytnutých volajúcim vyhodnotí situáciu a následne na miesto udalosti vyšle potrebné záchranné zložky IZS (zdravotníkov, hasičov, prípadne policajnú hliadku).

- Čo sa stalo (druh udalosti, aké sily a prostriedky je potrebné vyslať)
- Kde sa stalo (obec, objekt, lokalita, okres, kraj)
- Komu sa stalo (postihnutí, poškodenie majetku, ohrozenie životného prostredia)
- Kedy sa stalo (dátum a čas)
- Poskytnutie ďalších doplnkových informácií (identifikácia kto volá, uvedenie telefónneho čísla pre spätné volanie)

Jednou z povinností zamestnávateľa vyplývajúcou zo Zákona č. 124/2006 Z.z. je vybaviť pracoviská potrebnými prostriedkami na poskytnutie prvej pomoci – lekárničkami.

Zhotoviteľ musí zabezpečiť, aby počas vykonávania stavebných prác bol na stavenisku (pracovisku) spôsobilý zamestnanec, ktorý vie poskytnúť prvú pomoc a súčasne vie zabezpečiť prípadný odvoz postihnutého zamestnanca do nemocnice resp. privolanie záchrannej služby

Všetci zamestnanci musia vedieť, kde sa nachádzajú prostriedky prvej pomoci.

Všetci zamestnanci musia byť oboznámení so zásadami, postupmi a spôsobmi poskytovania prvej pomoci a spôsobmi vyprostenia zraneného z nebezpečných priestorov (najmä pri úrazoch elektrickým prúdom a v priestoroch zamorených plynom). Poskytovanie prvej pomoci je súčasťou školení o BOZP.

Všetci zamestnanci musia v prípade vzniku pracovného úrazu informovať priameho nadriadeného alebo stavbyvedúceho a podľa vlastných možností zamedziť vzniku následných škôd na zdraví zamestnancov a škodám na zariadeniach.

Zhotoviteľ je povinný zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziká a vypracovať písomný dokument o posúdení rizík pri všetkých činnostiach. Tento dokument v praxi slúži aj k zabezpečeniu obsahu lekárničky na pracoviskách.

Hoci neexistuje právny predpis Slovenskej republiky, ktorý taxatívne vymedzuje, čo má obsahovať lekárnička na pracovisku, je potrebné vychádzať z charakteru práce, ktorá sa na danom pracovisku vykonáva. Obsah lekárničky má zodpovedať rizikám daného pracoviska zamestnávateľa. Vhodné je posúdenie tohto obsahu zamestnancom pracovnej zdravotnej služby. Neexistuje nejaký konštantný balíček, ktorý by bolo možné využívať pre všetky pracoviská, ale vo všeobecnosti je vhodné mať k dispozícii okrem liečiv, dezinfekčných prostriedkov, obalového materiálu, rúšok resuscitačných, napr. aj teplomer, pinzetu, príručku prvej pomoci...

Je potrebné, aby mal zamestnávateľ vypracovaný vnútorný predpis na lekárničky. Obsahom toho dokumentu je:

- informácia, kto zodpovedá za obsah a pravidelnú kontrolu lekárničky,
- informácia o tom, kto dopĺňa jej obsah,
- záverečná časť predpisu má obsahovať oboznamovací list o tom, že zamestnanci sú preukázateľne oboznámení s tým, kde sa lekárnička nachádza, prípadne ako a kde možno v prípade potreby privolať prvú pomoc. Oboznamovací list môže byť aj samostatný dokument.

Lekárnička má byť ľahko prístupná, príslušne označená. Povinnosť zriadiť miestnosti na poskytnutie prvej pomoci upravuje Nariadenie vlády č. 391/2006 Z.z.

Tieto miestnosti sa musia označiť značkami podľa nariadenia vlády SR č. 387/2006 Z.z. - biely kríž v zelenom poli.

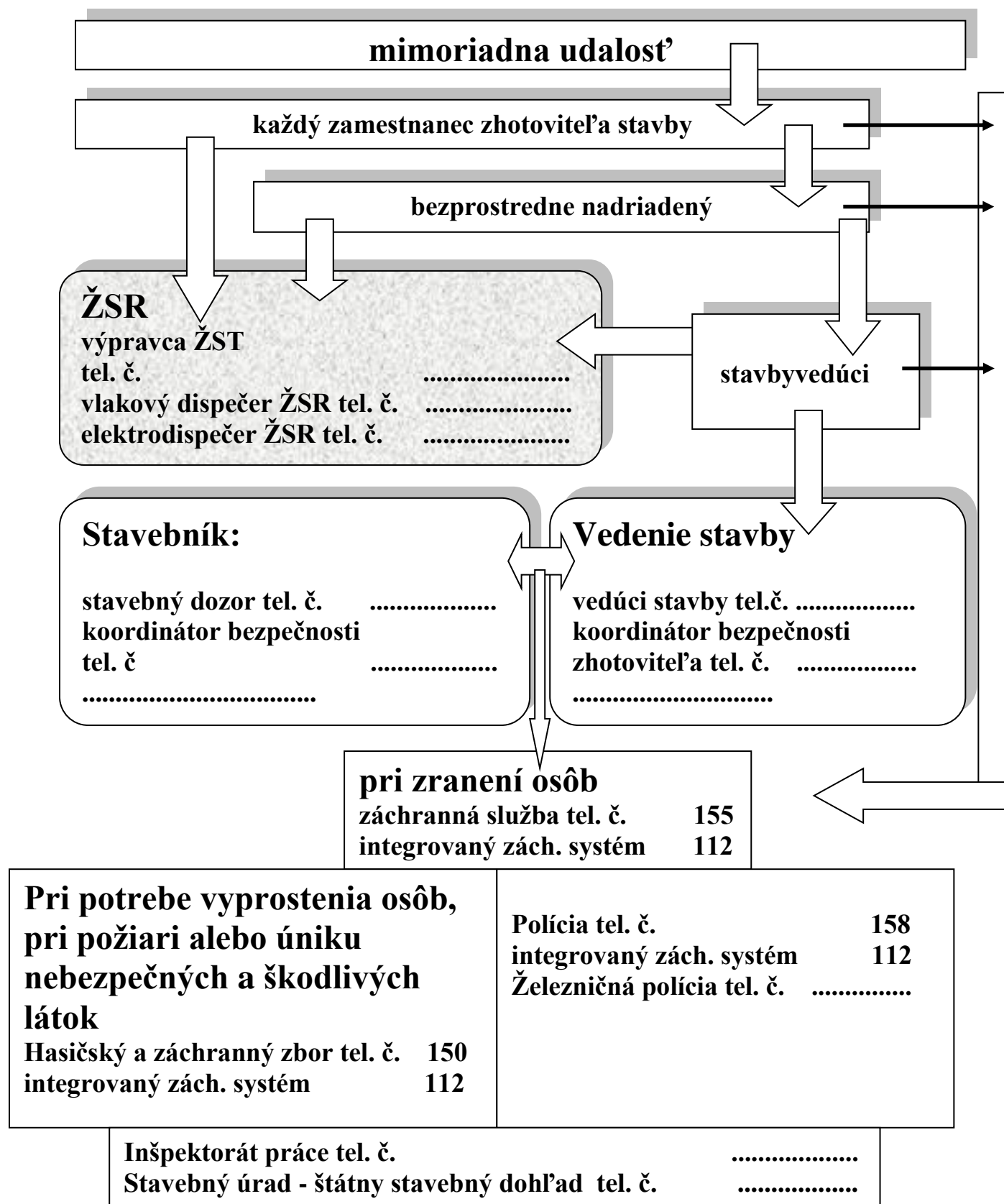
Príklad nástennej lekárničky s obsahom prispôbeným rozsahu rizík na pracovisku do 15 osôb

Ajatin, dezinfekčný roztok s rozprašovačom	1	dezinfekcia povrch. poranení
Gáza hydrofilná skladaná - sterilná		sterilná gáza na krytie rán
- kompres 7,5 x 7,5 cm (5 ks / bal)	1	a popálenín
Obväz hotový sterilný č. 4	1	obväz s poduškou na rany
Obväz hydrofilný sterilný 10 cm x 5 m	1	sterilné krytie rany
Obväz hydrofilný sterilný 6 cm x 5 m	1	sterilné krytie rany
Obväz na popáleniny 40 x 60 cm sterilný	2	sterilné krytie popálenín
Obväz na popáleniny 60 x 80 cm sterilný	1	sterilné krytie popálenín
Obväz pružne elastický, nesterilný, 6cm x 4m	1	zastavenie krvácania
Obväz pružne elastický, nesterilný 10cm x 4m	1	zastavenie krvácania
Obväz gumový škrtiaci 40 mm x 700 mm	1	zastavenie krvácania
Šatka trojrohá z netkaného textilu	1	znehybnenie končatín
Náplasť hladká 2,5 cm x 5 m	1	fixovanie obväzov
Náplasť s vankúšikom 8 x 4 cm	6	ošetrenie drobných poranení
Náplasť s vankúšikom 19 x 72 mm	8	ošetrenie drobných poranení
Vata obväzová skladaná 50 g	1	čistenie, prekrytie rán
Tampón s čistiacim a antimikrobiálnym účinkom 2		povrchové čistenie v okolí rany

Resuscitačné rúško s ventilom	1	dýchanie z pľúc do pľúc
Izotermická fólia 150 x 200 alebo 140 x 220 cm	1	ochranná tepelná prikrývka
Rukavice jednorazové, vyšetrovacie (pár)	1	prevencia AIDS pri ošetrení
Rukavice PE jednorazové (pár)	1	prevencia AIDS pri ošetrení
Rúško z PVC 20 x 20 cm / 0,12 mm	1	prekrytie zranen. Hrudníka
Utierky s čistiacim a antimikrobiálnym účinkom	1	čistenie a dezinfekcia pokožky
Nožnice nehrdzavejúce, dl.15 cm	1	strihanie obväzov, náplastí
Zatváracie špendlíky 40 mm	4	fixovanie obväzov
Teplomer lekársky v puzdre	1	meranie telesnej teploty
Pinzeta anatomická, nerez	1	čistenie rán
Krieda biela	1	označenie nehody
Karta prvej pomoci	1	zásady poskytovania prvej pomoci

Doba použiteľnosti musí byť vyznačená na jednotlivých komponentoch lekárničky.

14. Komunikačný plán

15. Vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození

Neodstrániteľné ohrozenie je také ohrozenie, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť.

Neodstrániteľné nebezpečenstvá a neodstrániteľné ohrozenia hrozia iba teoreticky a môžu byť spôsobené iba nerešpektovaním stanovených pravidiel, prípadne deštrukciou ochranných opatrení ako napr. poškodením zariadenia hrubým násilím, prekonaním iných prekážok ako napr. mechanickou likvidáciou ochranného prvku, prekonaním priestorového rozmeru k zariadeniu pomocou náradia a pod.

Základom spracovania vyhodnotení jednotlivých nebezpečenstiev a rizík musí byť analýza pracovných postupov a pracovných činností pre všetkých zamestnancov spoločnosti s dôrazom na ich pracovné zaradenie, analýza jednotlivých pracovných postupov a úloh, posúdenie technickej dokumentácia strojov a zariadení od výrobcov, vyhodnotenie interných predpisov a noriem spoločnosti v návaznosti na možnosť vzniku úrazov a iných udalostí.

Nakoľko tieto sú individuálne pre každú spoločnosť, v tejto dokumentácii sú riziká uvedené bez stanovenia ich vyhodnotenia.

Vyhodnotenie závažnosti rizika (R) si musí zhotoviteľ vypracovať na základe svojich konkrétnych daností.

$$R=Z \times C \times H$$

Z - Závažnosť

Podľa veľkosti rozdeľujeme nebezpečenstva a ohrozenia do piatich skupín:

smrteľné, ak môže vzniknúť smrteľný pracovný úraz	5
veľké, ak môže vzniknúť ťažký úraz s trvalými následkami	4
stredné, ak môže vzniknúť ťažká ujma na zdraví s hospitalizáciou	3
malé, ak môže vzniknúť úraz s pracovnou absenciou	2
zanedbateľné, poranenie bez práceneschopnosti	1

C - čas

Podľa doby pôsobenia rozdeľujeme nebezpečenstva a ohrozenia do piatich skupín:

trvalé, keď zamestnanci trvalo vykonávajú danú činnosť	5
dlhodobé, keď zamestnanci dlhodobo vykonávajú danú činnosť	4
opakované, keď zamestnanci vykonávajú danú činnosť s periodicitou	3
ojedinelé, keď zamestnanci vykonávajú danú činnosť náhodilo	2
nepravdepodobné, keď zamestnanci nevykonávajú danú činnosť	1

H - hromadnosť

Podľa množstva zasiahnutých rozdeľujeme nebezpečenstva a ohrozenia do piatich skupín:

veľmi významné, keď zasiahnutie postihne všetkých zamestnancov	5
významné, keď zasiahnutie postihne podstatnú časť zamestnancov	4
nezanedbateľné, keď zasiahnutie postihne menšiu časť zamestnancov	3
mierne, keď zasiahnutie postihne jedného zamestnanca	2
mizivé, keď zasiahnutie nepostihne zamestnancov	1

Na základe kombinácií závažnosti, času a hromadnosti je miera rizika rozdelená:

101 a viac Neprijateľné riziko pri ktorom hrozia závažné ohrozenia - nebezpečný systém s permanentnou hrozbou úrazu, nutnosť okamžitého odstavenia systému z činnosti

51 - 100 Nežiaduce riziko a nevyhovujúca bezpečnosť, pravdepodobná možnosť úrazov, nutnosť realizácie opatrení v krátkych termínoch

11 - 50 Mierne riziko a neakceptovateľné ohrozenie - riziko nemožno akceptovať, aj keď možnosť následkov je len mierna, treba prijať opatrenia

4 - 10 Akceptovateľné riziko a prijateľná bezpečnosť - systém sa klasifikuje ako bezpečný, možno tam však dosiahnuť zlepšenie, plánovať nápravu

0 - 3 Bezvýznamné riziko a dostatočné opatrenia - prijateľná bezpečnosť, nie je potrebné vykonať žiadne opatrenia

16. Legislatíva

Pri samotnej výstavbe budú dodržiavané uvedené a následné zákony

Zákon č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky, v znení ústavného zákona č.244/1998 Z.z., č. 9/1999 Z. z., č. 90/2001 Z. z., č. 140/2004 Z. z., č. 323/2004 Z. z., č. 463/2005 Z. z., č. 92/2006 Z. z., č. 210/2006 Z. z., č. 100/2010 Z. z., č. 356/2011 Z. z., č. 232/2012 Z. z., 160/2014 Z. z., 306/2014 Z. z., 427/2015 Z. z., 44/2017 Z. z., 137/2017 Z. z., 40/2019 Z. z., 99/2019 Z. z., 422/2020 Z. z.

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavenom poriadku (stavebný zákon), v znení zákona č.139/1982 Zb., č. 103/1990 Zb., č. 262/1992 Zb., č. 136/1995 Z. z., č. 199/1995 Z.z., č. 286/1996 Z. z., č. 229/1997 Z. z., č. 175/1999 Z. z., č. 237/2000 Z. z., č. 237/2000 Z. z., č.553/2001 Z. z., č. 217/2002 Z. z., č. 416/2001 Z. z., č. 103/2003 Z. z., č. 245/2003 Z. z., č.417/2003 Z. z., č. 608/2003 Z. z., č. 541/2004 Z. z., č. 290/2005 Z. z., č. 479/2005 Z. z., č.24/2006 Z. z., č. 218/2007 Z. z., č. 540/2008 Z. z., č. 66/2009 Z. z., č. 513/2009 Z. z., č.145/2010 Z. z., č.118/2010 Z. z., č. 547/2010 Z. z., č. 408/2011 Z. z., č. 300/2012 Z. z., č.300/2012 Z. z., č. 219/2013 Z. z., č. 180/2013 Z. z., č. 368/2013 Z. z., 314/2014 Z. z., 293/2014 Z. z., 154/2015 Z. z., 254/2015 Z. z., 247/2015 Z. z., 177/2018 Z. z., 93/2019 Z. z., 279/2019 Z. z., 90/2020 Z. z..

Zákon č.124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 309/2007 Z. z., č. 140/2008 Z. z., č. 132/2010 Z. z., č. 136/2010 Z. z., č.470/2011 Z. z., č.

154/2013 Z. z., č. 308/2013 Z. z., č.154/2013 Z. z., č. 58/2014 Z. z., č.204/2014 Z. z., 118/2015 Z. z., 128/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 66/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 73/2021 Z. z..

Zákon č.126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 295/2007 Z. z., č.359/2007 Z. z., č.355/2007 Z. z.

Zákon č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov č.140/2008 Z. z., č.540/2008 Z. z., č.461/2008 Z. z., č.170/2009 Z. z., č.67/2010 Z. z., č.132/2010 Z. z., č.136/2010 Z. z., č.132/2010 Z. z., č.172/2011 Z. z., č.470/2011 Z. z., č.306/2012 Z. z., č.74/2013 Z. z., č.153/2013 Z. z., č.204/2014 Z. z., 77/2015 Z. z., 403/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 355/2016 Z. z., 40/2017 Z. z., 150/2017 Z. z., 289/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 87/2018 Z. z., 475/2019 Z. z., 69/2020 Z. z., 119/2020 Z. z., 125/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 242/2020 Z. z., 286/2020 Z. z., 318/2020 Z. z., 319/2020 Z. z.

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 91/2016 Z. z., 313/2016 Z. z., 90/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 106/2018 Z. z., 208/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 460/2019 Z. z., 302/2019 Z. z., 74/2020 Z. z., 218/2020 Z. z., 364/2019 Z. z., 285/2020 Z. z., 9/2021 Z. z., 46/2021 Z. z..

Zákon č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 91/2016 Z. z.,

Zákon č.513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 433/2010 Z. z., 547/2010 Z. z., 393/2011 Z. z., 547/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 402/2013 Z. z., 432/2013 Z. z., 152/2014 Z.z., 259/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 282/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 351/2016 Z. z., 316/2016 Z. z., 288/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 55/2019 Z. z., 146/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 90/2020 Z. z., 311/2020 Z. z.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, v znení zákona č.165/2002 Z. z., č.408/2002 Z. z., č.413/2002 Z. z., č.210/2003 Z. z., č.461/2003 Z. z., č.348/2007 Z. z., č.413/2002 Z. z., č.210/2003 Z. z., č.461/2003 Z. z., č.5/2004 Z. z., č.210/2003 Z. z., č.365/2004 Z. z., č.82/2005 Z. z., č.131/2005 Z. z., č.244/2005 Z. z., č.570/2005 Z. z., č.231/2006 Z. z., č.124/2006 Z. z., č.348/2007 Z. z., č.200/2008 Z. z., č.460/2008 Z. z., č.49/2009 Z. z., č.184/2009 Z. z., č.574/2009 Z. z., č.543/2010 Z. z., č.48/2011 Z. z., č.48/2011 Z. z., č.257/2011 Z. z., č.406/2011 Z. z., č.257/2011 Z. z., č.512/2011 Z. z., č.251/2012 Z. z., č.252/2012 Z. z., č.345/2012 Z. z., č.361/2012 Z. z., č.58/2014 Z. z., č.103/2014 Z. z., č.183/2014 Z. z., 307/2014 Z. z., 307/2014 Z. z., 14/2015 Z. z., 61/2015 Z. z., 14/2015 Z. z., 61/2015 Z. z., 440/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 351/2015 Z. z., 82/2017 Z. z., 95/2017 Z. z., 335/2017 Z. z., 63/2018 Z. z., 376/2018 Z. z., 347/2018 Z. z., 319/2019 Z. z., 375/2019 Z. z., 380/2019 Z. z., 63/2020 Z. z., 66/2020 Z. z., 157/2020 Z. z., 307/2019 Z. z., 294/2020 Z. z., 326/2020 Z. z., 76/2021 Z. z.,

Zákon č.462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z., č.435/2008 Z. z., č.144/2010 Z.z., č.313/2011 Z. z., 299/2014 Z. z., 305/2016 462/2007, č. 9/2019 Z. z., č. 55/2019 Z. z. .

Zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov 364/2019 Z. z., 90/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 257/2020 Z. z., 418/2020 Z. z., 198/2020 Z. z.

Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych noriem 84/2009 Z. z., 188/2009 Z. z., 199/2009 Z. z., 144/2010 Z. z., 119/2011 Z. z., 249/2011 Z. z., 313/2011 Z. z., 68/2012 Z. z., 317/2012 Z. z., 357/2012 Z. z., 42/2013 Z. z., 98/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 213/2013 Z. z., 290/2013 Z. z., 388/2013 Z. z., 290/2013 Z. z., 388/2013 Z. z., 474/2013 Z. z., 488/2013 Z. z., 430/2015 Z. z., 387/2015 Z. z., 430/2015 Z. z., 311/2016 Z. z., 106/2018 Z. z., 393/2019 Z. z., 73/2020 Z. z., 423/2020 Z. z.

Nariadenie vlády SR č.281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami

Nariadenie vlády SR č.387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 104/2015 Z. z.

Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Zb. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko

Nariadenie vlády SR č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov

Nariadenie vlády SR č.395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov

Nariadenie vlády SR č.396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko

Rekonštruované nariadenie č. 272/2004 Z. z. ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní týchto žien č.310/2010 Z. z., 106/2015 Z. z..

Rekonštruované nariadenie 286/2004 Z. z.(ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov) v znení č.309/2010 Z. z., 105/2015 Z. z.

Nariadenie vlády SR č. 416/2005 Z. z o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám v znení č.629/2005 Z. z..

Nariadenie vlády SR č. 115/2006 Z. z o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení č.555/2006 Z. z..

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/425 z 9. marca 2016 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady 89/686/EHS (Ú. v. EÚ L 81, 31. 3. 2016).

Vyhláška ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č.147/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností v znení vyhlášky č. 46/2014 Z. z. a 100/2015 Z. z..

Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č.508/2009 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení vyhlášky č. 435/2012 Z. z., č. 398/2013 Z. z., 234/2014 Z. z.

Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č.30/2020 Z. z. o dopravnom značení v znení vyhlášky 87/2022 Z. z.

Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach a určených činnostiach a činnostiach na určených technických zariadeniach. v znení vyhlášky č. 180/2020 Z. z.

Vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 59/1982 Zb, ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení v znení vyhlášky č. 374/1990 Zb, č. 484/1990Zb,

Vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 25/1984 Zb na zaistenie bezpečnosti práce v nízkotlakých kotolniciach v znení vyhlášky č. 75/1996 Z. z.,

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 198/2015 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č.128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov č. 502/2013 Z. z., 409/2019 Z. z., 250/2020 Z. z.

Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č.351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh v znení neskorších predpisov č.12/2012 Z. z., 254/2020 Z. z

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci v znení vyhlášky č. 206/2011 Z. z.

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších právnych noriem č. 237/2009 Z. z.

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších právnych noriem č. 98/2016 Z. z., 283/2016 Z. z., 91/2018 Z. z., 220/2019 Z.z.

Vyhláška MV SR č. 9/2009 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych noriem č. 130/2010 Z. z., 413/2010 Z. z., 361/2011 Z. z., 381/2012 Z. z., 128/2013 Z. z., 467/2013 Z. z., 20/2016 Z. z., 19/2018 Z. z., 406/2019 Z. z., 29/2020 Z. z., 223/2020 Z. z., 223/2020 Z. z.

Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 134/2018 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v cestnej premávke v znení neskorších právnych noriem č. 308/2019 Z. z., 499/2019 Z. z., 499/2019 Z. z.

Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č.245/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe v znení neskorších právnych noriem č. 6/2012 Z. z., 81/2014 Z. z., 108/2016 Z. z.

Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 356/2007 Zb. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti

ŽSR Z 1 Pravidlá železničnej prevádzky

ŽSR Z 2 Bezpečnosť zamestnancov v podmienkach Železníc Slovenskej republiky

V Košiciach, Jún 2023

Vypracoval: Ing. Peter OBYŠOVSKÝ